

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Vanhakosken Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma

Tapio Aalto

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne-
ja ympäristökeskuksen julkaisu

1/2011

Vanhakosken Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma

Tapio Aalto

Turku 2011

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

ISBN 978-952-257-211-0 (painettu)
ISBN 978-952-257-212-7 (PDF)

ISSN-L 1798-8004
ISSN 1798-8004 (painettu)
ISSN 1798-8012 (verkkajulkaisu)

Julkaisu on saatavana myös verkkajulkaisuna:
<http://www.ely-keskus.fi/varsinais-suomi> > Ajankohtaista > Julkaisut

Taitto: Päivi Niemelä
Kartat: Leena Korte
Paino: Erweko Publicom Oy, Helsinki 2011

SISÄLLYS

1 Johdanto	5
Suunnitteluhankkeen kuvaus.....	5
2 Alueen kuvaus	9
2.1 Suojelutilanne ja maanomistus.....	11
2.2 Alueella tehdyt selvitykset ja suunnitelmat	11
2.3 Suojeltavat lajit ja luontotyypit.....	11
2.3.1 Luontodirektiivin luontotyypit ja lajit.....	11
2.3.2 Lintudirektiivin lajit.....	12
2.3.3 Uhanalaiset lajit.....	12
2.4 Maankäyttö	14
2.4.1 Kaava- ja rakennustilanne.....	14
2.4.2 Virkistyskäyttö.....	14
2.4.3 Luonnon hoito.....	16
2.5 Yhteenvedo alueen suojelun ja käytön tärkeimmistä arvoista	16
2.6 Luonto- ja käyttöarvojen säilyttämiseen liittyvät tekijät – maankäytön arviointi	18
3 Hoidon ja käytön tavoitteet	19
4 Maankäytön vyöhykkeet	20
5 Kunnostus, hoito ja lajiston suojelu	22
5.1 Luonnontilan säilyttäminen	22
5.2 Kunnostus ja hoito.....	22
5.3 Lajiston suojelu	22
6 Kulttuuriarvojen suojelu	24
7 Luonnon käyttö	25
7.1 Retkeily ja liikkuminen	25
7.2 Kalastus.....	25
7.3 Jousiammunta	25
7.4 Palveluvarustus ja luonto-opastus.....	25
7.5 Muu virkistyskäyttö	26
7.6 Vanhakoski luontomatkailu- ja opastuskohteena	26
7.7 Seuranta ja tutkimus	26
8 Toimenpidesuunnitelmat	27

9 Hoidon ja käytön ohjauksen toteutus	28
9.1 Kunnostus ja hoito	28
9.2 Palvelurakenteet ja luontomatkailu	28
9.3 Seuranta ja tutkimus	29
9.4 Kustannukset ja resurssit	29
10 Suunniteltujen toimenpiteiden vaikutukset	30
10.1 Vaikutusten arviointi, tarve ja perusteet	30
10.2 Vaikutukset luontoon	30
10.3 Taloudelliset-sosiaaliset vaikutukset	31
II Suunnitelman toteutumisen arviointi ja päivitys	33
 Lähteet	 34
Liitteet	35
Kuvailulehdet	61

1 Johdanto

Satakunnassa Huittisten kaupungin alueella sijaitseva Vanhakosken alue kuuluu Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkostoon alueella esiintyvien luontotyyppien perusteella eli ns. SCI-alueena (Sites of Community Importance) (kuva 1). Vanhakosken Natura-alueen (FI0200049) pinta-ala on 101 ha. Siihen kuuluu noin 7,5 kilometrin pituinen osuus Loimijokea vesialueineen ja rantoineen. Alueeseen sisältyy Vanhakosken lehtoalue, joka kuuluu myös kansalliseen lehtojen suojeluohjelmaan, sekä maakunnallisesti arvokas Pappilanniemen perinnemaisema (kuva 2). Maata ja vettä alueella omistavat pääosin Huittisten kaupunki ja yksityiset maanomistajat. Lisäksi alueella on jakamattomia vesialueita. Kaupungin omistamia alueita on n. 41 ha ja valtion omistamia (Metsähallituksen hallintaan kuuluvia) alueita on n. 1,1 ha (tilanne 7.12.2010) (kuva 3). Natura-verkoston tavoitteena maa-alueiden suojelu toteutetaan pääasiassa luonnonsuojelulaille (perustamalla luonnonsuojelualueita), osittain rakennuslailla ja myös sopimuksilla maanomistajien kanssa. Vesialueiden suojelu toteutetaan vesilaille. Luonnonsuojelualueita alueelle on perustettu 3,4 ha (tilanne 7.12.2010), ja alueen suojelun toteutus on kesken.

Alueen luontoarvot liittyvät jokiluonnon lisäksi alueen perinnemaisemiin ja lehtoalueeseen. Luontoarvojen säilymisen kannalta alueen keskeisin ongelma on perinnebiotooppien ja osin myös lehtoalueen umpeenkasvu. Alue sijaitsee aivan Huittisten kaupungin kupeessa, ja sillä on tärkeä merkitys paikallisena virkistyskäyttökohteena. Alueella on kaupungin ylläpitämä luontopolku, ja alueella harrastetaan myös kalastusta ja jousiammuntaa.

Vuonna 2006 käynnistyi Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY), ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen (entinen Lounais-Suomen ympäristökeskus) johtama ja EU:n Life Luonto -rahaston tukema viiden Satakunnassa sijaitsevan Natura-verkostoon kuuluvan kohteen kunnostus- ja hoitohanke Kokemäenjoki-LIFE. Vanhakosken Natura-alue oli yksi hanke-

kohteista ja yhtenä tärkeänä tavoitteena oli laatia alueelle hoito- ja käyttösuunnitelma. Tätä varten perustettiin työryhmä, joka koottiin eri viranomaistahojen, käyttäjäryhmien kuten alueella kalastavien ja retkeilevien sekä maanomistajien edustajista. Työryhmän tavoitteena oli tunnistaa alueen suojeluun ja muuhun käyttöön liittyvät ongelmat ja ristiriidat, ratkaista ja sovittaa niitä sekä esittää mahdollisimman laajasti hyväksytyt suunnitelma alueen luontoarvojen suojelemiseksi.

Tämän hoito- ja käyttösuunnitelman aikajänne on kymmenen vuotta. Suunnitelman tavoitteena on ohjata Vanhakosken Natura-alueen hoitoa ja käyttöä niin, että alueen luontoarvot turvataan. Valtion maille perustettavista suojelualueista vastaa yleisesti Metsähallitus ja yksityismaiden suojelualueiden suojelumääräysten valvonta kuuluu lakisääteisesti Varsinais-Suomen ELY-keskukselle. Suunnitelma on laadittu Varsinais-Suomen ELYn ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen työnä, ja sen on kirjoittanut Tapio Aalto. Metsähallitus on hyväksynyt suunnitelman hallinnassaan olevien maidensa osalta luonnonsuojelujohtajan vahvistuksella.

Suunnitteluhankkeen kuvaus

Vanhakosken hoito- ja käyttösuunnittelun käynnistämiseksi järjestettiin avoin yleisötilaisuus Huittisissa 10.5.2007. Kokouksesta tiedotettiin Lauttakylä-lehdessä, hankkeen Internet-sivuilla ja kuntien ilmoitustauluilla. Tilaisuudessa evästettiin osallistujia edustajien valitsemiseksi suunnittelua tekevään työryhmään. Sopivaksi työryhmän kooksi arvioitiin 10-15 henkilöä. Eri käyttäjäryhmät valitsivat omat edustajansa tai esittivät ryhmän jäseniksi henkilöitä, jotka tuntevat alueen ja sen käyttöön liittyvät asiat hyvin.

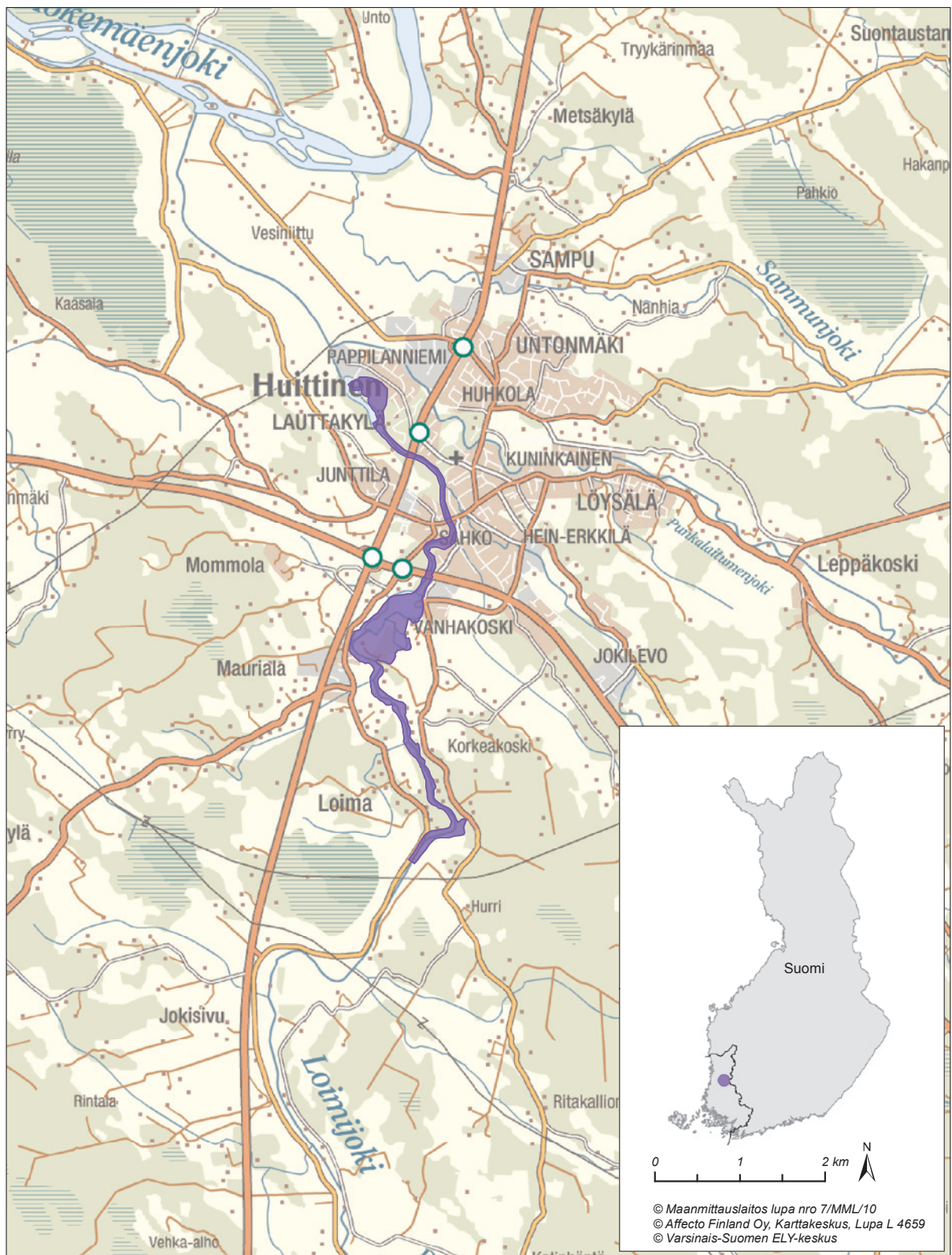
Vanhakosken suunnitteluryhmässä ovat työskennelleet:

Seppo Kotiranta	Varsinais-Suomen ELY, Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue (ryhmän pj. 1.9.2010 asti)
Iiro Ikonen	Varsinais-Suomen ELY, Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue / (ryhmän pj. 1.9.2010 alkaen)
Tapio Aalto	Varsinais-Suomen ELY, Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue, projektikoordinaattori (ryhmän sihteeri)
Esko Gustafsson	Varsinais-Suomen ELY, Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue / Seppo Kotirannan sijaisena
Kaisa Hietanen	Huittisten Jousiampujat ry.
Seppo Honkonen	Kokemäenjoen-Loimijoen kalastusalue
Raimo Järvinen	Huittisten Jousiampujat ry.
Jukka Mattila	Metsähallitus, Etelä-Suomen luontopalvelut/Mikael Nordströmin sijaisena
Mikael Nordström	Metsähallitus, Etelä-Suomen luontopalvelut
Ismo Ojala	Maanomistaja
Aino Ojansuu	Huittisten kaupunki
Seppo Peltola	Maanomistaja
Leena Rannikko	Varsinais-Suomen ELY, elinkeino -vastuualue, entinen Varsinais-Suomen TE-keskus/ kalatalousyksikkö
Kari Roine	Huittisten seudun ympäristöyhdistys

Lisäksi joihinkin kokouksiin osallistui Huittisten kaupungin ympäristösihteeri Matti Forsman.

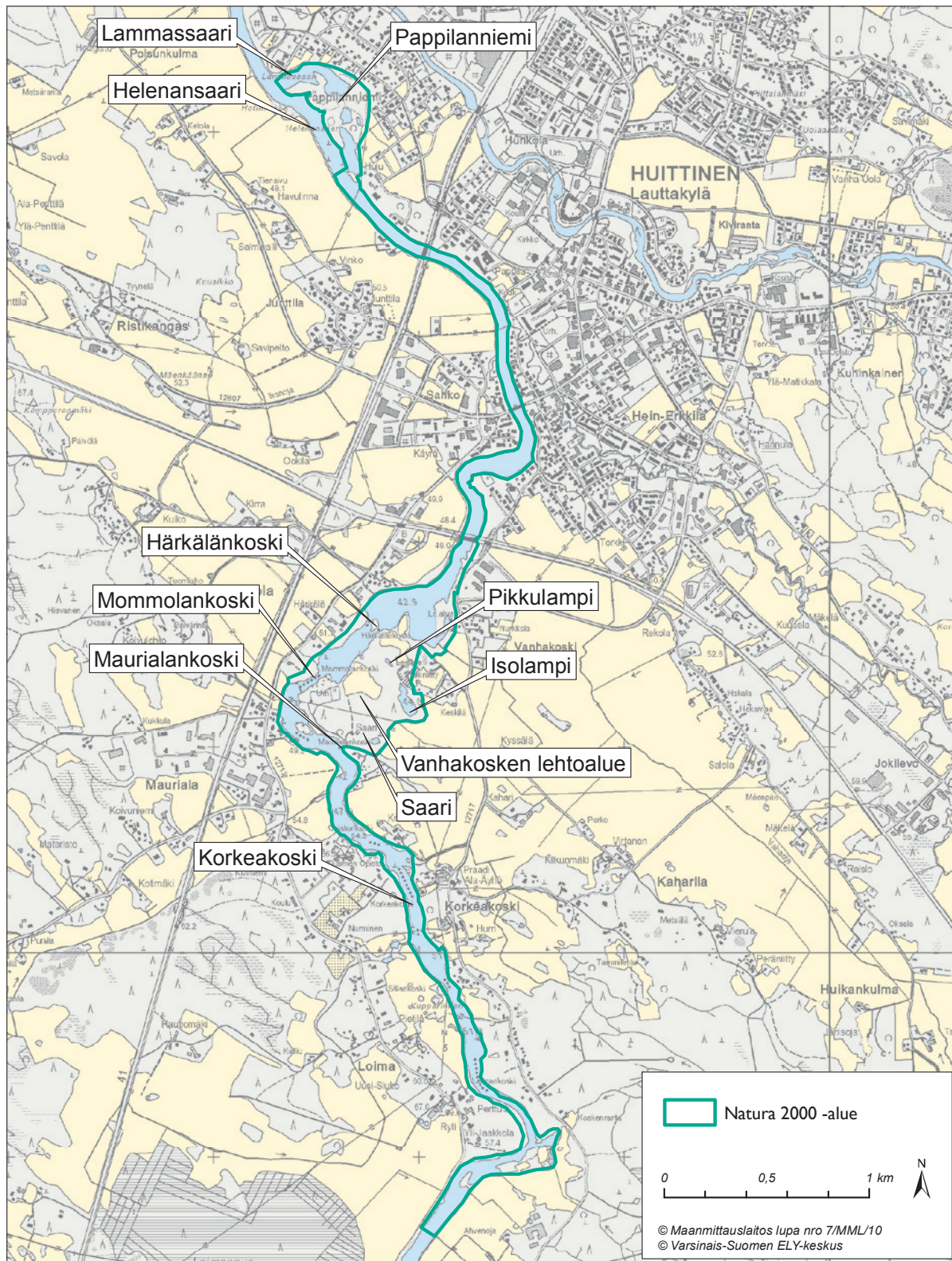
Työryhmä kokoontui kolme kertaa. Lisäksi suunnittelussa asioitiin kirjein, puhelimitse, sähköpostilla ja henkilökohtaisin tapaamisin. Suunnitelmasta pyydettiin lausuntoja ja palautetta 1.10.-15.11.2010 välisenä aikana, ja se esiteltiin yleisölle 28.10.2010 Huittisten kaupungintalolla. Saadut lausunnot ja niiden aiheuttamat mahdolliset muutokset suunnitelmaan on kirjattu liitteeseen 9.

Kuva I. Vanhakosken Natura-alueen (FI0200049) sijainti

Kuva 2. Vanhakosken suunnittelualue paikannimien

2 Alueen kuvaus

Vanhakosken Natura-alue (101 ha) sijaitsee Huittisten kaupungissa Kokemäenjokeen laskevan Loimijoen alajuoksulla. Huittisten keskustasta joen pohjoispuoliselle alueelle on vajaa pari kilometriä. Natura-alueeseen kuuluu noin 7,5 kilometrin pituinen osuus Loimijokea vesialueineen ja rantoineen (kuva 2). Maa-alueista keskeisimmät osat ovat Vanhakosken lehtoalue, joka kuuluu valtioneuvoston vuonna 1989 vahvistamaan valtakunnalliseen lehtojensuojeluohjelmaan sekä pohjoisosan Lammassaari ja Helenansaari, jotka muodostavat vieressä sijaitsevien matalien rantaniittyjen kanssa maakunnallisesti arvokkaan Pappilanniemen perinnemaiseman.

Vanhakosken ja Pappilanniemen alueen kuvaus perustuu pääosin Envibio Oy:n (2008) selvitykseen.

Vanhakosken lehto

Alueen ytimen muodostaa Vanhakosken lehtoalue. Nimensä alue on saanut sen kautta kulkevan vanhasta joenuomasta, joka kuivui, kun Loimijoki muutti sijaintiaan vuonna 1799 tapahtuneen maanvyöryn vuoksi. Vanha jokiuoma kulkee nykyään alueen läpi pienten lampien muodostamana ketjuna. Nykyinen jokiuoma virtaa entistä uomaa lännempänä Maurialankoskelta Mommolankosken kautta Härkälänkoskelle ja jokiuomaa on todennäköisesti osittain avattu myös ihmistyönä. Vielä nykyäänkin tulvien aikaan vesi saattaa ylittää Saaren tilalle vievän tien ja virrata myös entistä uomaa pitkin. Ennen maanvyörymää joen varrella oli viisi myllyä. Ne siirrettiin uoman muutoksen jälkeen nykyisen joen varteen. Nykyisin näistä myllyistä ei enää ole maastossa jäljellä juuri muita merkkejä kuin Mommolankoskessa oleva pato.

Vanhakosken merkittävimmät arvot liittyvät sen reheviin lehtoihin. Loimijoen varrella on kapeita runsaslahopuustoisia harmaaleppä-tuomilehtoja ja Saaren tilan itä- ja koillispuolella entisen uoman varrella järeää kuusikkoa kasvavaa käenkaali-ora-

vanmarjatyyppin lehtoa. Osa tämän alueen lahopuusta on järeää ja siten erityisen arvokasta. Entisen uoman kohdalla olevat maaston painanteet, joissa on tulvien ja runsaiden sateiden jälkeen vettä lisäävät alueen monimuotoisuutta. Niissä kasvaa tyyppillisiä kosteiden lehtojen ja luhtien kasveja kuten lehtopalsamia. Entisen uoman paikalla on vielä kolme joesta erilleen jäänyttä lampea. Näistä kaksi on pieniä, mutta suurin noin hehtaarin laajuinen. Kaikkien lampien rannoilla kasvaa erittäin rehevää kosteikkokasvillisuutta. Vanhakosken niityt ovat nykyisin varsin rehevöityneitä, ja sen vuoksi luontoarvoiltaan vaatimattomia. Laajimmat niityt sijaitsevat joen varressa alueen keski- ja pohjoisosassa. Mommolankosken ja Härkälänkosken kohdalla on nurminiittyjä.

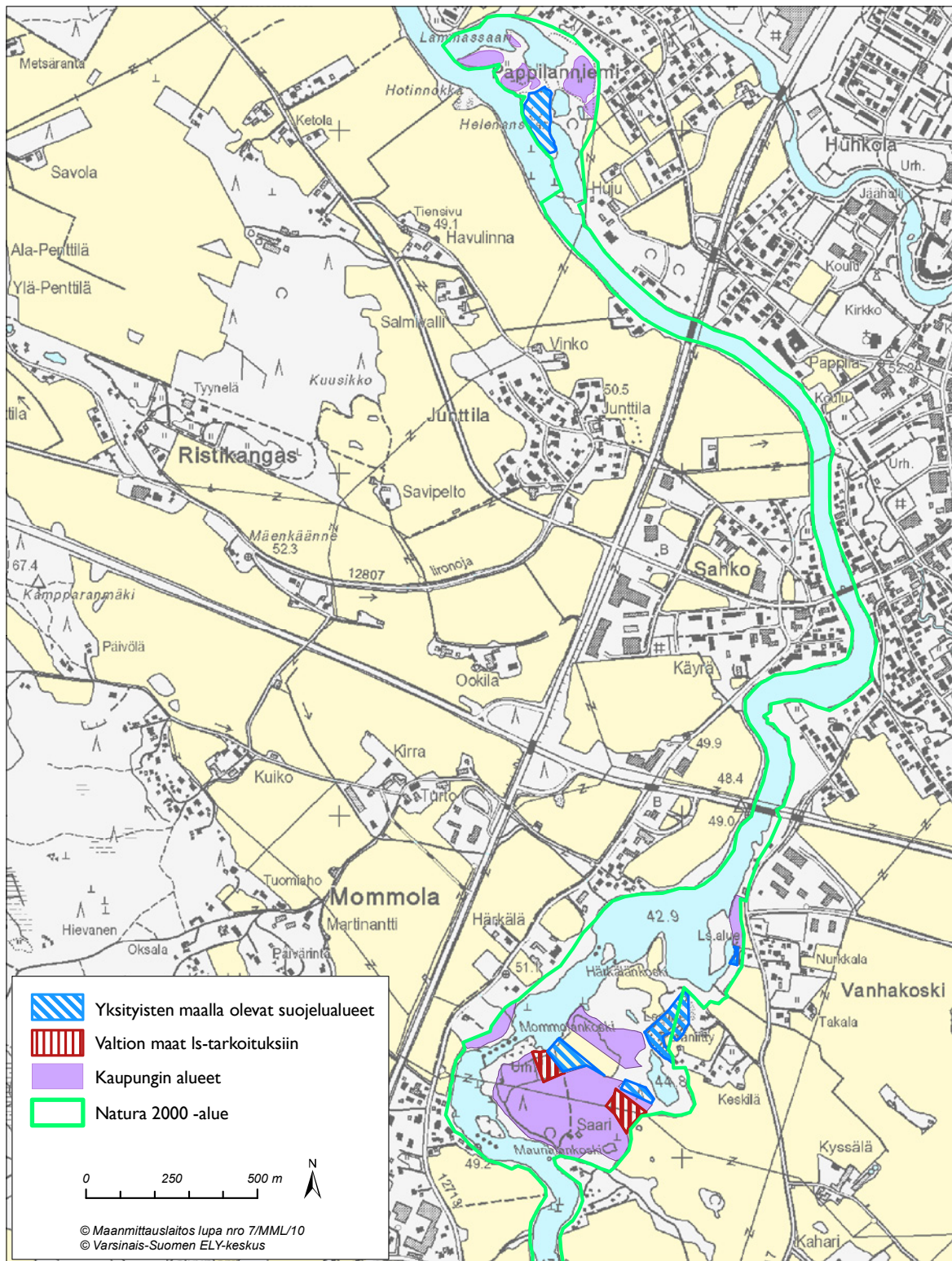
Vanhakosken aluetta on perinteisesti käytetty myös laitumena, mutta laidunnus on viime vuosina ollut katkonaista.

Vuonna 1995 valmistui runsaan kilometrin mittainen luontopolku alueen etelä-osaan. Mommolankosken eteläpuolella sijaitsee Huittisten jousiampumarata.

Pappilanniemi

Pappilanniemi rajautuu pohjoisessa ja idässä tiheästi rakennettuun omakotialueeseen ja peltoihin. Etelässä rajan muodostaa Hujun talo sekä lännessä joen rantaviiva. Natura –rajaukseen sisältyvät Helenansaari ja Lammassaari, sekä niitä ympäröivät niityt. Pappilanniemeä laidunnettiin lampailta säännöllisesti 1950 –luvun lopulle asti (Jutila ym. 1996). Viime vuosina laidunnus on ollut epäsäännöllistä. Avoimet niityt ovat edelleen vallitseva kasvillisuustyyppi, vaikka paikoitellen niityt ovat voimakkaasti pensoittuneet ja miltei kaikkialla selvästi rehevöityneet ja heinittyneet. Enemmästi puustoa on vain Helenansaarella. Sen ja miltei puutonta niittyä kasvavan Lammassaaren itäpuolella alueen matalimmalla kohdalla on tulva-aikoina veden alle jäävä, mutta muutoin kuiva sivu-uoma.

Kuva 3. Vanhakosken Natura-alueella sijaitsevat valtion (Metsähallituksen hallintaan kuuluvat) alueet, perustetut yksityiset luonnonsuojelualueet ja Huittisten kaupungin omistamat alueet

Uomassa on kaksi pysyvää lampea. Tulvavaikutteisuus näkyy myös tiheänä pajukkona. Alueen itäiset osat ovat avointa niittyä.

Pappilanniemi on luokiteltu Satakunnan perinnemaisemainventoinnissa maakunnallisesti arvokkaaksi kohteeksi. Alueen niittyjen hoito on kuitenkin viime vuosina ollut vähäistä, ja tästä syystä merkittäviä keto- ja niittykasveja on alueella nykyään hyvin vähän, ja niiden kasvustot ovat pieniä. Pappilanniemen kosteilla rantaniityillä on hyvin monimuotoista rehevien vesien rannoille tyypillistä kasvillisuutta. Hieman harvinaisempaa lajistoa edustaa mm. sarjarimpi. Kokemäenjoen vesistölle tyypillistä, vaikkakin alkuaan rehuksiviksi maahantuotua, isosorsimoa on runsaasti aivan rannalla.

Loimijoki

Loimijoki on Kokemäenjoen suurin sivujoki, joka alkaa Tammelan Pyhäjärvestä ja yhtyy Kokemäenjokeen Huittisissa. Osa Loimijoen koskista on sähköntuotannossa, mutta joen luontaista tulvimista ei ole vielä oleellisesti estetty. Loimijoki virtaa Suomen parhaiden maanviljelysalueiden halki ja savipitoisten maiden vuoksi joen vesi on sameaa. Taajamien ja teollisuuden jätevesien vuoksi joki oli aiemmin pahoin saastunut ja uimakiellossa, mutta 1980-luvulta alkaen joen tila on parantunut. Vanhakosken alueen jokiosuus on tärkeää kalojen lisääntymisaluetta, ja mm. uhanalaisen toutaimen viimeisiä luontaisia lisääntymis- ja ruokailualueita Suomessa. Vanhakosken Natura-alueen jokiosuutta luonnehtivat useat pääosin luonnontilaiset pienet kosket monin paikoin rehevine lehtoineen.

2.1

Suojelutilanne ja maanomistus

Naturaverkoston liittyen maa-alueiden suojele toteutetaan pääasiassa luonnonsuojelulaille eli näistä perustetaan luonnonsuojelualueita. Osa maa-alueesta toteutetaan rakennuslailla tai sopimuksella maanomistajan kanssa. Vesialueiden suojele toteutetaan vesilailla. Alueen suojele toteutus on kesken (7.12.2010). Alueelle on perustettu luonnonsuojelualueita toistaiseksi vain yksityismaille (3,4 ha). Rauhoitusmääräyksissä jokamiehen oikeuksiin perustuvaa liikkumista ei ole rajoitettu, mutta telttailu ja tulenteke ovat määräysten mukaan kiellettyjä.

Suurin osa n. 41 ha alueesta on kaupungin omistuksessa. Valtion omistamia maita on n. 1,1 ha (tilanne 7.12.2010, kuva 3), ja ne ovat Metsähallituk-

sen hallinnassa. Kaikki valtiolle hankittavat alueet siirretään Metsähallituksen hallintaan.

2.2

Alueella tehdyt selvitykset ja suunnitelmat

Alueelta tiedossa olevat luontoselvitykset ja erilaiset luonnonhoito- tai virkistyskäyttösuunnitelmat on kerätty lähdeluetteloon.

Alueen luonnosta on varsin hyvin tuore perustieto olemassa. Vuonna 2007 Vanhakosken lehtoalueella ja Pappilanniemeen laadittiin konsulttityönä hoidon ja käytön periaatteet (Envibio 2008), joka sisältää kuviokohtaisesti tietoa näiden alueiden kasvillisuudesta ja luontotyypeistä. Luontotyyppitietoa muualta päivitettiin vuonna 2008 ympäristökeskuksen työnä. Varsinaisia linnustoselvityksiä tai selkärangattomia eläinryhmiä käsittäviä selvityksiä alueella ei ole tehty, vaan näistä on eri yhteyksistä saatuja erillishavaintoja. Alueen perhoslajistosta on havaintotietoja vuosilta 1995 - 1996 (Suojanen 1996). Alueelle on tehty virkistyskäyttösuunnitelma vuonna 1990 (Tuunainen & Savola 1990).

Lähteissä mainittujen selvitysten lisäksi on julkaistu monia koko Kokemäenjokea ja Loimijokea koskevia kalataloudellisia raportteja ja selvityksiä.

Kokemäenjoen keskiosan ja Loimijoen alaosan tulvasuojeluhankkeen yhteydessä Mommolan koskelle on laadittu kalataloudellinen kunnostussuunnitelma. Tulvasuojeluhankkeesta vastaa Varsinais-Suomen ELY (ennen Lounais-Suomen ympäristökeskus), ja kunnostussuunnitelman tavoitteena on ollut kompensoida tulvasuojelun vuoksi tehtävän Pappilankarin perkauksen aiheuttamia kalataloudellisia haittoja. Pappilankarin perkaukselle ei ympäristölupavirasto myöntänyt lupaa v. 2006, mutta Mommolan kosken kunnostukselle lupa myönnettiin.

Loimijoelle, Rutavan alapuolisille koskialueille Varsinais-Suomen ELY on laatimassa kalataloudellista kunnostussuunnitelmaa.

2.3

Suojeltavat lajit ja luontotyypit

2.3.1

Luontodirektiivin luontotyypit ja lajit

Tässä luvussa on esitetty alueella esiintyvät Euroopan yhteisön tärkeinä pitämät luontotyypit (luontodirektiivin liite I) ja eläin- sekä kasvilajit

(luontodirektiivin liite II ja IV). Liitteen II lajien suojelemiseksi on osoitettava erityisten suojelutoimien alueita eli ne (lukuun ottamatta toutainta, ks. alla) ovat perusteena Vanhakosken kuulumiselle Natura-verkoston (SCI-alue). Liitteiden IV lajit edellyttävät tiukkaa suojelua myös Natura-alueiden ulkopuolella ja mm. niiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen ovat kiellettyjä.

Luontotyypit

Tuoreen selvityksen (Envibio 2008) ja maastoarviointien (Seppo Kotiranta kirj.ilm. 2008) mukaan alueella esiintyy kuusi luontodirektiivin liitteen I mukaista suojeltavaa luontotyyppiä (taulukko 1). Alueella esiintyy myös ensisijaisesti tärkeitä eli ns. priorisoituja luontotyyppiä. Tällaiset luontotyypit ovat vaarassa hävitä, ja niiden suojelussa Euroopan yhteisöllä on erityinen vastuu, kun otetaan huomioon luontotyypin koko maailmanlaajuinen esiintymisalue. Luontotyyppien sijainti on esitetty kuvassa 4.

Taulukko 1. Vanhakosken Natura-alueella esiintyvät luontotyypit ja niiden pinta-alat. Ensisijaisesti suojeltavat luontotyypit on merkitty tähdellä (*). Sarake Natura = Natura-tietokannassa esitetyt luontotyypit. Nykytilanteen ja tietokannan välisestä erosta ks. teksti.

Koodi	Luontotyypin nimi	ha	Natura
3160	Humuspitoiset järvet ja lammet	-	x
3210	Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit	65,2	x
6270*	Runsaslajiset kuivat ja tuoreet niityt*	0,3	-
6430	Kosteet suurruohoniityt	4,5	x
6510	Alavat niitetyt niityt	-	x
6520	Vuoristojen niitetyt niityt	-	x
9050	Boreaaliset lehdot	11,2	x
9070	Hakamaat ja kaskilaitumet	0,2	x
91E0*	Tulvametsät*	0,1	x

Natura –tietolomakkeen luontotyyppitiedot eroavat hieman vuoden 2008 selvitystietoihin verrattuna. Osittain erot johtuvat niittyjen rehevöitymisestä ja heinittymisestä, minkä vuoksi näihin niittytyyppeihin aikanaan kuuluneet kuviot eivät enää tällä hetkellä täytä Natura 2000 -luontotyypin määritelmää. Osittain taustalla lienevät tulkintaerot, koska tuoreet pienruoho- ja suurruohoniityt vaihtuvat luontotyyppinä runsaslajisiin tuoreisiin ja kuiviin niittyihin sekä kosteisiin suurruohoniittyihin. Nämä neljä luontotyyppiä voivat esiintyä maaston korkeussuhteiden ja kosteusolojen mukaan tois-

tensa seassa laajuudeltaan vaihtelevina ja toisiinsa vähitellen vaihtuvina laikkaina. Näiden lisäksi lammet on nyt tulkittu Fennoskandian luonnontilaisiin jokireitteihin kuuluviksi, koska niiden kautta virtaa jokivettä tulva-aikoina.

Lajit

Alueella esiintyy toutainta (*Aspius aspius*). Toutain ei kuitenkaan ole Vanhakoskella perusteena alueen liittämiseksi Natura-verkoston, sillä Suomella on poikkeama luontodirektiivin vaatimuksesta osoittaa erityisiä suojelutoimialueita toutaimelle (liitteen II laji) (ks. myös luku 2.3.3.2).

Alueelta on ilmoitettu vuodelta 2008 havainto liito-oravan esiintymisestä (Varsinais-Suomen ELY-keskuksen liito-orava -tietokanta). Liito-orava on luontodirektiivin liitteiden II ja IV perusteella suojeltava laji, ja se kuuluu direktiivin ensisijaisen tärkeisiin lajeihin eli Euroopan unionin alueella erittäin uhanalaisiin lajeihin, joiden suojelussa yhteisöllä on erityinen vastuu (ks. myös luku 2.3.3.2).

2.3.2

Lintudirektiivin lajit

Alueella esiintyy lintudirektiivin liitteen I lajeista kalatiira (*Sterna hirundo*), kuningaskalastaja (*Alcedo atthis*), palokärki (*Dryocopus martius*) ja pyy (*Tetrastes bonasia*). Vanhakoski ei kuulu Naturaverkoston lintudirektiivin perusteella ja siten em. lintulajit eivät ole alueen suojeluperusteena.

2.3.3

Uhanalaiset lajit

2.3.3.1

Uhanalaiset kasvit

Alueella ei esiinny valtakunnallisesti uhanalaisia kasveja.

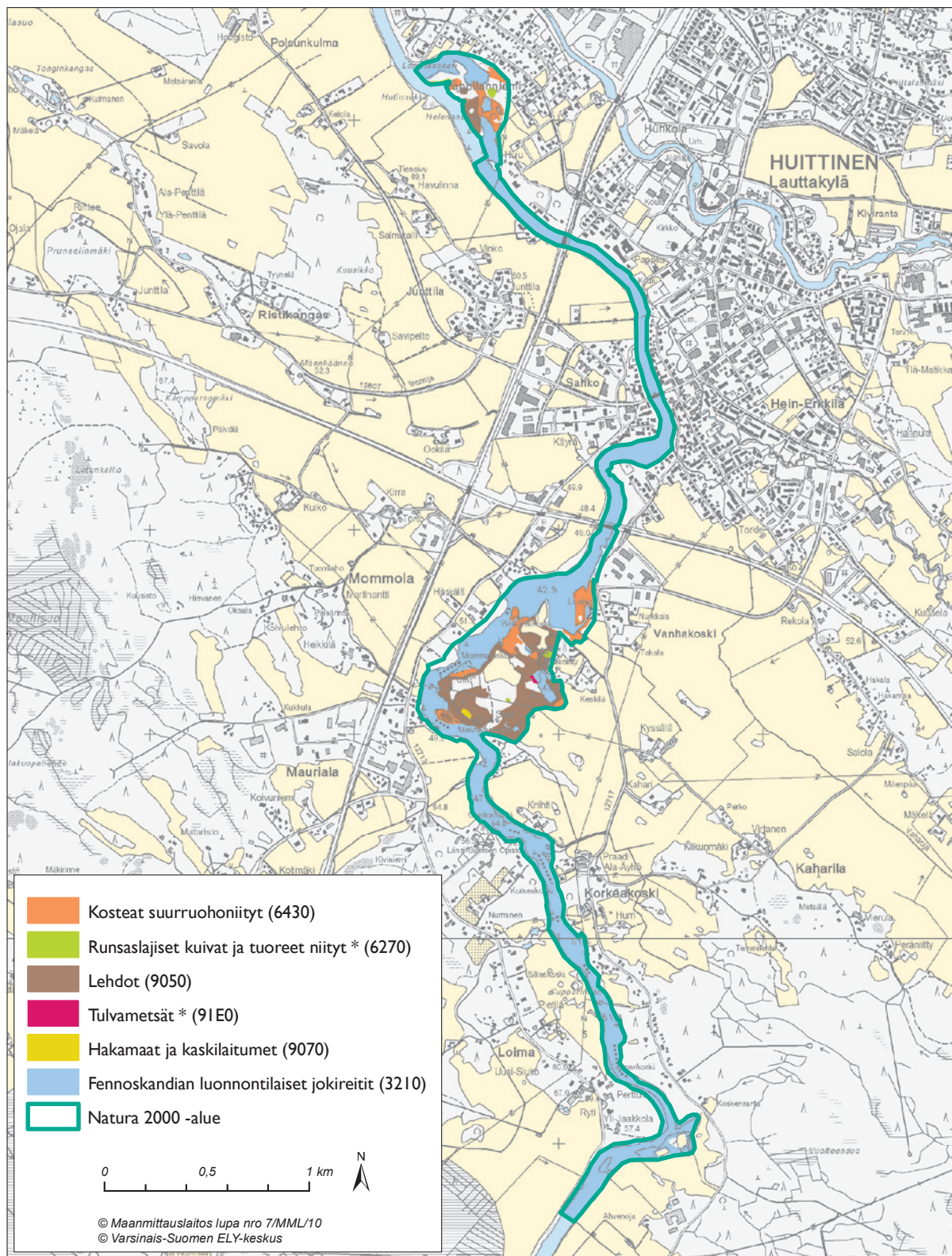
Alueellisesti uhanalainen, Vanhakosken alueella esiintyvä kasvilaji on suomenlumme (*Nymphaea tetragona*).

2.3.3.2

Uhanalaiset linnut ja muut eläimet

Alueen rantametsissä esiintyy pikkutikka (*Dendrocopos minor*), joka on luokiteltu maassamme uhanalaiseksi, vaarantuneeksi (VU) lajiksi (Rassi ym. 2001).

Toutain on luokiteltu Suomessa uhanalaiseksi, vaarantuneeksi (VU) lajiksi (Rassi ym. 2001).

Kuva 4. Alueella esiintyvien Natura-luontotyyppien sijainti. Taulukossa * merkityt ovat ns. priorisoituja luontotyyppiä.

Liito-orava on luokiteltu kansallisessa uhanalaisuusluokituksessa vaarantuneeksi (VU) lajiksi (ks. luku 2.3.1).

2.4

Maankäyttö

2.4.1

Kaava- ja rakennustilanne

Vanhakosken lehto ja Korkeakoski kuuluvat vuonna 1999 vahvistetun seutukaavan 5 luonnonsuojelualueisiin (SL). Pappilanniemi kuuluu seutukaavan suojelualueeseen (S). Seutukaavan korvaava uusi Satakunnan maakuntakaava on ympäristöministeriössä vahvistettavana (tilanne 9.9.2010).

Vanhakosken lehtoalueella on voimassa vuonna 1983 vahvistettu asemakaava. Asemakaavaa uudistettaessa se päivitetään tuoreinta maakuntakaavaa vastaavaksi. Asemakaavassa lehtoalue on varattu urheilu- ja virkistyskäyttöalueeksi sekä ampumarata-alueeksi. Mommolankosken pohjoispuolelle Natura-alueen ulkopuolelle on osoitettu telttailu- ja leirintäalue. Asemakaavassa ei ole esitetty erityisiä toimenpiteitä tai lupia, jotka pitäisi ottaa huomioon alueen luonnonhoitotöitä tai palvelurakennetöitä toteutettaessa.

2.4.2

Virkistyskäyttö

2.4.2.1

Kalastus, veneily ja vesillä liikkuminen

Vanhakosken alue on suosittu viehekalastuspaikka. Toutaimen kalastus on suosittua. Yhteiset vesialueet (kylien Loima, Korkeakoski, ja Jokisivu) eivät ole järjestäytyneet. Kalastusta ohjaa alueella Kokemäenjoen-Loimijoen kalastusalue, jonka määräyksillä verkkokalastus on kielletty tai sitä on rajoitettu Mommolankosken ja Punkalaitumenjoen välisellä alueella. Kalastus tapahtuu lähes pelkästään rannoilta: veneilyä ja vesillä liikkumista on joessa vähän.

Kokemäenjoen-Loimijoen kalastusalueelle on laadittu käyttö- ja hoitosuunnitelma vuosille 2006–2010 (Oikari 2005).

2.4.2.2

Retkeily ja ulkoilu

Vanhakosken lehtoalueelle on vuonna 1995 rakennettu hieman yli kilometrin mittainen luontopolku Huittisten kansalaisopiston Vihreät Perheet -ker-

Alueen luontopolkutaulut uusittiin vuonna 2009.

hon voimin. Huittisten kaupunki on parannellut polkua paikoin, ja vuonna 2009 polkua uudistettiin Lounais-Suomen ympäristökeskuksen johtaman Kokemäenjoki-LIFE -hankkeen työnä. Polku on ohjattu puisin viitoin, varustettu luonnosta kerotoin opastauluin ja polun varrella on pari pöytä-penkki -rakennetta (kuva 5). Polku ohjattiin v. 2009 jatkumaan Mommolankosken rannalle, pysäköintipaikan vitriinitaulut sekä luontopolkutaulut uusittiin ja opasteviittoja lisättiin. Lisäksi Huittisten kaupunki kunnosti Saaren tilan piha-alueelle nuotiopaikan. Tilan piharakennus on saanut purkutuomion (A. Ojansuu, henk. koht. tiedonanto). Alueen kävijämääristä ei ole tarkkaa tietoa, mutta kaupungin kupeessa olevana kohteena alueella on varsin paljon potentiaalisia käyttäjiä.

Mommolankosken pohjoisrannalla on vanhan myllyn kohdalla pysäköintipaikka, opastaulu ja näköalapaikka kosken varrella.

Vanhakosken lehtoalueelle on vuonna 1990 laadittu virkistyskäyttösuunnitelma (Tuunainen & Savola 1990), jonka perusteella mm. alueelle rakennettu luontopolku on sijoitettu.

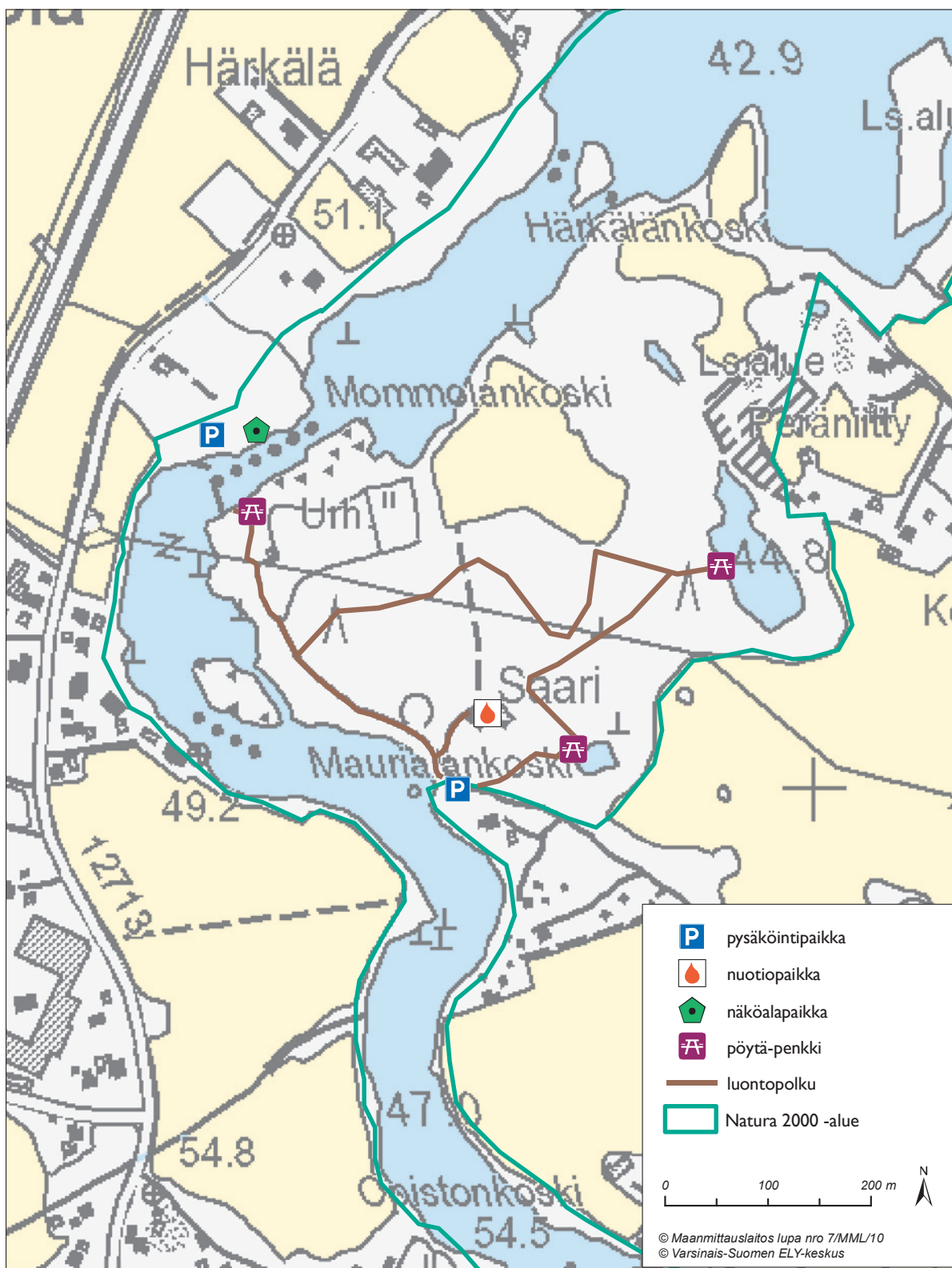
Maa-alueen ala on pieni eikä alueella harrasteta marjastusta tai sienestystä.

2.4.2.3

Jousiammunta

Vanhakoskelle rakennettiin jousiampumarata noin 35 vuotta sitten. Alueella on täysimittainen 90 m kilpailurata ja välinevarasto. Rata on ollut vuosittain käytössä, alkuaikoina hyvin vilkkaastikin, ja siellä on järjestetty aikanaan kansallisia kilpailuja. Viime vuosien aikana radan käyttö on vähentynyt, mutta rata pidetään edelleen kunnossa ja siellä harjoitellaan. Huittisten jousiampujilla on 16 jäsentä.

Kuva 5. Vanhakosken alueen palvelurakenteet. Alueella keskitytään olemassa olevien, kartalla näkyvien rakenteiden ylläpitoon.

Metsästys

Alueella ei harrasteta metsästäystä, mutta kaupungin alueilla saattaa olla voimassa vanhoja metsästysvuokrasopimuksia.

Luonnon hoito

Vanhakosken lehtoaluetta on aikanaan perinteisesti käytetty karjan laitumena. Säännöllinen laidunnus päättyi noin 40 vuotta sitten, mutta sen merkinä maastossa on vielä aitojen osia. Huittisten 4H -yhdistys aloitti hoitokokeiluhankkeen vuonna 1996 Satakunnan TE -keskuksen ja Huittisten kaupungin rahoituksella. Hoitoprojektissa osia alueesta on laidunnettu lampailla. Laidunnus on kuitenkin ollut viime vuosina katkonaista, ja laidunnuspaine on ollut pieni, mistä syystä tämän vaikutukset kasvillisuuteen ovat olleet varsin vähäiset. Vuonna 2009 alueella aloitettiin jälleen karjalaidunnus (Ylämaan karjaa) n. 6 ha:n alueella. Laidunalueen hoitoon on myönnetty maatalouden ympäristötuen erityistuki 30.9.2013 asti. Laidunnuksen lisäksi Huittisten kaupunki on tehnyt alueella hoitoraivauksia. Kaupungin omistuksessa olevan Saaren tilan pihapiiriä on hoidettu niittämällä.

Alueella täytettiin joulukuussa 2008 Härkälänkosken kaakkoispuolella sijaitsevalla rantaluhdalla oleva oja, joka ohjasi vettä Pikkulammesta Loimijokeen. Oja oli kaivettu vanhaan jokiuomaan. Samalla Isolammen eteläosan kaivettuun uomaan tehtiin pieni pato kaivinkonetyönä. Työt tehtiin Kokemäenjoki-LIFE -hankkeen rahoituksella.

Pappilanniemi perinnebiotooppeineen on luokiteltu Satakunnan perinnemaisemaintoinnissa maakunnallisesti arvokkaaksi kohteeksi (arvoluokka m-). Arvoon vaikuttavina erityistekijöinä mainitaan niittyjen laajuus ja monimuotoisuus (Jutila ym. 1996). Pappilanniemeä laidunnettiin lampailla säännöllisesti 1950-luvun lopulle asti (Jutila ym. 1996). Nykyään niittyjen hoito on ollut katkonaista, mistä syystä merkittäviä keto- ja niittykasveja on alueella enää hyvin vähän, ja niiden kasvustot ovat pieniä. Vuonna 2008 alueella laidunsi nautakarjaa n. 5 ha:n alalla (3 eläintä), ja vuonna 2009 laidunalue oli n. 5,5 ha. Laidunalueen hoitoon on myönnetty maatalouden ympäristötuen erityistuki 30.9.2013 asti. Lisäksi Huittisten kaupunki teki alueella v. 2008 pensaikkojen raivauksia.

Nykyiset laidunalueet on esitetty kuvassa 6.

Yhteenveto alueen suojelun ja käytön tärkeimmistä arvoista

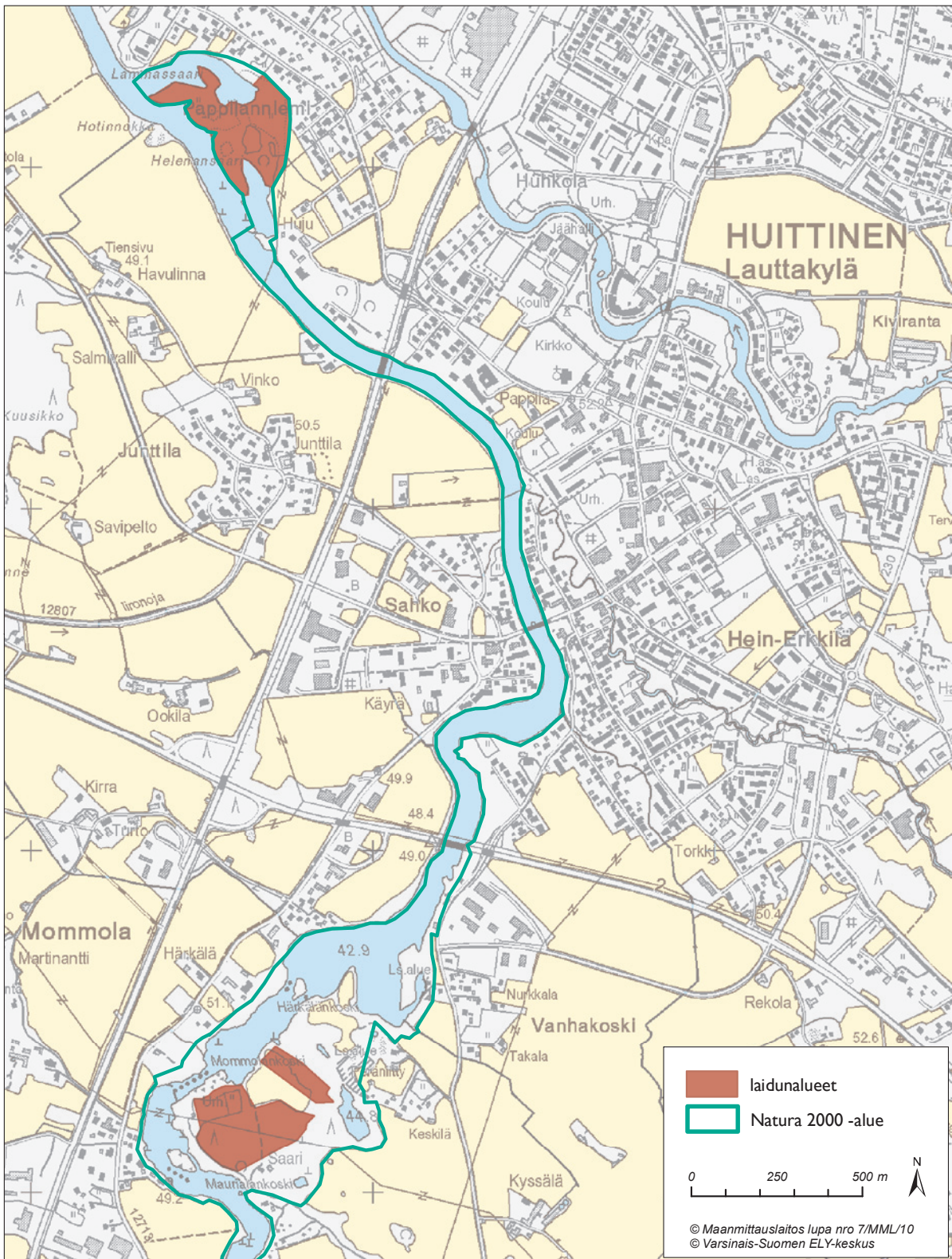
Vanhakosken alueen tärkeimmät luonnonsuojelulliset arvot perustuvat alueella tavattaviin elinympäristö- ja luontotyyppisiin. Alue kuuluu kansalliseen ja eurooppalaiseen suojelualueverkostoon tai -ohjelmiin näiden perusteella. Suojeltavat luontotyytit ovat alueen lehtomaiseen luonteeseen, perinnebiotooppeihin ja jokeen liittyviä elinympäristöjä. Alueella esiintyy näille elinympäristöille ominaisia ja myös uhanalaisia lajeja. Vanhakosken alueen jokiosuus on tärkeää kalojen lisääntymisalueita, ja mm. uhanalaisen toutaimen viimeisiä luontaisia lisääntymis- ja ruokailualueita Suomessa.

Alueella on tärkeä merkitys ja potentiaalia virkistyskäyttöalueena. Vanhakoski tarjoaa luontopolkuineen, viehekalastusmahdollisuuksineen ja jousiammuntaratoineen monipuolisen virkistyskäyttökohteen aivan kaupungin kupeessa.

Yhteenvetona alueen tärkeimmät arvot voidaan tiivistää seuraavasti:

- alueella esiintyy suojeltavia, vähälukuisia elinympäristöjä ja Natura-luontotyyppisiä (9), joista kaksi on eurooppalaisittain ns. ensisijaisia eli priorisoituja luontotyyppisiä
- alueella esiintyy säännöllisesti kansallisesti uhanalaisia lajeja (2) ja näiden lisäksi todennäköisesti myös liito-orava, joka on myös eurooppalaisittain priorisoitu laji
- jokivarren, perinnebiotooppien ja lehtoalueen maisemallinen arvo
- tärkeä virkistyskäyttö- ja ympäristökasvatuskohde

Kuva 6. Vanhakosken Natura-alueen nykyisten laidunalueiden sijainti.

Luonto- ja käyttöarvojen säilyttämiseen liittyvät tekijät – maankäytön arviointi

Alueen luontoarvojen säilymisen suurimpana uhkana on alueen perinnebiotooppien umpeenkasvu (heinittyminen, pensoittuminen). Laidunnuksen ja niittojen epäsäännöllisyys tai loppuminen sekä yleinen rehevöityminen ovat vähentäneet alueen tärkeitä elinympäristötyyppejä tai heikentäneet niiden laatua.

Lehtomaisten alueiden laatu on säilynyt varsin hyvänä alueen kehittyessä pääosin luonnontilaisena, mutta esim. lehtolaikkujen mahdollinen kuu-
settuminen on otettava jatkossa huomioon.

Pappilaniemessä kasvaa myös haitallista vieraslajia jättipalsamia (*Impatiens glandulifera*), joka voimakkaana kilpailijana ja tehokkaana levittäytyjänä syrjäyttää alkuperäislajeja ja muuttaa kasvillisuutta yksipuolisemmaksi.

Alueen virkistyskäyttö ei nykytilanteessa ole aiheuttanut maaston kulumista, roskaantumista tai muitakaan ongelmia alueella, mutta retkeily- ja ulkoilukäyttö sekä niihin liittyvät mahdolliset ongelmat saattavat lisääntyä, kun palveluvarustusta lisätään. Aivan kaupungin kupeessa olevana kohteena Vanhakoskella on varsin paljon potentiaalisia käyttäjiä. Alue on kuitenkin pinta-alaltaan varsin pieni, ja siellä on varsin vähän mahdollisuuksia varustaa virkistyskäyttöön uusia kohteita alueen luontoarvoja vaarantamatta. Virkistyskäyttömahdollisuuksia on kuitenkin mahdollista kehittää ja käytön määrää lisätä, mutta tämä täytyy toteuttaa pääosin nykyisiä palvelurakenteita parantamalla ja kehittämällä.

Toutaimen ja vaelluskalojen elinympäristöä heikentää jossain määrin Mommolankosken vanha pato, joka on muuttanut kosken luonnontilaista virtaamaa ja rakennetta.

Jokivarren luonnontilaisuuteen, maisemalliseen arvoon ja myös käyttöön vaikuttaa jokivarren asutus. Asutuksen lisääntyminen jokivarressa saattaa vaikuttaa alueen luontoarvoihin niitä heikentäen.

Joen vedenlaatuun ja tilaan vaikutetaan laajalla alueella Natura-alueen ulkopuolella, ja näihin tekijöihin pelkän Natura-alueen suunnittelulla ei voida vaikuttaa.

3 Hoidon ja käytön tavoitteet

Vanhakoskella on eritasoisten suojeleohjelmien tai -linjausten aluerajauksia, jotka ovat osin päällekkäisiä. Aikaisemmassa maankäytön suunnittelussa on pääosin otettu huomioon nämä rajaukset, ja alueita on kaavoituksessa varattu luonnonsuojelutarkoitukseen. Vahvimmin alueen suojeleuvelvoitteet ja -tavoitteet on kytkeyty lakisääteisesti Natura 2000 –verkostoon. Muiden suojeleohjelmien ja suojelealue-esitysten tavoitteet ovat samansuuntaisia Natura-verkoston tavoitteiden kanssa, ja Natura-alueen toteutus täyttää myös muissa suojeleohjelmissä linjattuja suojeleutarpeita ja velvoitteita. Lisäksi suojelealueiden hoidosta Suomessa vastaava Metsähallitus on asettanut omalle toiminnalleen ja suojelealueiden hoidolle ja käytölle yleisiä tavoitteita (Metsähallitus 2010).

Suomen Natura 2000 -verkoston yleisinä tavoitteina on turvata luontodirektiivissä mainittujen luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen sekä lintudirektiivissä tarkoitettujen linnuston erityis-suojelealueiden suotuisa suojelelun taso. Luonnonsuojeleullisen tavoitteen lisäksi luontodirektiivi edellyttää myös taloudellisten, sosiaalisten ja sivistyksellisten vaatimusten sekä alueellisten ja paikallisten erityispiirteiden huomioon ottamista. Vanhakoski kuuluu Natura 2000 -verkostoon luontodirektiivin mukaisena, yhteisön tärkeänä pitämänä alueena (SCI).

Edellä esitetyn perusteella Vanhakosken hoidon ja käytön yleisinä tavoitteina ovat

- alueen arvokkaiden luontotyyppien ja niihin liittyvien kehitysprosessien säilyttäminen ja turvaaminen
- alueen käyttömuotojen (retkeily, ulkoilu, kalastus, jousiammunta) säilyttäminen ja kehittäminen luonnonsuojeleullisia tavoitteita vaarantamatta.

Näitä tavoitteita voidaan tarkentaa seuraavasti:

- Luonnonarvoja heikentäviä ja suojeleutavoitteiden kanssa ristiriitaisia hankkeita ohjataan ja/ tai rajoitetaan. Kiellettyjä hankkeita ovat esimerkiksi rakentaminen alueelle.
- Alueen luontoarvoja ylläpidetään ja lisätään luonnonhoitotöillä, kuten rantaniittyjen laidunnuksella, sekä vaalimalla luonnontilaisuutta alueilla, joiden monimuotoisuuden säilyttäminen tai lisääminen sitä edellyttää.
- Alueen käyttöä ohjataan luontoarvot huomioon ottaen: alueen luontoharrastusmahdollisuuksia ja retkeilyrakenteita kehitetään painottaen alueen luontoarvojen ainutlaatuisuutta ja erityispiirteitä.
- Suojelealueita perustetaan ja alueet merkitään selkeästi ja asianmukaisesti.
- Luontoa, sen kehitystä sekä alueen käyttöä ja sen vaikutuksia tutkitaan ja seurataan säännöllisesti.

4 Maankäytön vyöhykkeet

Suunnittelualue on jaettu maankäytön vyöhykeisiin. Jako perustuu Metsähallituksen suunnittelujärjestelmän mukaisesti kunkin vyöhykkeen pääasialliseen ja suunniteltuun käyttömuotoon. Vyöhykejako on tehty kunkin vyöhykkeen tavoitteen, ei tämänhetkisen käytön, mukaisesti.

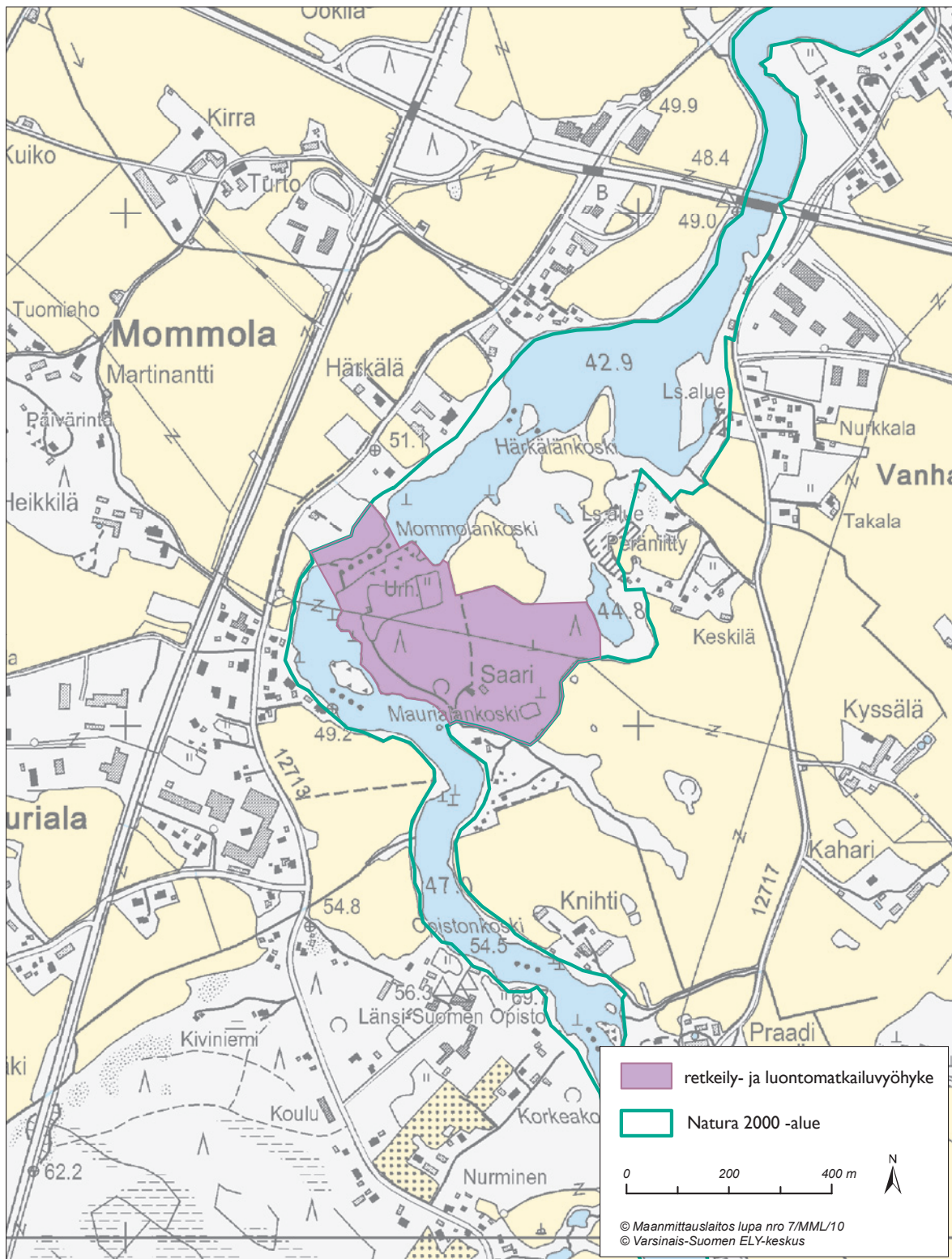
Vanhakosken alue on jaettu retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeeseen sekä syrjävyöhykkeeseen

(kuva 7). Kävijät ohjataan ja palvelurakenteet sijoitetaan retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeelle. Syrjävyöhykkeelle ei aktiivisesti ohjata kävijöitä eikä sinne rakenneta palvelurakenteita tai palveluja. Alueella saa liikkua jokamiehen oikeuksien mukaisesti. Liikkumisessa tulee ottaa huomioon alueen laiduneläimet ja niiden häirinnän välttäminen.

Laidunnettua hakamaata. Kuva on otettu kuviolta 66 (ks. liitteet 5 ja 7). Kuva: Turkka Korvenpää

Kuva 7. Maankäytön vyöhykkeet: retkeily- ja luontomatkailuvyöhykettä lukuun ottamatta alue kuuluu syrjävyöhykkeeseen.

5 Kunnostus, hoito ja lajiston suojelu

Kunnostuksen ja hoidon tavoitteena on alueen luontotyyppien ja eläin- sekä kasvilajiston elinolosuhteiden parantaminen. Periaatteena on, että luonnon toimintaan ei vaikuteta ilman luonnon-suojellisia tavoitteita. Kunnostus ja hoitotyöt parantavat myös alueen virkistyskäyttö- ja nähtävyyssarvoja.

5.1

Luonnontilan säilyttäminen

Alue säilytetään suurimmaksi osaksi luonnontilaisena. Alueen metsät jätetään kehittymään ilman käsittelyä tai hoitotöitä, mutta osaa lehtoalueista voidaan hoitaa osana perinnebiotooppeja. Metsistä ei oteta puuta ja esim. tuulenskaadot jätetään metsiin lahoamaan sellaisenaan, jotta lahopuun määrä alueella lisääntyy. Poikkeuksena voidaan sallia palveluvarustuksen, polkujen ja teiden hoitamiseksi tarvittavat raivaukset, mutta silloinkin kaadettavat puut pyritään jättämään maastoon.

Koko alueen luonnontilaa pyritään ylläpitämään poistamalla tarvittaessa vieraat kasvilajit kuten esim. erilaiset viljelykarkulaiset. Tällainen on mm. Pappilanniemessä esiintyvä jättipalsami (*Impatiens glandulifera*) (ks. luku 5.2).

5.2

Kunnostus ja hoito

Perinnebiotooppien ja lehtoalueiden hoito

Pappilanniemeä ja osaa Vanhakosken lehtoalueesta hoidetaan raivauksin, niitoin ja laidunnuksen avulla. Alueella hoidetaan laidunnuksen avulla yhteensä n. 17 ha:n alaa. Kunnostusraivauksia tehdään n. 6 ha:n alalla.

Pappilanniemi on alueen kiireellisin laidunnuskohde. Ensimmäisinä vuosina tulisi laidunnuksen ohella tehdä niittoja hoidon vaikutusten nopeuttamiseksi ja rehevöitymisen nopeaksi pysäyttämiseksi. Muutaman vuoden kuluttua niitto ei enää ole tarpeen, vaan pelkkä laidunnus riittää. Sopivin laiduneläin luonnostaankin reheville rantaniityille on nauta, mutta aluetta voidaan laiduntaa lampailakin.

Pappilanniemeä hoidetaan perinnebiotooppina, jossa laidunnettavan alueen pinta-ala on 7 ha, ja laidunnuksen ohella puustoa ja pensaikkoa raivataan 3 ha:n alalla. Tavoitteena on Pappilanniemen voimakkaasti rehevöityneiden niittyjen palauttaminen lajistoltaan edustaviksi monimuotoisiksi niityiksi ja osin kedoiksi niin, että alueen luontotyyppien edustavuus paranee ja osa mahdollisesti hävinneistä luontotyypeistä palautuu alueelle.

Vanhakosken lehtoaluetta hoidetaan osittain lehtona ja osittain perinnebiotooppina. Laidunnettavan alueen pinta-ala on yhteensä n. 10 ha. Tästä puustoa ja pensaikkoa raivataan n. 3 ha:n alalla. Tavoitteena on avointen niittyjen edustavuuden parantaminen, metsittyneiden entisten niittyjen ja hakojen palauttaminen sekä nykyisten nurminiittyjen pitäminen avoimina lähinnä maisemallisista syistä. Myös nurminiityt kehittyvät oikealla hoidolla vähitellen lajistoltaan nykyistä monimuotoisemmiksi ja edustavimmiksi. Hoitojen tuloksena perinnebiotooppeihin kuuluvien Natura 2000 -luontotyyppien pinta-ala lisääntyy ja olemassa olevien luontotyyppien edustavuus paranee. Ensisijaisesti lehtoina hoidettavien tai säilytettävien kuvioiden kokonaisala on n. 11 ha, josta osaa laidunnetaan ja osalla myös harvennetaan pensaita tai puustoa. Nämä harvennukset ovat lähinnä laidunnuksen käytännön järjestelyjen edellyttämiä harvennuksia. Vanhakosken lehdossa ei tällä hetkellä ole tarvetta kuusen poistolle. Tulevaisuudessa joillakin kuvioiden alikasvoskuusia on kuitenkin raivattava, kun niitä alkaa kehittyä.

Pappilanniemen ja Vanhakosken lehtoalueen kunnostus- ja hoitotöillä tavoitellut luontotyypit on esitetty liitteessä 1. Hoitotyöt kuvioineen on esitetty liitteissä 2-8. Hoitotyöt perustuvat alueelle laadittuun hoidon ja käytön periaatteisiin (Envibio 2008).

Vieraiden kasvilajien hävittäminen

Pappilanniemessä esiintyy viljelykarkulaista jättipalsamia (*Impatiens glandulifera*), joka valtaa alaa alkuperäiseltä lajistolta (liite 4, kuviot 16 ja 17). Kuviolla 16 (0,18 ha) lajia esiintyy hyvin vähän ja kuviolla 17 (0,19 ha) se on kenttäkerroksen valtalaji. Lajin leviäminen alueella voidaan parhaiten estää hävittämällä kasvustot. Kasvustot hävitetään niittämällä/kitkemällä. Koska jättipalsami uudistuu vain siemenistä, perustuu kasvustojenkin hävittäminen siihen, että uusia siemeniä ei päästetä muodostumaan. Lajin hävittämisen keinot päivitetään ja sovelletaan tuoreiden valtakunnallisten kokemusten perusteella (Suomen ympäristökeskuksen Internet-sivut ja yhteystiedot vieraslajien hävittämiseksi).

Jättipalsamin lisäksi alueella (kuviolla 5) esiintyy muutamia isotuomipihlajia (*Amelanchier spicata*), jotka raivataan pois laiduntöiden yhteydessä.

Kalataloudelliset kunnostukset

Loimijoen ja sen koskien luonnontilaisuutta on muutettu mm. erilaisin padoin ja rakentein, mikä on vaikuttanut myös alueella esiintyvien kalojen elinolosuhteisiin. Jokien rakentaminen on vähentänyt mm. virtakutuisten lajien, kuten toutaimen lisääntymispaikkoja. Hyvin suunnitelluilla kalataloudellisilla kunnostuksilla voidaan lisätä alueen luonto- ja käyttöarvoja, ja niissä voidaan ottaa huomioon myös jokiluontotyyppin edustavuuden parantaminen. Kalataloudelliset kunnostukset alueella edellyttävät erillisen suunnitelman, jossa arvioidaan myös vaikutukset alueen luontoarvoihin, erityisesti niihin luontotyyppisiin ja lajeihin, joiden perusteella alue kuuluu Natura 2000 -verkostoon. Mommolankosken kalataloudelliseksi kunnostamiseksi on jo laadittu suunnitelma, jolle on myönnetty tarvittava ympäristölupa v. 2006. Loimijoelle, Rutavan alapuolisille koskille ollaan laatimassa laajempaa kunnostussuunnitelmaa (ks. luku 2.2).

Vanhan uoman lampien (Iso- ja Pikkulampi) veden laadun parantaminen

Vanhasta jokiuomasta on jäljellä kaksi lampea, jotka ovat hyvin rehevöityneitä. Lammet ovat syntyneet, kun maastonpainanteisiin on jäänyt vettä. Veden vaihtuvuus on lammissa huono, ja vesi vaihtuu, kun tulvavesi riittävän korkealla ollessaan virtaa vanhaan uomaan. Vanhan uoman luonnontilaisuutta parannettiin joulukuussa 2008, kun Pikkulamasta Loimijokeen kaivettu oja täytettiin ja padottiin LIFE-hankkeen työnä.

Tärkeimpien luontoarvojen kannalta lammet voidaan jättää kehittymään luonnontilaan ilman uusia kunnostustöitä. Maisema-arvojen kannalta rehevöitymiskehitystä sekä pitkällä tähtäimellä umpeenkasvua, voidaan ehkä hidastaa ohjaamalla vettä vanhaan uomaan lampien yläosasta ja siten lisätä veden vaihtuvuutta näissä lammissa. Tämän suunnittelu ja mahdollinen toteutus edellyttää erillisen toimenpidesuunnitelman, jossa arvioidaan vaikutukset alueen luontoarvoihin, erityisesti niihin luontotyyppisiin ja lajeihin, joiden perusteella alue kuuluu Natura 2000 -verkostoon.

5.3

Lajiston suojelu

Lajiston suojelu toteutetaan luonnontilaisuutta vaalimalla, kunnostus- ja hoitotöillä sekä käytön ohjauksella. Myös muut luonnonsuojeluun tähtäävät toimenpiteet ovat tarvittaessa mahdollisia.

Tällaisia ovat mm.

- lintujen pesien suojaaminen tarvittaessa esim. laidunkarjan tallauksen estämiseksi
- lintujen pesäpönttöjen rakentaminen
- pikkulintujen talviruokinta
- Suomen luonnolle vieraiden pienpetojen, minkin ja supikoiran, vähentäminen aktiivisilla pyynnillä

Suojeluun tähtäävien toimenpiteiden vaikutukset alueen luontoon ja käyttöön tulee arvioida huolella ennen niiden toteuttamista.

6 Kulttuuriarvojen suojelu

Natura-alueella ei ole lakiperusteisesti suojeltavia rakennuksia tai muinaismuistoja. Alueella on joitakin jäänteitä vanhoihin käyttötapoihin liittyvistä rakenteista (mm. Mommolankosken padon jäänteet), eivätkä ne aiheuta merkittävää ongelmaa alueen maisemalle tai luontoarvoille. Joitakin näistä voidaan tarvittaessa ylläpitää esillä kevyin

raivauksin alueen historiaa taustoittavina nähtävyyksinä, ja mahdolliset toimenpiteet arvioidaan erikseen (ks. myös luku 5.2) Metsähallituksen ja/ tai Varsinais-Suomen ELYn ohjauksessa. Alueen hoitotöillä ylläpidetään myös alueen maisemiarvoja.

Varttunutta kuusimetsää kasvavaa käenkaali-oravanmarjatyypin lehtoa Vanhakosken alueella. Kuva on otettu kuviolta 40 (ks. liitteet 5 ja 7). Kuva: Turkka Korvenpää

7 Luonnon käyttö

7.1

Retkeily ja liikkuminen

Luontoarvojen kannalta liikkumisen erilliseen rajoittamiseen ei tällä hetkellä ole tarvetta. Nykyinen käyttö on kanavoitunut hyvin olemassa oleville poluille ja käyttömäärän kasvaessakin olemassa olevat avoimet opastetut polut yhdessä maaston vaikeakulkuisuuden kanssa ohjaavat liikkumisen ja retkeilyn riittävän tehokkaasti. Pappilanniemen laidunalueella liikkumista tulee välttää ja Vanhakosken alueella polulla liikuttaessa tulee laiduneläinten häirintää välttää.

7.2

Kalastus

Vanhakosken alue on suosittu viehekalastuspaikka, ja kalastus tapahtuu rannoilta. Nykyisessä laajuudessaan kalastus ei ole aiheuttanut esim. maaston liiallista kulumista tai roskaantumista. Virkistyskalastajien kuten muidenkin käyttäjien liikkumista ohjataan ensisijaisesti opastauluissa annetuin liikkumisohjein ja opasteviitoin.

7.3

Jousiammunta

Jousiammuntaharrastustoiminta ei nykyisellään vaikuta haitallisesti alueen luontoarvoihin. Ampumarata on osoitettu myös asemakaavassa. Rataa ja siihen liittyviä rakenteita voidaan ylläpitää nykyisessä laajuudessaan. Seuran tavoitteena radan kehittämisessä on taulujen takana olevan suojavallin korottaminen yleisen turvallisuuden lisäämiseksi, mikä parantaa myös muun virkistyskäytön puitteita alueella.

7.4

Palveluvarustus ja luonto-opastus

Vanhakosken alue on pinta-alaltaan varsin pieni, ja maastoltaan monin paikoin niin hankala, että esim. luontopolun laajentaminen, siihen liittyvä rakentaminen ja lisäraivaukset voivat helposti vaikuttaa alueen luontoarvoihin haitallisesti. Tästä syystä alueella tapahtuvan liikkumisen ohjaamisessa ja virkistyskäyttötarjonnassa keskitytään nykyisen polun ja sen rakenteiden ylläpitoon. Saaren tilan piha-alueita voidaan kehittää levähdys- ja nuotiopaikkana, ja siihen pääsevät kulkemaan myös liikuntaesteiset. Nykyinen polkureitti (kuva 5) soveltuu joiltain osin myös liikuntaesteisten käyttöön. Tämän arviointi ja polun mahdollinen lisävarustaminen tähän käyttöön edellyttää erillisen toimenpidesuunnitelman.

Nykyistä palveluvarustusta ylläpidetään ja kehitetään:

- Opastetut polut pidetään tarvittaessa kevyin raivauksin avoimina.
- Luontopolkutaulujen, opasteviittojen ja pöytä-penkki -rakennelmien kunto tarkistetaan säännöllisesti.
- Pysäköintipaikan opastaulujen sisältö päivitetään tarpeen mukaan.
- Luontopolkutaulujen sisältöä uusitaan muutaman vuoden (5-10 v) välein, jotta asiaesittelyn tuoreus ja alueen houkuttelevuus opetus- ja käyntikohteena säilyy.
- Mommolankosken pohjoispuolen pysäköintipaikan opastaulun sisältöä päivitetään ja siihen liitetään tietoa myös Natura-alueen sisällöstä.
- Mommolankosken pohjoispuolen vanhan sahan raunioiden yhteydessä voidaan tarvittaessa näköalaa avata koskelle päin ke-

vyellä raivauksella ja tähän voidaan sijoittaa myös pöytä-penkki -rakenne.

- Tarvittaessa autoliikennettä ja sen aiheuttamaa mahdollista häirintää sekä tien kulumista lehdon ydinalueella ja jousiammuntaradan tuntumassa voidaan rajoittaa pysäköintipaikan jälkeen, Saaren tilan tienhaaraan rakennettavalla puomilla.

Alueelle on ollut suunnitelmissa kävelykäyttöön soveltuvan riippusillan rakentaminen Mommolan kosken yli (mm. Tuunainen & Savola 1990) vanhan sahan alueelta Vanhakosken lehtoalueelle. Riippusilta lisännee alueen kävijämääriä, mutta vaikutukset luontoarvoille ovat todennäköisesti vähäiset, kun liikkuminen osoitetaan olemassa oleville poluille, ja rakennustyöt suunnitellaan hyvin. Mommolankosken varteen lehtoalueen puolelta ohjattu polku tukee em. sillan käyttöä, mutta toimii myös erillisenä nähtävyysspaikkana. Riippusillan rakentaminen edellyttää erillisen toimenpidesuunnitelman kustannusarvioineen, ja suunnitelmassa arvioidaan myös vaikutukset luontoarvoihin, erityisesti niihin luontotyyppisiin ja lajeihin, joiden perusteella alue kuuluu Natura 2000 -verkostoon.

7.5

Muu virkistyskäyttö

Retkeilyn ja kalastuksen lisäksi alueen muu virkistyskäyttö on vähäistä. Rannat eivät ole kovin sopivia uimiseen. Virallisen uimapaikan järjestämisessä tulisi ottaa huomioon turvallisuusnäkökulmat ja siihen liittyvät vaadittavat järjestelyt. Tämä edellyttäisi ranta-alueen raivaamista ja lisärakentamista, mikä vähentää alueella suojeltavien luontotyyppien pinta-alaa tai laatua. Tästä syystä alueelle ei tule sijoittaa virallista uimapaikkaa.

Talviaikaan alueella voidaan harrastaa hiihtämistä. Mahdolliset hiihtoladut tulee suunnitella ja osoittaa ensisijaisesti avoimille paikoille, jolloin vältetään alueen lisäraivaukset. Alueella voidaan tarvittaessa ylläpitää perinteisen hiihtotavan vaatimaa kapeaa latua paikoin myös kevyellä raivauksella ELY-keskuksen tai Metsähallituksen hyväksymän erillissuunnitelman mukaisesti.

Marjastus ja sienestys alueella voidaan sallia kuten tähänkin asti.

Alue on suosittu opetuskohde, mutta kasvien keräilyä alueella ei tule sallia.

7.6

Vanhakoski luontomatkailu- ja opastuskohteena

Vanhakoski tarjoaa luontopolkuineen, viehekalustusmahdollisuuksineen ja jousiammuntaratoineen monipuolisen virkistyskäyttökohteen aivan kaupungin kupeessa. Pienenä kohteena alue on arvioitavissa pääosin paikkakuntalaisten virkistyskäyttökohteeksi, mutta Puurijärvi-Isonsuon kansallispuiston läheisyys tarjoaa mahdollisuuden laajempaan käyttäjäkuntaan tälläkin alueella. Huittislaisena opetuskohteena ja koululaiskäyntipaikkana alue soveltuu erittäin hyvin. Alue on helposti saavutettavissa, ja se on riittävän pieni, jotta alueeseen pystyy hyvin tutustumaan koulupäivän aikana. Uudet opastaulut tarjoavat uutta taustatietoa alueen luonnosta ja yleisesti siihen liittyvistä elinympäristöistä. Saaren tilan pihalle kehitettävä nuotio- ja levähdyspaikka on myös liikuntaesteisten saavutettavissa, mikä lisää alueen mahdollista käyttäjäkuntaa.

7.7

Seuranta ja tutkimus

Alueen luontoarvojen säilyttäminen edellyttää säännöllistä seuranta, joka sisältää myös luonnonhoitotöiden ja käytön aiheuttamien vaikutusten seurannan. Säännöllisellä seurannalla varmistetaan alueen luonnon ja lajiston tila ja mm., että ne kehittyvät hoitojen myötä myönteiseen suuntaan.

Alueen seurannoista vastaa Metsähallitus yhteistyössä Varsinais-Suomen ELYn kanssa. Luontotyyppien ja lajiston tilaa seurataan Metsähallituksen voimassa olevien ohjeiden mukaisesti. Natura-luontotyyppien ja lajien seuranta toteutetaan ympäristöministeriön ohjeiden mukaisesti. Luontotyyppien osalta tarkastellaan erityisesti pinta-aloja ja edustavuutta. Luonnonhoitotöiden seurannan taustalla on Metsähallituksen julkaisemat perinnebiotooppien seurantaohje (Raatikainen (toim.) 2009) sekä metsien ja soiden sekä harju- metsien paahdeympäristöjen hoidon seurantaohje (Hyvärinen & Aapala 2009 (toim.) 2009). Käytön vaikutusten arvioinnin taustalle tarvitaan tietoa myös alueen käyntimääristä.

Suojelun ja hoitotoimenpiteiden arviointia varten alueelta on kohtuullisen hyvin perustiedot olemassa. Alueella pyritään edistämään sellaista tutkimusta, joka lisää tietoa alueen luonnosta ja sen tilasta sekä yleisestikin tietämystä vastaavista elinympäristöistä ja niiden lajeista.

8 Toimenpidesuunnitelmat

Osa alueella mahdollisesti toteutettavista toimenpiteistä edellyttää erillisen suunnitelman, joka sisältää töiden yksityiskohtien kuvauksen lisäksi arvioinnin vaikutuksista alueen luontoarvoihin, erityisesti niihin luontotyypeihin ja lajeihin, joiden perusteella alue kuuluu Natura 2000 -verkostoon.

Tällaisia suunnitelmassa esitettyjä toimenpiteitä ovat

- Vanhan uoman lampien veden laadun parantaminen
- Riippusillan rakentaminen Mommolankosken yli
- Alueen polkujen mahdollinen kehittäminen liikuntaesteisten käyttöön
- Kalataloudelliset kunnostukset

9 Hoidon ja käytön ohjauksen toteutus

Natura 2000 -verkoston toteuttamiseen perustuen Vanhakosken alueen luontoarvot turvataan Vanhakosken lehtoalueella ja Pappilanniemessä pääosin luonnonsuojelulain nojalla eli näistä alueista perustetaan luonnonsuojelualueita. Pieni osa toteutetaan sopimuksin ja nämä alueet ovat laitumina hoidettavia alueita. Vesialueiden luontoarvot turvataan kaavoituksen ja vesilain avulla.

Luonnonsuojelualueet voivat olla yksityisten omistuksessa tai ne voidaan hankkia valtion omistukseen. Suojelualueella sallittavat toimenpiteet määritellään yksityismailla suojelualan rauhoitussäännöksissä ja valtion (Metsähallituksen hallinnassa) mailla suojelualan järjestyssäännöissä. Valtion maille perustettaville suojelualueille mahdolliset luvat poiketa rauhoitusmääräyksistä myöntää Metsähallitus, ja yksityismaiden luonnonsuojelualueille vastaavasti Varsinais-Suomen ELYn Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue. Tavoitteena on, että alueen, myös perustettujen suojelualan hoidossa ja käytössä noudatetaan tätä suunnitelmaa. Maatalouden ympäristötuen erityistukia varten tarvittavien hoitosuunnitelmiin tulee niin ikään noudattaa tämän suunnitelman sisältöä.

Alueella on jo aiemmin perustettuja luonnonsuojelualueita, joiden määräykset täytyy ottaa huomioon näillä alueilla toimittaessa. Jo perustettujen luonnonsuojelualan määräykset eivät poikkea tämän suunnitelman linjauksista. Lisäksi hoitoa ja käyttöä toteutettaessa tulee ottaa huomioon myös voimassa olevat kaavat. Niiden sisältö on määritelty niin, että ne ohjaavat alueen maankäyttöä erityisesti ennen suojelualan perustamista (luku 2.4.1). Hoito- ja käyttösuunnitelma ei ole ristiriidassa kaavojen sisällön kanssa.

9.1

Kunnostus ja hoito

Alueen luonnon kunnostusta ja hoitoa toteuttavat Huittisten kaupunki, yksityiset maanomistajat ja Suomen valtio. Yksityisiä suojelualueita perustettaessa on tärkeää varmistaa hoitotoiden toteuttaminen. Tämä pyritään ottamaan huomioon rauhoitusmääräysten sisällössä niin, että valtio voi tarvittaessa järjestää alueiden luonnonhoidon, jos maanomistaja ei hoitotöitä itse halua tai pysty toteuttamaan. Valtion omistamien alueiden ja tarvittaessa yksityismaiden suojelualan hoidosta vastaa Metsähallitus. Hoidon ohjaus alueella tehdään yhteistyössä Varsinais-Suomen ELYn kanssa. Metsähallitus, kuten muutkin toimijat voivat tarvittaessa tehdä hoitoon ja alueen huoltoon liittyviä sopimuksia ja järjestelyjä sopivien paikallistahojen (karjanomistajat, kylätoimikunnat jne.) kanssa. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää laajaa yhteistyötä. Hoitoon liittyvän yhteistyön organisoinnista ja ylläpidosta vastaa ensisijaisesti Metsähallitus.

9.2

Palvelurakenteet ja luontomatkailu

Alueen palvelurakenteet sijaitsevat pääosin Huittisten kaupungin alueella, ja se vastaa alueensa rakenteiden ylläpidosta ja huollosta. Rakenteiden huolto ja ylläpito on asianmukaista toteuttaa muilla vastaavilla suojelualan olevien rakenteiden laatukriteerien ja sisällön mukaisesti ja Metsähallitus ohjaa tässä työssä.

Alue on varsin pieni ja luonteeltaan sellainen, että sillä ei ole yksittäisenä kohteena merkittävää luontomatkailullista vetovoimaa. Se tarjoaa kuitenkin täydentävän kohteen mm. Puurijärvi-Isosuo kansallispuiston kävijöille, ja on siten kytkettävissä alueen nähtävyystarjontaan. Alueen luontomatkailun kehittämisessä on tärkein rooli Huittisten

kaupungilla ja paikallisilla yrittäjillä. Metsähallitus tukee luontomatkailutoimintaa, mutta ei kuitenkaan järjestä maksullisia palveluja alueella. Luontomatkailua voidaan kehittää alueen suojelun tavoitteiden mukaisesti.

9.3

Seuranta ja tutkimus

Alueen luonnon seuranta, myös kunnostuksen ja hoidon seuranta vaikutuksineen, ja tutkimus kuuluvat Metsähallituksen ja Varsinais-Suomen ELYn tehtäviin. Seurannan ja tutkimuksen työnjakoa toteutetaan valtakunnallisten linjausten ja periaatteiden mukaisesti, ja ne edellyttävät yhteistyötä Metsähallituksen ja ELYn välillä sekä toisaalta yhteyksiä myös muihin tutkimusta tekeviin viranomaisiin.

9.4

Kustannukset ja resurssit

Suunnitelman toteuttamisen kustannuksia ja tarvittavia resursseja on vaikea arvioida ja kohdentaa. Työnjako vaikuttaa merkittävästi eri toimijoiden kustannuksiin. Esimerkiksi laidunalueita voivat hoitaa paikalliset karjankasvattajat maatalouden ympäristötuen erityistuen turvin. Näin hoidettujen alueiden kustannuksissa voi olla eroja verrattuna siihen, että aluetta hoidettaisiin Metsähallituksen henkilökunnan työnä. Laitumen perustamiskustannuksista voidaan tässä vaiheessa antaa suuntaa antava arvio, koska esim. aitausjärjestelyt eivät ole yksityiskohtaisesti tiedossa. Alla on esitetty ensisijaisten kunnostus- ja rakennetöiden kustannukset. Näiden lisäksi voidaan arvioida, että alueen huollon ja hoitojen ohjaus edellyttää Metsähallitukselta n. 4 htp:n työpanosta vuodessa. Kustannuksia tulee arvioida ja päivittää työn toteutusvaiheessa tarkemmin.

Kunnostus ja hoito

Laitumen aitauskustannukseksi (sähköaita) on arvioitu 3,5 € m. Se vastaa kustannustasoa, kun aitaus tehtäisiin Metsähallituksen työnä (sis. materiaalit). Raivauskustannukset vaihtelevat alueittain hyvin paljon riippuen puiden ja pensaiden määrästä sekä maaston laadusta. Ruovikoituneen harvapuustoisien alueen puiden ja pensaiden raivauskustannukseksi voidaan arvioida 300 € hehtaarilta. Henkilötyöpäivän hinnaksi on arvioitu 200 €, joka vastaa

Metsähallituksen huoltohenkilöstön työpäiväkustannusta matkoineen ja päivärahoineen.

Vanhakosken kunnostustöiden kustannuksiksi voidaan arvioida.

Laidunaidan perustaminen (perustamatta 6 ha)

4 900 €

Raivaustarve (3-6 ha)

1 400 €

Jättipalsamin hävitys (3 htp/vuosi, 2 vuotta)

1 200 €

Palvelurakenteet

Alla on esitetty suunnitelmassa kuvattujen uusien rakenteiden kustannukset töineen ja materiaaleineen. Tarvittavan henkilötyöpäivien määrä on ilmoitettu erikseen.

Pöytä-penkki –rakenteet (1) (2 htp)

600 €

Mommolankosken opastaulun päivitys

350 €

10 Suunniteltujen toimenpiteiden vaikutukset

10.1

Vaikutusten arviointi, tarve ja perusteet

Suunnitelman toteuttamisella on vaikutuksia ennen kaikkea luonnon tilaan, mutta sillä on myös taloudellisia sosiaalisia vaikutuksia. Luontoarvojen osalta tarve vaikutusten arviointiin perustuu ensisijaisesti Natura 2000 -verkoston kohteisiin sovellettavan luonnonsuojelulain 65 §:n sisältöön. Sen mukaan

“Jos hanke tai suunnitelma joko yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa todennäköisesti merkittävästi heikentää valtioneuvoston Natura 2000 -verkostoon ehdottaman tai verkostoon sisällytetyn alueen niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon, hankkeen toteuttajan tai suunnitelman laatijan on asianmukaisella tavalla arvioitava nämä vaikutukset. Sama koskee sellaista hanketta tai suunnitelmaa alueen ulkopuolella, jolla todennäköisesti on alueelle ulottuvia merkittäviä haitallisia vaikutuksia. Edellä tarkoitettu vaikutusten arviointi voidaan tehdä myös osana ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (468/1994) 2 luvussa tarkoitettua arviointimenettelyä.”

Suunnitelman vaikutuksissa luontoarvoihin on perusteltua ottaa huomioon ja arvioida sen vaikutukset myös kansallisesti uhanalaisiin lajeihin, sillä näidenkin lajien suojelusta on määrätty kansallisessa lainsäädännössä.

Luonnonsuojelullisen tavoitteen lisäksi Natura-verkoston tavoitteen määrittelevä luontodirektiivi edellyttää, että suojelutoimenpiteissä otetaan huomioon “taloudelliset, sosiaaliset ja sivistykselliset vaatimukset sekä alueelliset ja paikalliset erityispiirteet”. Tähän perustuen suunnitelman sosiaaliset ja taloudelliset vaikutukset on asiallista ja perusteltua arvioida, vaikka sitä ei kansallisessa lainsäädännössä edellytetäkään.

10.2

Vaikutukset luontoon

Suunnitelman tavoitteena on alueen luontoarvojen turvaaminen ja säilyttäminen. Suunnitelman toimenpiteet on arvioitu alueen luontoa uhkaavien tekijöiden (luku 2.6) ehkäisemiseksi ja poistamiseksi. Luontoarvot turvataan pääosin vaalimalla alueen luonnontilaisuutta, mutta osalle alueesta on suunniteltu kunnostustöitä ja säännöllisiä hoitotoimenpiteitä. Ne parantavat myös alueen maisemallista arvoa. Alueella ei ole merkittävästi luontoa haittaavaa käyttöä, mutta käytön ohjausta on suunniteltu sillä varauksella, että alueen käyttö lisääntyy jatkossa.

10.2.1

Luontodirektiivin luontotyypit

Vanhakosken alue kuuluu Natura 2000 -verkostoon alueella esiintyvien luontotyyppien perusteella eli ns. SCI-alueena, ja siksi suunnitelman vaikutukset on arvioitava alueen suojelun perusteena oleviin luontotyyppeihin.

Luontodirektiivin liitteen II ja IV lajeihin kuuluvan liito-oravan vaikutusarviointi on luvussa 10.2.2. Liito-orava ei ole Vanhakoskella Natura-alueen perusteena, mutta liitteen IV lajina sen suojelu tulee ottaa tarkasti huomioon myös luontodirektiivin näkökulmasta.

Taulukko 2. Vanhakosken Natura-alueella esiintyvät luontotyytit ja niiden pinta-alat. Ensisijaisesti suojeltavat luontotyytit on merkitty tähdellä (*). Sarake Natura = Natura-tietokannassa esitetyt luontotyytit. Nykytilanteen ja tietokannan välisestä erosta ks. luku 2.3.1.

Koodi	Luontotyytin nimi	ha	Natura
3160	Humuspitoiset järvet ja lammet	-	x
3210	Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit	65,2	x
6270*	Runslajiset kuivat ja tuoret niityt*	0,3	-
6430	Kosteet suurruohoniityt	4,5	x
6510	Alavat niitetyt niityt	-	x
6520	Vuoristojen niitetyt niityt	-	x
9050	Boreaaliset lehdot	11,2	x
9070	Hakamaat ja kaskilaitumet	0,2	x
91E0	Tulvametsät*	0,1	x

Alueella tehdään luonnonhoitotyitä, mutta suurin osa alueesta säilytetään luonnontilaisena. Alueella esiintyvistä luontotyypeistä

- 6270* Runslajiset kuivat ja tuoret niityt*
- 6430 Kosteet suurruohoniityt
- 6510 Alavat niitetyt niityt
- 6520 Vuoristojen niitetyt niityt
- 9070 Hakamaat ja kaskilaitumet

ovat perinneympäristöihin liittyviä luontotyyppejä, ja kevyet raivaus- sekä laiduntyöt lisäävät niiden edustavuutta ja pinta-alaa. Luonnontilaisuuden vaaliminen parantaa muiden luontotyyppien edustavuutta. Pienellä osalla lehtoaluetta tehdään kevyitä raivauksia, mikä lisää luontotyytin 9050 Boreaaliset lehdot edustavuutta. Pieni osa lehto-alueesta on myös laidunkäytössä, mutta tällä ei ole merkittävää haitallista vaikutusta tähän luontotyyppiin.

Retkeilystä ja alueella liikkumisesta aiheutuvan maaston kulumisen ehkäisemiseksi retkeilyä ja liikkumista ohjataan poluin ja opastein. Alueelle ei esitetä uusia polkuja tai retkeilykohteita, vaan liikkumisen ohjauksessa keskitytään olemassa olevien polkujen laadun ylläpitoon.

Suunnitelman esittämät toimenpiteet saattavat aiheuttaa haitallisia vaikutuksia tai uhkakuvia, joita on vaikea tässä vaiheessa arvioida tarkasti. Alueen kävijämäärät saattavat lisääntyä, kun alueen vetovoima retkeilykohteena kasvaa. Tämä voi vaikuttaa häirinnän lisääntymiseen tai luonnon liikaan kulumiseen, vaikka esimerkiksi rakenteiden laadussa ja sijoittelussa on pyritty ottamaan tämä huomioon. Uhkien ja tilanteen arvioiminen edellyttää säännöllistä seuranta: myös alueen

käyttöä (retkeily, kalastus jne.) ja sen vaikutuksia on seurattava, jotta näitä ja ohjaamiseen tarvittavia mahdollisia parannuksia voidaan arvioida perustellusti. Seuranta on tärkeää myös hoitotoimenpiteiden vaikutusten arvioimiseksi.

Edellä esitetyn perusteella suunnitelman tavoitteet ja vaikutukset ovat alueen luontoarvoille myönteisiä. Suunnitelma ei siis vaadi luonnonsuojelulain 65 §:n mukaista virallista arviointia sen vaikutuksista, koska suunnitelman vaikutukset Vanhakosken Natura-alueen valinnan perusteena oleville luonnontalouksille eivät ole merkittävästi haitallisia, vaan päinvastoin säilyttävät ja parantavat näitä arvoja.

10.2.2

Uhanalaiset lajit

Alueella esiintyvät uhanalaiset metsälajit liitorava (myös luontodirektiivin II ja IV laji, ei kuitenkaan Natura-alueen perusteena Vanhakoskella) ja pikkutikka hyötyvät metsien luonnontilan säilyttämisestä ja pikkutikka myös lehtokuvioiden kevyestä hoidosta. Metsäalaa ei raivata perinneympäristöjen tieltä, joten esitetyillä hoito- ja kunnostustyillä ei ole haitallista vaikutusta näihin lajeihin. Retkeilyn ohjaus poluin ja opastein keskittää liikkumista ja vähentää mahdollista pesimäaikaista häirintää alueella.

Toutaimen ja alueellisesti uhanalaisen pohjalumpeen elinympäristö säilytetään luonnontilaisena, eikä vesialueella sallita niiden elinympäristöä heikentäviä toimenpiteitä. Toutaimen elinympäristöä voidaan suunnitelman mukaan parantaa tarvittaessa erikseen suunnitelluilla kalataloudellisilla kunnostuksilla.

10.3

Taloudelliset-sosiaaliset vaikutukset

Suunnitelman tärkeimmät taloudelliset-sosiaaliset vaikutukset liittyvät käytön ohjaamiseen ja sen vaikutuksiin. Lisäksi suunnitelman toteuttaminen tuo jonkin verran taloudellista hyötyä alueelle.

Käytön osalta suunnitelmassa esitetyt rajoitukset eivät muuta nykytilannetta tai käytäntöä. Nykytilanteesta poikkeavia rajoituksia ei suunnitelmassa ole esitetty. Alueen houkuttelevuus ja virkistyskäyttöarvo kasvavat, kun alueen palvelurakenteita täydennetään ja laatua sekä ylläpitoa kehitetään. Myös luonnonhoitotyöt lisäävät alueen nähtävyyttä.

Suunnitelman toteuttaminen tuo jossain määrin taloudellista hyötyä alueelle. Hoitotyöt tuottavat laidunmaita paikkakuntalaisten käyttöön ja samalla mahdollisuuden maatalouden ympäristötuen erityistuen hyödyntämiseen. Hoitoon ja palvelurakenteisiin liittyvät huoltotyöt saattavat tarjoavat jonkin verran työtilaisuuksia paikkakuntalaisille.

11 Suunnitelman toteutumisen arviointi ja päivitys

Tämä hoito- ja käyttösuunnitelma on laadittu niin, että sitä voidaan noudattaa seuraavan n. 10 vuoden ajan. Suunnitelman toteutumista tulee arvioida laajemmin uudelleen viiden vuoden kuluttua ja silloin kiinnitetään huomio asetettujen tavoitteiden toteutumiseen: alueen ympäristön tilaan, käytön ohjauksen toteutumiseen ja toimivuuteen, kävijämäärien kehittymiseen ja luonnon sekä rakenteiden kulumiseen. Suunnitelma voidaan päivittää tuolloin tai tarpeen mukaan vasta myöhemmin. Suunnitelman ja alueen suojelun toteutumista arvioidaan yhdessä luonnonsuojeluviranomaisten ja paikallisten sidosryhmien kanssa.

Lähteet

* = dokumentti puuttuu Lounais-Suomen ympäristökeskuksen ja Metsähallituksen arkistoista

* Ala-Juusela, A. Vanhakosken merkityksestä ja hyväksikäytöstä biologian opettajan näkökulmasta katsoen. Lajiluettelo Ala-Juuselan havaitsemista kasveista Vanhakoskella sekä kooste Vanhakosken linnustosta Veikko Stenbergin mukaan. – Kirje Huittisten kaupungin ympäristönsuojelulautakunnalle.

Airaksinen, O. & Karttunen, K. 2001: Natura 2000 -luontotyyppiopas. 2. korj. painos. – Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 194 s.

Envibio Oy 2008: Huittisten Pappilanniemen ja Vanhakosken hoidon ja käytön periaatteet. – Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy:n raportti Lounais-Suomen ympäristökeskukselle, 45 s.

Erämetsä, H. 1953: Huittisten pitäjän kasvisto. – Ann. Bot. Soc. "Vanamo" 25:5, s.1-26.

Hyvärinen, E. & Aapala, K. (toim.) 2009: Metsien ja soiden ennallistamisen sekä harjumetsien paahdeympäristöjen hoidon seurantaohje. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 118, 74 s. + liitteet.

Jutila, H., Pykälä, J. & Lehtomaa, L. 1996: Satakunnan perinnemaisemat. Alueelliset ympäristöjulkaisut 14, Suomen ympäristökeskus, Helsinki. S. 51-52.

Oikari, T. 2005: Kokemäenjoen – Loimijoen kalastusalueen käyttö- ja hoitosuunnitelma 2006 – 2010. – Satakunnan kalatalouskeskus 2005.

Metsähallitus, 2007: Metsähallituksen SutiGis –maastotyöohje. – Metsähallituksen arkisto.

Metsähallitus, 2010: Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteet – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 127. Metsähallitus, luontopalvelut. 93 s.

Raatikainen, K. (toim.) 2009: Perinnebiotooppien seurantaohje. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 117, 71 s. + liitteet.

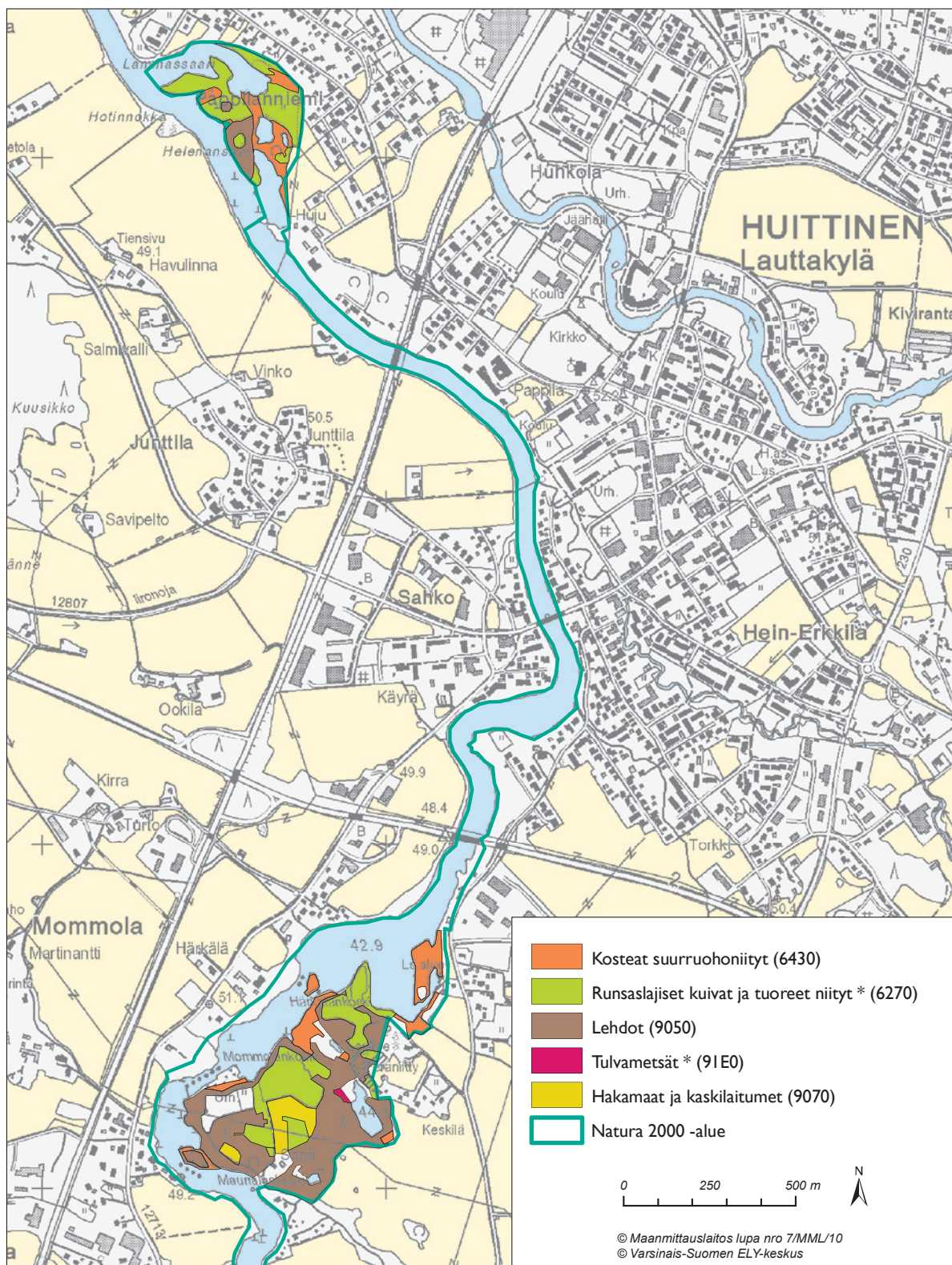
Rassi, P., Kaipiainen, H., Mannerkoski, I. & Ståhls, G. 1992: Uhanalaisten eläinten ja kasvien seurantatoimikunnan mietintö. – Komiteamietintö 1991:30. Ympäristöministeriö. 328 s.

Rassi, P., Alanen, A., Kanerva, T. & Mannerkoski, I. (toim.) 2001: Suomen lajien uhanalaisuus 2000. – Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 432 s.

Suojanen, T. 1996: Huittisten Vanhakosken lehtoalueen perhoslajihavainnot 1995-1996. – Moniste. Lounais-Suomen ympäristökeskuksen arkisto. 2 s.

Tuunainen, R. & Savola, A. 1990: Huittisten lehtoalueen virkistyskäyttösuunnitelma. – Satakunnan seutukaavaliitto. Sarja A: 171.

Hoidettavilla alueilla tavoitellut luontotyytit ja niiden sijainti

Pappilanniemen nykytila, tavoitetila ja hoito kuvioittain

Pappilanniemessä laidunnetun alueen pinta-ala on 7,0 ha, ja laidunnuksen ohella puustoa ja pensaikkoa raivataan 3,0 ha alalla. Kokonaan hoitamatta jätetään ainoastaan kuvion 15 viljelty pelto. Kuvioilta 16 (0,18 ha) ja 17 (0,19 ha) hävitetään jättipalsamikasvustot. Kuviolla 5 kasvavat isotuomipihlajat hävitetään laidunalueiden raivausten yhteydessä.

Hoitotöiden sijainti on esitetty liitteessä 3. Alla esitetty kuviointi viittaa liitteeseen 4.

Taulukko I. Kasvillisuuskuvioiden Natura 2000 –luontotyyppien edustavuuden ja luonnontilaisuuden arvioinnissa käytetty asteikko (Metsähallitus 2007).

Edustavuus	Kuvaus
10	Erinomainen (kohde vastaa täysin määritelmäänsä, ja siinä tavataan tyyppille tunnusomaiset lajit sekä muut ominaispiirteet)
20	Hyvä (kohde on määritelmän mukainen, ja siinä tavataan oleellimmat tyyppille tunnusomaiset lajit ja ominaispiirteet)
30	Merkittävä (kohde on jokseenkin määritelmän mukainen ja omaa joitakin tyyppille tunnusomaisia lajeja ja ominaispiirteitä)
40	Ei merkittävä (kohde ei ole lainkaan tyyppillinen eikä siinä esiinny juuri lainkaan tyyppille tunnusomaisia lajeja ja ominaispiirteitä)

Kuvio 1

Nykytila: Kuvio on voimakkaasti heinittynyttä rehevöitynyttä niittyä. Kuviolla ei ole merkittäviä niitykasveja. Joen varrella kasvaa muutamia pajuja. Kenttäkerroksen runsaita kasvilajeja ovat esimerkiksi mesiangervo, nurmipuntarpää, rantanurmikka, rantatädyke, timotei, koiranputki, peltopähkämö, niitynäkelmä ja niitynurmikka. Rannalle vie omakotialueelta useita polkuja, ja rannalla säilytetään myös muutamia veneitä. Kuvion pinta-ala on 0,50 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Kuvio ei täytä minkään luontotyyppin määritelmää liiallisen rehevöitymisen vuoksi.

Tavoite: Nykyistä huomattavasti monimuotoisempi tuore niitty. Typensuosijalajit, kuten nurmipuntarpää ja timotei, ovat kadonneet tai ainakaan ne eivät enää ole vallitsevia. Niityllä kasvaa taantuneita laidunnuksesta hyötyviä niitykasveja. Hoidon seurauksena kuvio kehittyi runsaslajiseksi tuoreeksi niityksi (6270) ja tuoreeksi suurruohoniityksi (vuoristojen niitetyt niityt 6520).

Hoito: Laidunnus ja muutamana vuotena mahdollisuuksien mukaan kunnostusniitto. Niitetty kasviaines tulee kuljettaa pois. Laiduneläiminä tulisi ensisijaisesti olla nautoja, koska ne sopivat lampaita paremmin luontaisesti rehevälle niitylle.

Kuvio 2

Nykytila: Kosteaa suurruohoniitty. Kenttäkerroksen valtalaji on mesiangervo. Kuvio vaihettuu vähitellen ympäröiviin kuvioihin korkeuskäyrien mukaan. Pensaskeroksessa kasvaa muutamia kookkaita pajuja. Kuvion pinta-ala on 0,29 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Kosteat suurruohoniityt (6430), edustavuus 30.

Tavoite: Kosteaa suurruohoniitty (6430).

Hoito: Laidunnus osana muuta laidunta. Pajut poistetaan ja raivaustähteet kuljetetaan pois.

Kuvio 3

Nykytila: Kuvio on voimakkaasti heinittynyttä ja rehevöitynyttä tuoretta-kostea niittyä. Kasvillisuuteen kuuluvat mm. hiirenvirna, voikukka, rantanurmikka, niitynäkelmä, nurmipuntarpää ja koiranputki. Kosteammilla kohdilla kasvavat esim. viiltosara, nurmilauha ja luhtatähtimö. Mäen päällä on muutamia katajia. Niiden ympärillä on säilynyt muuta kuviota selvästi monimuotoisempaa matalakasvuista niity- ja ketokasvustoa kuten niitynurmikkaa, heinätahtimöä, päivänkakkaraa, keltamataraa, nurmiröllää,

hopeahanhikkia ja kissankelloa. Kuviolla on kaksi omakotialueelta saarille vievää polkua. Reunoilla ja joen varrella kasvaa pajuja. Kuvion pinta-ala on 1,43 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Mäen laella on muutama aari runsaslajista kuivaa niittyä (6270), edustavuus 30. Muuten kuvio ei täytä minkään Natura 2000 –luontotyypin määritelmää liian rehevöitymisen vuoksi.

Tavoite: Nykyistä huomattavasti monimuotoisempi tuore-kosteaa niitty. Typensuosijalajit, kuten nurmipuntarpää häviävät tai ainakaan ne eivät enää vallitse kasvillisuutta. Niityllä kasvaa nykyisin taantuneita laidunnuksesta hyötyviä niittykasveja. Hoidon seurauksena mäen laet ja muut hieman korkeammat alueet kehittyvät runsaslajiseksi kuivaksi-tuoreeksi niityksi (6270), tuoreeksi suurruohoniityksi (vuoristojen niitetyt niityt 6520) ja tuoreeksi pienruohoniityksi (alavat niitetyt niityt 6510) ja maaston notkot kosteaksi suurruohoniityksi (6430), kun kosteita notkoja nykyisin vallitseva nurmilauha korvautuu luontotyypin tunnuslajeilla kuten mesiangervolla.

Hoito: Laidunnus osana muuta laidunta. Pajut poistetaan ja raivaustähteet kuljetetaan pois.

Kuvio 4

Nykytila: Kuvio on melko tiheän pajukon vallitsemaa kosteaa niittyä. Kenttäkerroksessa kasvavat mm. mesiangervo, nurmilauha, timotei, rantanurmikka, nurmipuntarpää, voikukka, hiirenvirna ja korpikas-tikka. Niitty tulvii korkean veden aikaan. Sen kautta kulkee polku omakotialueelta Helenansaaren ja Lammassaaren. Polun vieressä on ruostunut tynnyri. Kuvion pinta-ala on 1,01 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Kosteat suurruohoniityt (6430), edustavuus 40.

Tavoite: Kostean suurruohoniityn (6430) edustavuuden parantuminen.

Hoito: Laidunnus osana muuta laidunta. Jo aiemmin aloitettua pajujen raivausta jatketaan siten, että nykyisistä pajuista poistetaan noin puolet. Raivaustähteet kuljetetaan pois.

Kuvio 5

Nykytila: Melko rehevöitynyt ja voimakkaasti heinittynyt tuore niitty. Kasvistoon kuuluu runsaasti typensuosijoita kuten nurmipuntarpää, mesiangervo, voikukka, koiranputki ja nokkonen. Melko kuivilla rinteillä ja jokitormillä on kuitenkin säilynyt myös edustavampaa niittykasvistoa kuten kissankello, heinätahtimö, ahomatara, keltamatara, ahopukinjuuri, harakankello, nurmirölli, särmäkuisma, niitynäkkelmä, päivänkakkara, piikkiohdake, hiirenvirna, punanata, nurmitädyke ja jopa hakarasara. Siellä täällä kasvaa isotuomipihlajia ja terttuseljoja. Kuvion eteläreunan mäellä on muutaman metrin korkuinen pylväsmäinen kataja. Kuvion pinta-ala on 1,74 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Jyrkillä jokitormillä on säilynyt runsaslajisia tuoreita ja kuivia niittyjä (6270), edustavuus 30. Muutoin kuvio on liian rehevöitynyt vastatakseen minkään Natura 2000 –luontotyypin määritelmää.

Tavoite: Nykyistä huomattavasti monimuotoisempi tuore-kuiva niitty. Typensuosijalajit, kuten nurmipuntarpää, ovat kadonneet tai ainakaan ne eivät enää vallitse kasvillisuutta. Niityllä kasvaa nykyisin taantuneita laidunnuksesta hyötyviä niittykasveja. Hoidon seurauksena kuvio kehittyi runsaslajiseksi kuivaksi-tuoreeksi niityksi (6270), tuoreeksi pienruohoniityksi (alavat niitetyt niityt 6510) ja tuoreeksi suurruohoniityksi (vuoristojen niitetyt niityt 6520). Hakarasaran esiintymä alkaa laajeta.

Hoito: Laidunnus osana muuta laidunta. Vieraslajina isotuomipihlajat raivataan kuviolta pois..

Kuvio 6

Nykytila: Kosteaa suurruohoniitty – saraniitty. Kuviolla on muutamia pajuja. Kuvion pinta-ala on 0,21 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Kosteat suurruohoniityt (6430), edustavuus 30.

Tavoite: Kostean suurruohoniityn (6430) edustavuuden parantuminen.

Hoito: Laidunnus osana muuta laidunta. Pensaat raivataan ja raivaustähteet kuljetetaan pois.

Kuvio 7

Nykytila: Enimmäkseen harmaalepystä koostuva harvahko metsikkö. Sekapuuna kasvaa myös muutama kuusi. Kenttäkerroksessa kasvavat esim. kyläkellukka, nurmipuntarpää, nurmilauha, koiranputki ja nokkonen. Kuvio on aiemmin ollut ilmeisesti haka. Kuvion pinta-ala on 0,07 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Boreaalinen lehto (9050), edustavuus 40.

Tavoite: Boreaalinen lehto (9050).

Hoito: Laidunnus osana muuta laidunta. Kuviolla ei ole puuston tai pensaikon raivaustarvetta.

Kuvio 8

Nykytila: Tiheä, kostea suuruuhoniittyä, kasvava kiiltopajukko. Kenttäkerroksessa esiintyvät esim. mesiangervo, nurmipuntarpää, rantanurmikka, rantakukka, rantamatara, viiltosara, nokkonen, hiirenvirna ja korpikastikka. Kuvion pinta-ala on 0,04 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Kosteat suuruuhoniityt (6430), edustavuus 40.

Tavoite: Kosteaa suuruuhoniityn (6430) edustavuuden parantuminen.

Hoito: Laidunnus osana muuta laidunta. Pajut poistetaan ja raivaustähteet kuljetetaan pois.

Kuvio 9

Nykytila: Iäkstä ja järeää kuusimetsää kasvava lehto. Koilliskulmassa on useita kookkaita haapoja. Kasvillisuus on voimakkaan varjostuksen ja osittain myös virkistyskalastajien ja ulkoilijoiden aiheuttaman kulutuksen vuoksi niukkaa. Lajistoon kuuluu varsinaisia metsäkasveja kuten käenkaali, valkovuokko ja ahomansikka, mutta myös avomaita suosivia lajeja kuten nurmirölli, ahomatara, koiranputki, nokkonen, nurmitädyke ja voikukka. Jokeen rajoittuva kuvion länsireuna on maanvyörymien muodostama törmä. Kuvion pohjoisreunalla kasvaa harmaaleppää ja tuomea. Kuvion pinta-ala on 0,90 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Borealiset lehdot (9050), edustavuus 40.

Tavoite: Metsälaidun (laidunnettu lehto 9050).

Hoito: Laidunnus osana muuta laidunta.

Kuvio 10

Nykytila: Varttuneen ja tiheän kuusimetsän ympäröimä niittyaukio. Niitty on erittäin rehevä. Korkea kasvillisuus on estänyt tehokkaasti puuston ja pensaikon kasvua. Kasvilajistoa ovat esim. mesiangervo, nurmipuntarpää, rantanurmikka, kyläkellukka, harakankello, koiranputki, nokkonen ja nurmilauha. Kuvion pinta-ala on 0,11 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Niitty on liian rehevöitynyt edustaakseen mitään Natura 2000 –luontotyyppiä.

Tavoite: Runsaslajinen ja monimuotoinen tuore niitty. Kuvio täyttää runsaslajisten kuivien ja tuoreiden niittyjen (6270) Natura 2000 –luontotyypin määritelmän.

Hoito: Laidunnus osana muuta laidunta.

Kuvio 11

Nykytila: Kaakkoon viettävä, melko hyvin säilynyt kuivahko niitty. Rinteen alaosaan kasvillisuus vaiheutuu korkeammaksi ja rehevämmäksi, ja niittytyyppi muuttuu kosteaksi suuruuhoniityksi aivan rannassa. Kasvilajistossa esiintyvät esim. kissankello, hiirenvirna, nurmihärkki, keltamatara ja niittynätkelmä. Niiden ohella kasvaa myös typensuosijoita kuten nurmipuntarpäätä ja koiranputkea. Kuvion pinta-ala on 0,11 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Niitty on liian rehevöitynyt edustaakseen mitään Natura 2000 –luontotyyppiä. Ylärinne palautuisi kuitenkin hoidolla nopeasti runsaslajiseksi kuivaksi – tuoreeksi niityksi (6270).

Tavoite: Ylärinne runsaslajinen ja monimuotoinen kuivahko-tuore niitty (6270). Alarinne tuore pienruuhoniitty (alavat niitetty niityt 6510) ja tuore suuruuhoniitty (vuoristojen niitetty niityt 6520).

Hoito: Laidunnus osana muuta laidunta.

Kuvio 12

Nykytila: Joesta irti kuroutunut lampi. Tulva-aikoina vesi virtaa lammen kautta kulkevaa sivu-uomaa pitkin. Vesi on voimakkaasti savisameaa ja runsasravinteista. Kasvistossa esiintyvät esim. ulpukka, uistinvita, järvikorte, pystykeiholehti ja ahvenvita. Kuvion pinta-ala on 0,32 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Kuvion voidaan arvioida edustavan Fennoskandian luonnontilaisia jokireittejä (3210), koska jokivesi virtaa sen kautta korkean veden aikaan.

Tavoite: Kuvion säilyminen ennallaan.

Hoito: Ei toimenpiteitä.

Kuvio 13

Nykytila: Umpeenkasvava melko rehevä lampi. Tulva-aikoina lampi muodostaa osan sivu-uomasta. Rantakasvillisuus kuvastaa runsasravinteisuutta. Kasvilajistossa esiintyvät esim. järvikorte, ratamosarpio, pystykeiholehti, katkeratatar, ojasorsimo, viiltosara, pikkulimaska, leveäosmankäämi, rantamatara ja rantakukka. Kuvion pinta-ala on 0,05 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Kuvion voidaan katsoa edustavan Fennoskandian luonnontilaisia jokireittejä (3210), koska jokivesi virtaa sen kautta korkean veden aikaan.

Tavoite: Kuvion säilyminen ennallaan.

Hoito: Ei toimenpiteitä.

Kuvio 14

Nykytila: Kosteaa – tuore suuruuhoniitty. Osaa kuviosta on laidunnettu ilmeisesti korkeintaan muutama vuosi sitten. Maastossa on hyväkuntoista verkkoaitaa. Kasvistossa tavataan esim. mesiangervo, hiirenvirna, rantanurmikka, nurmipuntarpää, pietaryrtti, koiranputki, pelto-ohdake, vuohenputki, juolavehänä, isokierto ja viitakastikka. Pellon reunalla on tuoretta heinäniittyä. Kuvion keskellä kasvaa harmaaleppäryhmä ja kookas tuomi. Kuvion pinta-ala on 0,13 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Kuvio ei edusta liian rehevöitymisen vuoksi mitään Natura 2000 –luontotyyppiä.

Tavoite: Runsaslajinen tuore niitty (6270), tuore suuruuhoniitty (vuoristojen niitetyt niityt 6520) ja kostea suuruuhoniitty (6430).

Hoito: Laidunnus osana muuta laidunta. Kunnostusniitto ja niitetyt kasviaineksen kuljettaminen pois kuviolta on tarpeen muutamana ensimmäisenä vuotena.

Kuvio 15

Nykytila: Viljelty pelto. Kuvion pinta-ala on 0,13 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Kuvio ei ole mitään Natura 2000 –luontotyyppiä.

Tavoite: Ei määritelty.

Hoito: Kuvio tulee aidata pois laitumesta, ettei siltä siirry rehevöittäviä ravinteita niityille.

Kuvio 16

Nykytila: Kosteaa suuruuhoniitty. Kuviolla on kataja, muutama kiiltopaju sekä pellon reunalla muutama kookas tuomi. Kasvistoa ovat esim. mesiangervo, korpikastikka, isokierto, järvikorte, peltopähkämö sekä rannassa isosorsimo ja sarjarimpi. Kuviolla esiintyy vähän jättipalsamia. Kuvion pinta-ala on 0,18 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Kosteaa suuruuhoniitty (6430), edustavuus 30.

Tavoite: Niityn edustavuuden parantuminen ja jättipalsamin leviämisen pysäyttäminen.

Hoito: Laidunnus osana muuta laidunta.

Kuvio 17

Nykytila: Kookasta ja tiheää pajukkoa kasvava, ajoittain tulviva, pensaikko. Kuviolla kasvaa myös isoja puumaisia valkopajuja. Tiheän pensaikon vuoksi liikkuminen on varsin hankalaa. Kenttäkerroksen ehdoton valtalaji on yli kaksimetrisenä kasvava jättipalsami. Sen ohella kuviolla esiintyvät esim. isokierto, järvikorte, rentukka, peltopähkämö, rantakukka, rantamatara, rantanurmikka, isosorsimo, mesiangervo, korpikastikka, hiirenvirna, punakoiso, niittynätkelmä, rantatädyke, lehtotähtimö sekä nokkonen. Kuvion pinta-ala on 0,19 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Kuvio ei ole mitään Natura 2000 –luontotyyppiä.

Tavoite: Jättipalsamin leviämisen estäminen muille kuvioille.

Hoito: Koko Pappilanniemeä aletaan laiduntaa kuviota 15 (viljelty pelto) ja tätä kuviota lukuun ottamatta. Riittävä laidunnuspaine estää jättipalsamin leviämisen muualle, laidunnettaville alueille.

Kuvio 18

Nykytila: Joen melko suojainen lahti. Helenansaaren eteläpuolella on muutama pieni kivikkoinen saari. Kuvion pinta-ala on 1,32 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit (3210).

Tavoite: Kuvion säilyminen ennallaan.

Hoito: Ei toimenpiteitä.

Kuvio 19

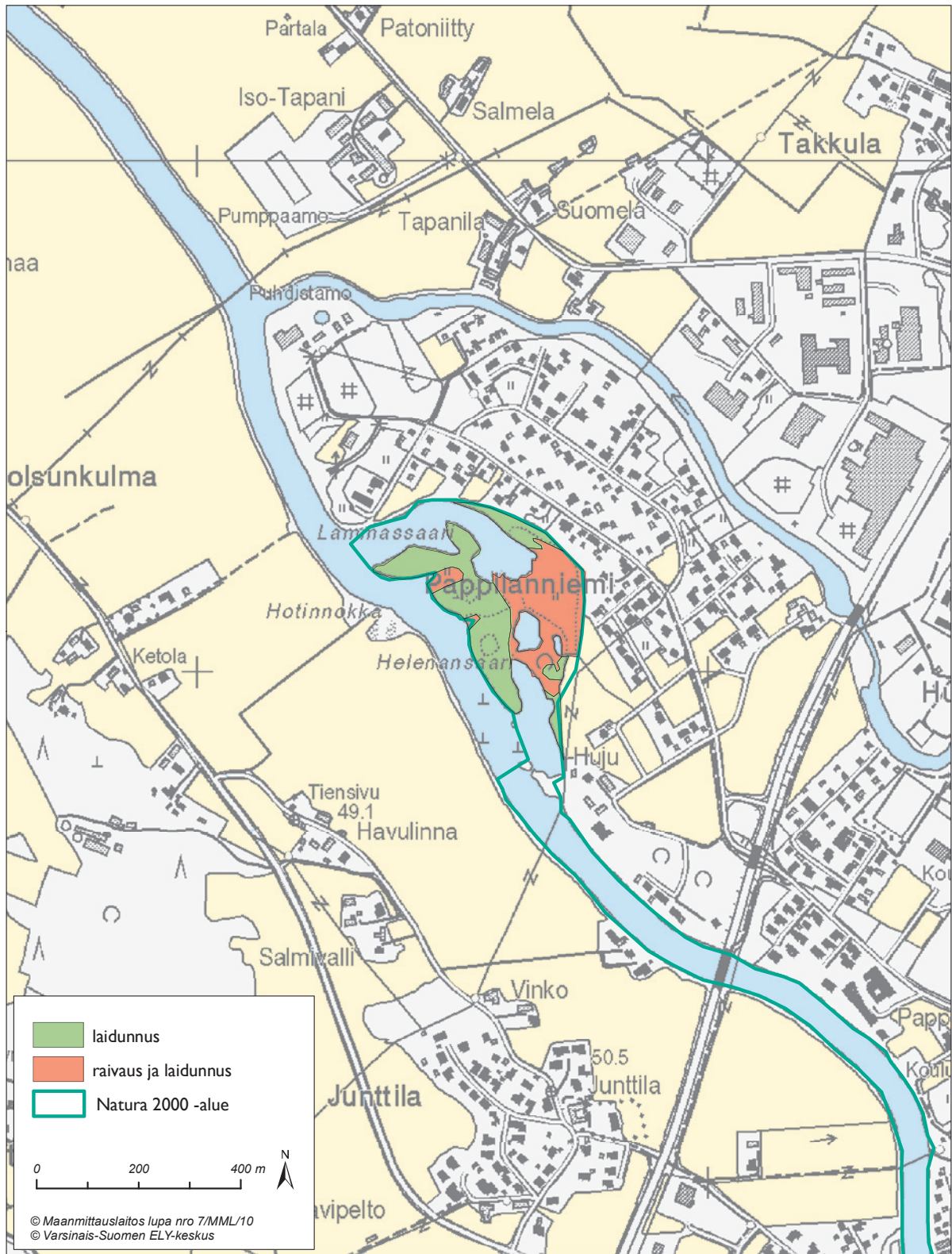
Nykytila: Joen suojaista lahti omakotialueen eteläpuolella. Kuvion pinta-ala on 2,79 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit (3210).

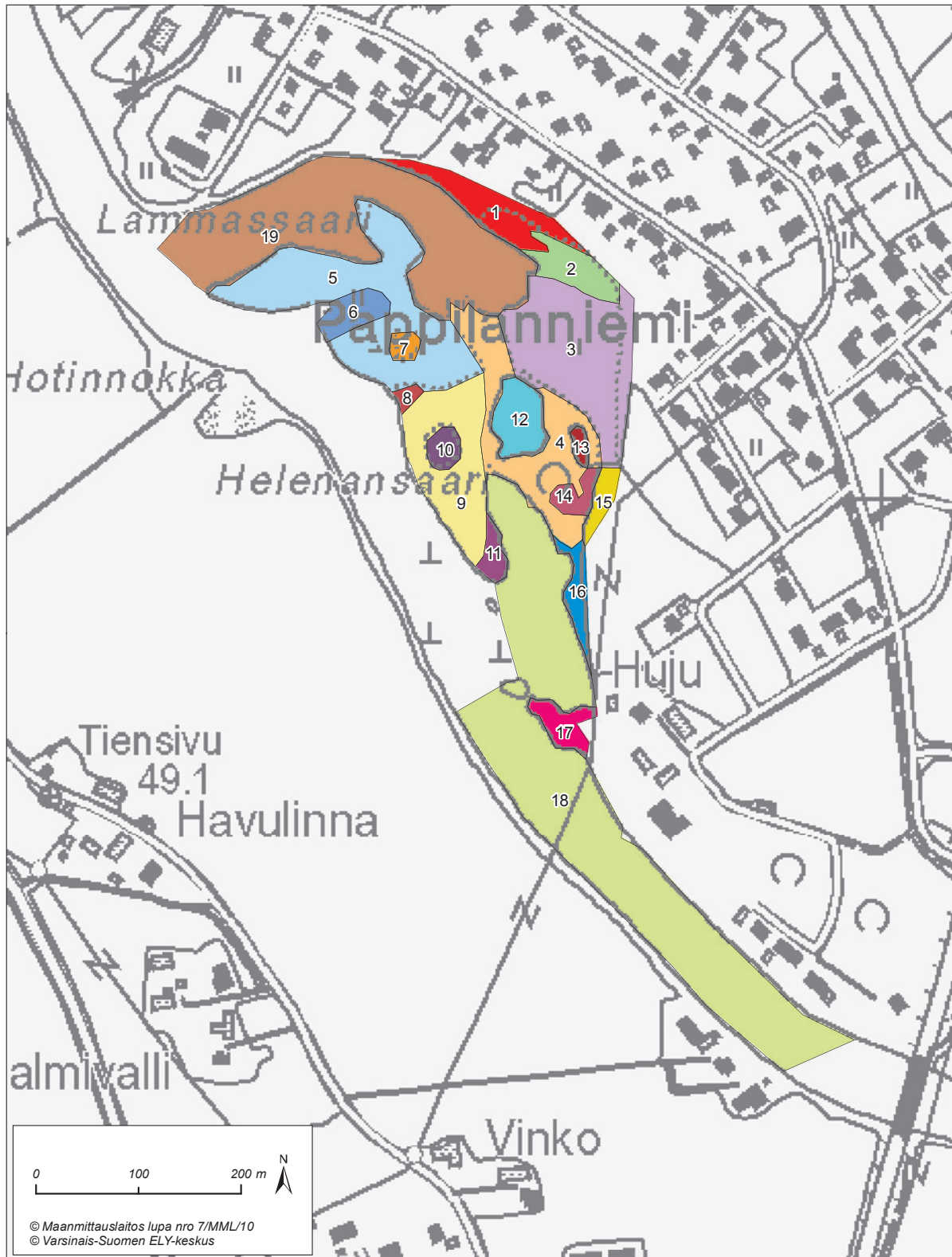
Tavoite: Kuvion säilyminen ennallaan.

Hoito: Ei toimenpiteitä.

Pappilanniemen hoitotyöt

Pappilanniemen hoito- ja kasvillisuuskuviot

Vanhakosken lehtoalueen nykytila, tavoitetila ja hoito kuvioittain

Vanhakoskella laidunnetun alueen pinta-ala on 10 ha, ja laidunnuksen ohella puustoa ja pensaikkoa raivataan 3,0 ha allalla.

Hoitotöiden sijainti on esitetty liitteessä 6. Alla esitetty kuviointi viittaa liitteisiin 7 ja 8.

Taulukko 1. Kasvillisuuskuvioiden Natura 2000 –luontotyyppien edustavuuden ja luonnontilaisuuden arvioinnissa käytetty asteikko (Metsähallitus 2007).

Edustavuus	Kuvaus
10	Erinomainen (kohde vastaa täysin määritelmäänsä, ja siinä tavataan tyyppille tunnusomaiset lajit sekä muut ominaispiirteet)
20	Hyvä (kohde on määritelmän mukainen, ja siinä tavataan oleellimmat tyyppille tunnusomaiset lajit ja ominaispiirteet)
30	Merkittävä (kohde on jokseenkin määritelmän mukainen ja omaa joitakin tyyppille tunnusomaisia lajeja ja ominaispiirteitä)
40	Ei merkittävä (kohde ei ole lainkaan tyyppillinen eikä siinä esiinny juuri lainkaan tyyppille tunnusomaisia lajeja ja ominaispiirteitä)

Suunnitellut laidunkohteet on jaettu neljään erilliseen alueeseen hoitojen tärkeysjärjestyksen mukaisesti.

Laidun 1

Tärkein ja edustavin laidunlohko sijaitsee alueen eteläosassa (laidun 1). Tähän laitumeen kuuluvat kuviot 41, 42, 58, 63, 66 ja 67. Lohkon pinta-ala on yhteensä hieman vajaa 4 ha. Tällä alueella on parhaiten säilynyt perinnebiotooppien ominaisuuspiirteitä, ja sitä on myös raivattu sekä laidunnettu 2000-luvulla. Lohkolla kasvavat ainoat Vanhakoskelta v. 2007 löydetyt huomionarvoiset niittykasvit ketoneilikka ja pölkkyruoho. Alueella on myös luontopolku, ja hoidon jatkaminen parantaa myös virkistys- ja opetuskäyttömahdollisuuksia. Näistä syistä eteläisimmän laitumen hoitoa tulisi jatkaa ensimmäisenä. Laitumella 1 kuvion 41 istutuskoivikko tulee harventaa niin, että puuston nykyinen säännöllisyys voidaan häivyttää ja muuttaa alue siten hakamaisemmaksi. Kuviolla 42 on tarvetta vähäiselle puuston raivaukselle, kun taas kuviolta 67 poistetaan kaikki puusto ja kuviolta 66 noin puolet nykyisestä puustosta. Osittain tai kokonaan raivattavien kuvioiden pinta-ala on yhteensä 2,5 ha.

Laidun 2

Toiseksi tärkein alue on Mommolankosken koillispuoli (laidun 2), koska siellä on vielä säilynyt niittyjen ja hakamaiden rakennepiirteitä. Tähän laitumeen kuuluvat kuviot 51, 54 ja 56 sekä osia kuvioista 50, 53 ja 55. Laitumen pinta-ala on kaikkiaan n. 2 ha. Kuviolla 56 on hieman puuston ja pensaikon raivaustarvetta.

Laidun 3

Kolmanneksi tärkein on Härkälänkosken itäpuolen lohko (laidun 3). Tähän alueeseen kuuluvat kuviot 28, 29, 30 ja 32 sekä osa kuvioista 31. Alueen pinta-ala on n. 2 ha. Nurmilaitumia voidaan laiduntaa yhdessä joenrantaniittyjen kanssa, koska joenrantaniityt ovat luontaisestikin reheviä tulvien tuoman ravinnelisäyksen vuoksi. Näin nurminiittyjen ja muun laitumen välillä ei tapahtune suurta ravinteiden nettosiirtymää. Kuviolla 30 raivataan hieman pensaikkoa.

Laidun 4

Mommolankosken itäpuolen nurminiittyä (kuvio 57, pinta-ala n. 1,3 ha) tulisi laiduntaa erillisenä lohkona, jotta ylimääräisiä ravinteita ei siirry ympäröiville niityille ja hakamaille. Tällä kuviolla tavoitteena on maiseman avoinna pitäminen, mutta kuviolle voi hoitojen ansiosta kuitenkin kehittyä arvokkaampaa niittykasvistoa.

Muut mahdolliset laidunalueet

Edellä mainittujen lohkojen lisäksi laidunnus parantaisi luonnon tilaa myös kuvioilla 20, 21 ja 26, mutta laidunnusjärjestelyjen vuoksi laidunnusta on todennäköisesti vaikea toteuttaa näillä paikoilla, eikä niitä ole esitetty hoitokohteiksi (ks. kuviokuvaukset).

Tarvittaessa laidunnusta voidaan harjoittaa myös kuvioilla 23, 24, 25, 26, 31, 33, 34, 35, 47, 48, 50 ja 55 ilman, että siitä on haittaa luontoarvoille tai alueen muulle käytölle. Erityistä luontoarvoista aiheutuvaa tarvetta laidunnukselle ei kuitenkaan ole. Muu osa Vanhakoskesta tulee jättää laiduntamatta.

Kuvio 20

Nykytila: Kosteaa suuruuhoniittyä. Kasvillisuus on luontotyypille tunnusomaista ja melko monilajista. Kasvilajistossa esiintyvät esim. mesiangervo, rantatädyke, vesitatar, nokkonen, keltaängelmä, peltopähkämö, rantanurmikka, lehtovirmajuuri, hiirenvirna, ruokohelpi, rantamatara, viiltosara, viitakas-tikka, isosorsimo ja humalanvieras. Kuvion keskiosa on muuta kuviota hieman korkeammalla. Hieman kuivemman kasvupaikan vuoksi kasvillisuustyyppejä muuttuu siellä rehevöityneeksi tuoreeksi niityksi. Kasvistoa ovat esim. pietaryrtti, nurmipuntarpää, ojakärsämö, juolavehna, koiranputki ja pelto-ohdake. Kuvion pinta-ala on 1,01 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Kuvio on valtaosin kosteaa suuruuhoniittyä (6430), edustavuus 30. Keskiosan hieman korkeampi alue on kostean ja tuoreen suuruuhoniityn väliltä.

Tavoite: Niityn (valtaosin kosteaa suuruuhoniittyä (6430)) säilyminen avoimena ennen kaikkea maisemallisista syistä.

Hoito: Mahdollisesti laidunnus, mutta laidunnuksen järjestäminen lienee käytännössä vaikeaa, koska laidunalueetta ei voi yhdistää Vanhakosken laidunten kanssa. Yksinään kuvio on laitumeksi pieni.

Kuvio 21

Nykytila: Tuore heinäniitty pellonreunan länteen viettävällä rinteellä. Kasvisto muodostuu yleisistä rehevöityneiden niittyjen lajeista kuten nurmipuntarpäästä, koiranputkesta, peltokortteesta, hiirenvirnasta, pelto-ohdakkeesta ja juolavehnästä, mutta rinteellä kasvaa myös esim. keltamataraa. Kuvion pinta-ala on 0,15 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Kuvio on liian rehevöitynyt edustaakseen mitään Natura 2000 –luontotyyppiä.

Tavoite: Niityn säilyminen avoimena maisemallisista syistä.

Hoito: Mahdollisesti laidunnus, mutta laidunnuksen järjestäminen lienee käytännössä vaikeaa, koska laidunalueetta ei voi yhdistää Vanhakosken laidunten kanssa. Tämä ja edellinen kuvio ovat yhdessäkin laitumeksi liian pieniä.

Kuvio 22

Nykytila: Joen sivu-uomaa, joka on tiheän ilmaversoiskasvillisuuden osittain peittämä seisovavetinen lahti. Kasvilajistoa ovat esim. järvikorte, rantakukka, uistinviita, isosorsimo, pystykeiholehti, viiltosara, pikkulimaska ja vesitatar. Tulva-aikoina vesi virtaa tätä kautta siten, että kuvion 20 länsiosaa muodostaa saaren. Kuvion pinta-ala on 0,28 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit (3210).

Tavoite: Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit (3210).

Hoito: Ei tarvetta hoidolle.

Kuvio 23

Nykytila: Yksityismaan luonnonsuojelualue viereisen omakotitalon ja joen välissä. Kuvio on kosteaa suuruuhoniittyä ja pensaikkaa. Kuvion pinta-ala on 0,09 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Osittain kosteaa suuruuhoniittyä (6430).

Tavoite: Kuvion säilyminen ennallaan / kostean suuruuhoniityn edustavuuden parantuminen.

Hoito: Kuvion hoito ei ole välttämätöntä, mutta niitto ja pensaikkojen ajoittainen raivaus varmistaa luontotyypin säilymisen.

Kuvio 24

Nykytila: Tiheä virpa-kiiltopajukko joen rannalla. Kasvilajistoa ovat esim. mesiangervo, rantakukka, rantamatara, nokkonen ja punakoiso. Kuvion pinta-ala on 0,08 ha.

Kuvion nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Kuvio ei edusta mitään Natura 2000 –luontotyyppiä.

Tavoite: Kuvio voidaan tarvittaessa raivata kokonaan tai osittain pensaattomaksi, mikäli siitä on hyötyä laidunnukselle. Välitöntä tarvetta raivaukseen ei kuitenkaan ole.

Hoito: Pensaikon raivaus ja laidunnus tarvittaessa.

Kuvio 25

Nykytila: Entiselle niitylle istutettu koivikko. Puusto on muutaman kymmenen vuoden ikäistä ja melko harvaa. Kuvion länsireunalla joen varrella kasvaa myös harmaaleppää. Metsä on heinäinen, ja sen kasvistoon kuuluvat esim. mesiangervo, vadelma, punaherukka, nurmipuntarpää, pietaryrtti, koiranputki ja viitakastikka. Kuvion pinta-ala on 0,20 ha.

Kuvion nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Kuvio ei edusta mitään Natura 2000 –luontotyyppiä.

Tavoite: Kuviota voidaan tarvittaessa alkaa laiduntaa ja myös puustoa voidaan tarvittaessa harventaa tai poistaa kokonaan. Välitöntä tarvetta hoitotöihin ei ole.

Hoito: Laidunnus ja puuston harvennus tai poisto mahdollinen.

Kuvio 26

Nykytila: Rehevöitynyt kostea suurruohoniitty. Kasvisto vastaa muiden vastaavien kuvioiden lajistoa. Kuvion pinta-ala on 0,36 ha.

Kuvion nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Kosteat suurruohoniityt (6430), edustavuus 30.

Tavoite: Kostea suurruohoniitty (6430). Kuvion edustavuus paranisi, jos sitä laidunnettaisiin. Laidunnus on kuitenkin hankalaa toteuttaa, koska kuviota ei voi ympäröivän maankäytön vuoksi laiduntaa yhdessä muiden kuvioiden kanssa.

Hoito: Laidunnus, jos se on toteutettavissa.

Kuvio 27

Nykytila: Nurmikko. Kuvion pinta-ala on 0,14 ha.

Kuvion nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Kuvio ei edusta mitään Natura 2000 –luontotyyppiä.

Tavoite: Ei määritelty.

Hoito: Ei toimenpiteitä.

Kuvio 28

Nykytila: Rehevöitynyt tuore heinäniitty. Kasvilajisto vastaa muita vastaavia kuvioita. Kuvion pinta-ala on 0,34 ha.

Kuvion nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Kuvio on liian rehevöitynyt edustaakseen mitään Natura 2000 –luontotyyppiä.

Tavoite: Tuore suurruohoniitty (6520) / runsaslajinen tuore niitty (6270).

Hoito: Laidunnus muun laitumen osana.

Kuvio 29

Nykytila: Edelleen käytössä oleva nurmipelto. Kuvion pinta-ala on 0,32 ha.

Kuvion nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Kuvio ei edusta mitään Natura 2000 –luontotyyppiä.

Tavoite: Runaslajinen tuore niitty (6270) / tuore suurruohoniitty (6520).

Hoito: Laidunnus muun laitumen osana.

Kuvio 30

Nykytila: Melko rehevöitynyt ja osittain pensoittunut heinäniitty. Kasvilajisto vastaa muiden vastaavien kuvioiden lajistoa. Kuvion pinta-ala on 0,14 ha.

Kuvion nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Kuvio ei edusta mitään Natura 2000 –luontotyyppiä liian rehevöitymisen vuoksi.

Tavoite: Runaslajinen tuore niitty (6270) / tuore suurruohoniitty (6520).

Hoito: Kuviolla kasvavat pensaat raivataan ja raivaustähteet kuljetetaan pois kuviolta tai poltetaan sopivalla paikalla. Kuviota aletaan laiduntaa osana muuta laiduntaa.

Kuvio 31

Nykytila: Tiheä ja melko edustava tuomi-harmaaleppälehto. Siellä täällä on kookkaita kuusia. Monin paikoin metsä on miltei läpätunkematonta. Pensaskerroksessa kasvavat tuomen ohella esim. taikinamarja, punaherukka, vadelmä ja terttuselja. Kenttäkerroksen lajistoon kuuluvat esim. käenkaali, lehtotähtimö, mesiangervo, nokkonen, hiirenporras, koiranvehnä, lehtopalsami, kyläkellukka ja kielo. Kuvion pinta-ala on 1,74 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Boreaalinen lehto (9050), edustavuus 30.

Tavoite: Boreaalinen lehto (9050). Metsän ikääntyessä se harventuu luontaisesti ja lahoppuun määrä lisääntyy.

Hoito: Osa kuviosta aidataan mukaan laitumeen laidunnuksen käytännön järjestelyn yksinkertaistamiseksi. Tarvittaessa voidaan muukin osa kuviosta ottaa laidunnukseen, mutta puustoa tulisi harventaa mahdollisimman vähän.

Kuvio 32

Nykytila: Nurminiitty. Niitty on edelleen käytössä, koska siltä oli kerätty heinää ainakin kerran kasvukauden aikana. Kasvistoa ovat esim. hiirenvirna, puna-apila, nurminata, timotei, ahojäkkärä, heinä-tähtimö, voikukka, paimenmatara, särmäkuisma, kissankello, ahopukinjuuri, harakankello, nurmiröllä, nokkonen, numitädyke ja nurmipuntarpää. Kuvion pinta-ala on 1,00 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Kuvio ei täytä minkään Natura 2000 –luontotyypin määritelmää.

Tavoite: Runsaslajinen tuore niitty (6270) / tuore suuruuhoniitty (6520).

Hoito: Laidunnus.

Kuvio 33

Nykytila: Kallioketo. Kuvio on reunoiltaan heinittynyt, mutta sillä kasvavat yhä esim. ahosuolaheinä, punanata, keltamatara (ilmeisesti melko lajipuhdas esiintymä), hopeahanhikki, kissankello ja ahomansikka. Muuta kasvistoa ovat esim. heinätähtimö ja niittysuolaheinä. Kuvion pinta-ala on 0,12 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Runsaslajinen kuiva niitty (6270), edustavuus 40.

Tavoite: Edustavuudeltaan selkeästi kohentunut runsaslajinen kuiva niitty (6270). Kasvillisuus muuttuu nykyistä monimuotoisemmaksi ja ketokasvien lajimäärä ja esiintymien koko kasvavat.

Hoito: Niitto loppukesällä ja niitetyn kasviaineksen vienti pois kuviolta. Kuviota voidaan vaihtoehtoisesti laiduntaa.

Kuvio 34

Nykytila: Viljelystä poistunut pelto. Kasvistoa ovat esim. timotei, koiranputki, nurminata, juolavehänä ja nokkonen. Kuvion pinta-ala on 0,05 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Kuvio ei edusta mitään Natura 2000 –luontotyyppiä.

Tavoite: Kuvion luontainen metsittyminen tai avoin laidunnettu niitty.

Hoito: Kuviota voidaan tarvittaessa laiduntaa, mutta luontoarvoihin liittyvää tarvetta tähän ei ole.

Kuvio 35

Nykytila: Kivinen, maapohjaltaan rehevä hakkuuaukko. Lammen rannalle on jätetty kookkaita kuusia. Kasvilajistoa ovat esim. kultapiisku, kissankello, metsäalvejuuri ja rönsyleinikki. Kuvion pinta-ala on 0,15 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Kuvio ei edusta mitään Natura 2000 –luontotyyppiä.

Tavoite: Mahdollisesti runsaslajinen tuore - kuiva niitty (6270) / tuore suuruuhoniitty (6520) tai kuvion metsittyminen lehdoksi.

Hoito: Kuviota voidaan tarvittaessa laiduntaa, ja sille on mahdollista kehittyä niittyä melko nopeastikin.

Kuvio 36

Nykytila: Tuore, varttunut lehto. Harvahkossa puustossa on kookkaita haapoja, kuusia ja lammen rannalla muutama tervaleppä. Kasvistoa ovat esim. käenkaali, nokkonen, lehtotähtimö, kyläkellukka, hiirenporras, lehtopalsami, koiranvehnä ja rönsyleinikki. Lammen rannalla oli käyttämätön vene v. 2007. Kuvion pinta-ala on 0,15 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Boreaalinen lehto (9050), edustavuus 30.

Tavoite: Boreaalinen lehto (9050). Kuviolla ei ole tarvetta kuusen poistoon.

Hoito: Ei toimenpiteitä.

Kuvio 37

Nykytila: Vaikeakulkuinen ja melko rehevä tuomi-harmaaleppälehto. Metsä on tiheää ja ryteikköistä, runsaslahopuustoista ja muutaman kymmenen vuoden ikäistä. Lammen rannalla kuvion pohjoisosassa kasvaa tervaleppää. Ylärinteessä on hieman kuusia. Kasvistoa ovat vadelma, käenkaali, lehtotähtimö, mesiangervo, nokkonen, rönsyleinikki, kyläkellukka ja koiranvehnä. Kuvion pinta-ala on 0,47 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Boreaalinen lehto (9050), edustavuus 30.

Tavoite: Boreaalinen lehto (9050). Kuviolla ei ole tarvetta kuusten poistoon, vaan puuston annetaan kehittyä luonnontilaisena.

Hoito: Ei toimenpiteitä.

Kuvio 38

Nykytila: Harvennettu muutaman kymmenen vuoden ikäinen koivikko. Kasvisto on melko harvaa, ja paljasta maata on runsaasti. Kasvistoa ovat esim. voikukka ja rönsyleinikki. Kuvion pinta-ala on 0,06 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Kuvio ei edusta mitään Natura 2000 –luontotyyppiä.

Tavoite: Metsän kehittyminen nykyistä luonnontilaisemmaksi.

Hoito: Ei toimenpiteitä.

Kuvio 39

Nykytila: Kosteaa suurruuhoniitty. Kuviolla ei ole lainkaan puita. Kasvistoa ovat esim. mesiangervo, lehtotähtimö, karheanurmikka, lehtopalsami ja nokkonen. Kasvilajisto viittaa ajoittaiseen tulvimiseen, mikä estänee yhdessä korkean ruohokasvillisuuden kanssa tehokkaasti niityn umpeenkasvua. Kuvion pinta-ala on 0,08 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Kosteaa suurruuhoniitty (6430), edustavuus 20.

Tavoite: Kosteaa suurruuhoniitty (6430) / boreaalinen lehto (9050).

Hoito: Ei tämänhetkisiä toimenpiteitä. Kuviolla ei ole tarvetta laidunnukseen, mutta tulevaisuudessa kuviolle mahdollisesti kehittyvä puusto ja pensaikko voidaan raivata.

Kuvio 40

Nykytila: Erittäin edustava, varttunutta kuusimetsää kasvava, käenkaali-oravanmarjatyyppin lehto. Kuvion läpi kulkee Loimijoen entinen uoma. Metsä on varsin tiheää, ja lahoppua on alkanut muodostua runsaasti. Osa maapuista on kookkaita. Metsässä on myös runsaasti harmaaleppäpötkelöitä. Mikroilmasto on varjoisa ja kostea. Maasto on melko kivistä ja siellä täällä esiintyy notkelmia. Korkean veden aikaan vesi tulvii entiseen uomaan. Tämän vuoksi kivillä kasvaa esim. koskikoukkusammalta. Muu sammallajisto on rehevien tuoreiden-kosteiden lehtojen tyyppilajistoa kuten isokastesammal, metsälehtäsammal, isomyyränsammal ja palmusammal. Kasvilajistoa ovat esim. käenkaali, metsäorvokki, ojakellukka, lehtotähtimö, lehtopalsami, lehtoarho, metsäkurjenpolvi, koiranvehnä ja sudenmarja. Pensaskeroksessa kasvavat esim. vadelma, punaherukka, isotuomipihlaja (yksi pensas), terttuselja ja tuomi. Kuviolla on runsaasti vaahteran taimia. Lounaisosassa kasvaa useita kookkaita haapoja ja Saaren tilan vieressä tien varrella kookas lehmus. Kuvio soveltuu hyvin liito-oravan elinympäristöksi, mutta se on niin eristynyt, että laji ei varmaankaan pääse alueelle leviämään. Kuvion länsireunalla on kiviaita ja vähän ruostuneita sankoja ym. Kuvion pinta-ala on 3,05 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Boreaalinen lehto (9050), edustavuus 20. Boreaalinen luonnonmetsä (9010), edustavuus 40.

Tavoite: Puustoltaan nykyistä luonnontilaisempi boreaalinen lehto (9050), joka täyttää myös edustavamman boreaalisen luonnonmetsän (9010) määritelmän.

Hoito: Ei toimenpiteitä. Mikäli luontopolulle kaatuu puita, tulee polku raivata katkaisemalla tuulenkaadot. Tuulenskaatoja ei kuitenkaan viedä pois kuviolta, vaan ne siirretään polun viereen. Romut kerätään pois. Kuviota ei tule laiduntaa.

Kuvio 41

Nykytila: Entiselle pellolle istutettu koivikko. Puusto on noin 40 –vuotiasta. Metsää on harvennettu vuonna 1994. Kuviota on laidunnettu lampailla ajoittain, mutta vuonna 2007 laidunnusta ei ollut. Alhaisen laidunpaineen ja epäsäännöllisen laidunnuksen vuoksi hoito ei ole mainittavasti vaikuttanut kasvillisuuteen. Kasvilajistossa ovat edelleen vallitsevina typensuosijat, vaikka koivujen kuivattavan vaikutuksen vuoksi kenttäkerros ei vaikutakaan kovin rehevältä. Kasvistoa ovat esim. valkoapila, nurmirölli, niitynurmikka, metsäkurjenpolvi, nurmilauha, hiirenvirna, kyläkellukka, koiranputki, nurmipuntarpää,

nokkonen, särmäkuisma, niittynätkelmä, peltopähkämö, mesiangervo, koiranvehnä, nurmitädyke, puna-apila, niittysuolaheinä, hietakastikka, niittyhumala ja ojakellukka. Huomionarvoisia niittykasveja ei löytynyt. Kuvion pinta-ala on 1,21 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Kuvio ei edusta mitään Natura 2000 –luontotyyppiä.

Tavoite: Hakamaa (9070). Typensuosijalajit vähenevät ja muut niittykasvit runsastuvat.

Hoito: Koivuista kaadetaan noin puolet siten, että puuston nykyisin varsin säännöllinen rakenne muuttuu epäsäännölliseksi. Kaadetut puut kuljetetaan pois kuviolta. Puuston käsittelyn jälkeen kuviota aletaan laiduntaa.

Kuvio 42

Nykytila: Miltei puuton, enimmäkseen rehevöitynyt, niitty. Kuviolla reunoilla on kookas vaahtera, omenapuu ja muutamia kookkaita kuusia. Eteläreunalla kasvaa pieni tiheikkö enimmäkseen nuorta puustoa. Kuviolla on sijainnut riihi. Nykyisin siellä on tiilistä rakennettu, mutta roskainen nuotiopaikka luontopolun vieressä. Kuviota on laidunnettu useana vuotena, mutta vuonna 2007 laidunnusta ei ollut. Hoidon vaikutukset kasvillisuuteen ovat hyvin vähäisiä. Valtaosa kuviosta on rehevöitynyttä niittyä. Kasvistoa ovat esim. metsäkurjenpolvi, päivänkakkara, heinätahtimö, nurmipuntarpää, nurmitädyke, puna-apila, nokkonen, koiranputki, harakankello, juolavehna, niittynätkelmä, hiirenvirna, niittynurmikka, nurmirölli ja särmäkuisma. Mäen laella on säilynyt pieni kuvio runsaslajista ketoa. Sen kasvistoa ovat esim. pölkkyruoho, silmälläpidettävä ketoneilikka, jänönsara, kissankello ja huopakeltano. Polulla kasvaa niittyliekosammalta merkinä aiemmasta laidunnuksesta. Kuvion pinta-ala on 0,46 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Mäen laen keto on runsaslajista kuivaa niittyä (6270). Muutoin kuvio on liian rehevöitynyt täyttääkseen minkään Natura 2000 –luontotyypin määritelmää.

Tavoite: Runslajien kuiva ja tuore niitty (6270) / tuore suuruohoniitty (6520).

Hoito: Rinnankorkeuslähimitaltaan alle 25 cm kokoiset puut kaadetaan ja kuljetetaan pois kuviolta. Kuviota aletaan laiduntaa uudelleen. Roskat siivotaan ja nuotiopaikka poistetaan käytöstä.

Kuvio 43

Nykytila: Seisovavetinen ja savisamea Isolampi. Lampi on muodostunut joen muuttaessa uomaansa, kun maaston painanteeseen on jäänyt vettä. Kyseessä on siis eräänlainen makkarakärvi. Korkean veden aikaan lammen vesi vaihtuu, kun tulvavesi virtaa myös entistä uoma myöten. Lammen ranta- ja vesikasvillisuus on erittäin rehevää. Erityisesti lammen pohjoisrannalle on muodostunut leveydeltään vaihteleva, edustava luhtavyöhyke. Kasvistoa ovat esim. kurjenmiekkä, pikkulimaska, hiirenporras, rantayrtti, kilpukka, vehka, rantakukka, lumme, järvikaisla, rantamatara, haarapalpakko, lehtopalsami, järvikorte, suoputki, ratamosarpio, vesihierakka, uistinviita, jokapaikansara, suohorsma, punakoiso, korpikastikka ja kalmojuuri. Rannoilla kasvaa virpapajua ja kiiltopajua. Luontopolku sivuaa lammen länsirantaa. Rannalle on rakennettu penkki. Lammen pohjoispäähän (laskusuu) kaivettua ojaa täytettiin joulukuussa 2008. Kuvion pinta-ala on 0,96 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Kuvion voidaan tulkita olevan Fennoskandian luonnontilaiset jokireiitit –luontotyyppiä (3210), koska se muodostaa korkean veden aikaan osan Loimijoen nykyisestä sivuhaarasta, ja koska lampi sijaitsee joen entisessä uomassa. Toisaalta rantaluhdat ovat rantasuota (7140), mutta niitä ei ole tässä erotettu muusta lammesta veden korkeuden epäsäännöllisestä ja voimakkaasta vaihtelusta aiheutuvan rantaviivan rajaamisen vaikeuden ja myös luhtien kapeuden vuoksi.

Tavoite: Lammen luonnonmukainen kehitys.

Hoito: Ei toimenpiteitä.

Kuvio 44

Nykytila: Osittain pensoittunut rehevöitynyt niitty. Kasvistoa ovat esim. käenkaali, nurmitädyke, metsäkurjenpolvi, lehtotähtimö, ojakellukka, voikukka, koiranputki, nurmirölli ja koiranvehnä. Kuvion maapohja on lähinnä kosteaa lehtoa. Pensaskerrossa on korkeiden pajujen ohella runsaasti vadelmaa sekä myös tuomea, katajaa, punaherukkaa sekä yksi aitaorapihlaja. Kuvion reunalla kasvaa noin 5 metriä korkea tammi. Kuvion pinta-ala on 0,34 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Kuvio ei edusta mitään Natura 2000 –luontotyyppiä.

Tavoite: Kuvion luontainen kehitys lehdoksi (9050). Aitaorapihlaja voidaan poistaa.

Hoito: Ei toimenpiteitä.

Kuvio 45

Nykytila: Melko tiheä harmaaleppä-tuomilehto. Puusto on nuorta ja vaihtelevaa. Kasvistoa ovat esim. käenkaali, hiirenporras, metsälvejuuri, mesiangervo ja lehtotähtimö. Kuvion pinta-ala on 0,16 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Boreaalinen lehto (9050), edustavuus 30.

Tavoite: Boreaalinen lehto (9050).

Hoito: Ei toimenpiteitä.

Kuvio 46

Nykytila: Voimakkaasti luhtainen rehevä lehto. Ryteikköinen puusto on enimmäkseen harmaaleppää, mutta myös yksittäisiä kuusia esiintyy. Tulvaveden vaikutus ajoittuu säännöllisimmin kevääseen, kun joki tuo mukanaan sedimentoituvaa ainesta, mutta muinakin vuodenaikoina metsä tulvii ajoittain. Kasvistoa ovat esim. mesiangervo, lehtotähtimö, nurmilauha, rantayrtti, lehtopalsami, vehka, rönsyleinikki, käenkaali, hiirenporras, kurjenmiekkä, rentukka ja ranta-alpi. Kuvion pinta-ala on 0,08 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Tulvametsä (91E0), edustavuus 30.

Tavoite: Tulvametsä (91E0).

Hoito: Ei toimenpiteitä. Kuvion säilyminen tulvametsänä riippuu ennen kaikkea joen tulvimissyklin säilymisestä mahdollisimman luontaisena.

Kuvio 47

Nykytila: Kosteaa puustoltaan varttunut lehto. Kuvion pääpuulaji on kuusi. Mukana kasvaa myös hieman harmaaleppää. Metsässä on runsaasti harmaaleppäpötkelöitä ja –maapuuta. Kasvistoa ovat esim. käenkaali, lehtotähtimö, metsäkurjenpolvi, mesiangervo, ojakellukka, nokkonen, hiirenporras, ahomansikka, koiranvehnä ja metsäorvokki. Niukassa pensaskerroksessa kasvavat vadelma ja punaherukka. Kuvion pinta-ala on 0,26 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Boreaalinen lehto (9050), edustavuus 30.

Tavoite: Boreaalinen lehto (9050) / metsälaidun.

Hoito: Kuviota voidaan tarvittaessa laiduntaa ilman, että siitä on haittaa luonnonarvoille. Erityistä tarvetta tähän ei kuitenkaan ole.

Kuvio 48

Nykytila: Melko edustava kostea suurruohoniitty. Kuvio on kuitenkin vähitellen pensoittumassa. Kenttäkerroksessa esiintyvät esim. mesiangervo, nokkonen, kurjenmiekkä, lehtotähtimö, lehtopalsami, rentukka, ranta-alpi ja koiranvehnä. Kuvion länsireunaa pitkin on kaivettu oja. Kuvion pinta-ala on 0,05 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Kosteaa suurruohoniitty (6430), edustavuus 30.

Tavoite: Kosteaa suurruohoniitty (6430).

Hoito: Ei toimenpiteitä. Kuviolle kaivettua ojaa ei ole tarpeen tukkia, koska se on jo pitkälle umpeutunut. Tukkimisen edellyttämä työ raskailla koneilla aiheuttaisi tarpeetonta maaston kulumista. Kuviota voidaan tarvittaessa laiduntaa.

Kuvio 49

Nykytila: Umpeenkasvava ja savisamea, entisessä jokiuomassa sijaitseva lampi. Korkeanveden aikaan vesi virtaa yhä lammen kautta, mutta kesäisin vesi on seisovaa. Kosteikkokasvillisuus on varsin rehevää, ja pensainko ulottuu paikoin aivan rantaan. Kasvistoa ovat esim. leveäosmankäämi, suohorsma, rantamatara, järvikorte, rantakukka, kilpukka, ratamosarpio, pikkulimaska, myrkkyykeiso ja kalmojuuri. Kuvion pinta-ala on 0,09 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Kuvion voidaan tulkita olevan Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit –luontotyyppiä (3210), koska se muodostaa korkean veden aikaan osan Loimijoen nykyisestä sivuhaarasta, ja koska lampi sijaitsee joen entisessä uomassa.

Tavoite: Kuvion luontainen kehitys.

Hoito: Ei toimenpiteitä.

Kuvio 50

Nykytila: Korkeaa pajukkoa kasvava, tulva-aikoina veden alle jäävä, laakso. Maasto on erittäin vaikeakulkuista tiheän ja ryteikköisen pensainko ja rehevän kasvillisuuden vuoksi. Pajukon valtalajit ovat kiiltopaju ja tuhkapaju. Muuta kasvistoa ovat esim. hiirenporras, lehtopalsami, mesiangervo, nokkonen,

kurjenmiekka ja korpikastikka. Kuviolla oli oja, joka täytettiin joulukuussa 2008. Kuvion pinta-ala on 0,39 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Kuvio ei edusta mitään Natura 2000 –luontotyyppiä.

Tavoite: Kuvion luontainen kehitys.

Hoito: Pajukkoa voidaan raivata vesitalouden palautumisen edistämiseksi.

Kuvio 51

Nykytila: Melko edustava kostea suurruohoniitty. Kauempaan rannasta niitty muuttuu kuivemmaksi ja on tyyppiltään lähempänä tuoretta kuin kostea niittyä. Kasvistoa ovat esim. mesiangervo, rantatädyke, hiirenvirna, pietaryrtti, paimenmatara, rantanurmikka, pujo, humalavieras, lehtovirmajuuri, rantakukka, nokkonen, ruokohelpi, ranta-alpi, viitakastikka, peltopähkämö, järvikorte, maitohorsma, vuohenputki, pelto-ohdake, viiltosara, koiranvehnä, ahdekaunokki, käenkukka, rentukka, isosorsimo ja korpikastikka. Siellä täällä kasvaa kiiltopajuja. Kuviolla on myös ainakin yksi halava. Kuviolla oli oja, joka täytettiin joulukuussa 2008. Kuvion pinta-ala on 0,74 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Kuvio on suurimmaksi osaksi kostea suurruohoniittyä (6430), edustavuus 30.

Tavoite: Kostea suurruohoniitty (6430) ja kauempaan rannasta paikoin tuore suurruohoniitty (6520) ja runsaslajinen tuore niitty (6270).

Hoito: Laidunnus ja mikäli mahdollista kunnostusniitto muutamana ensimmäisenä vuotena. Niitetty heinä tulee viedä pois kuviolta.

Kuvio 52

Nykytila: Kostea suurruohoniitty ja pajukkoa kasvava saari Härkälänkoskessa. Kuvion pinta-ala on 0,16 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Kostea suurruohoniitty (6430), edustavuus 30.

Tavoite: Kostea suurruohoniitty (6430).

Hoito: Ei toimenpiteitä.

Kuvio 53

Nykytila: Melko tiheä harmaaleppävaltainen lehto. Osalla kuviota puusto on kookasta haapaa. Myös koivua esiintyy hieman. Maasto on melko kivistä. Metsän läpi kulkee polku Mommolankoskelle. Muuten maasto ei ole kulunut eikä roskaantunut. Kasvistoa ovat esim. metsäkurjenpolvi, vuohenputki, mesiangervo, koiranvehnä, lehtotähtimö, kyläkellukka, sudenmarja, koiranheinä ja käenkaali. Pensaskerrossa kasvavat punaherukka ja terttuselja. Kuvion pinta-ala on 0,91 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Boreaalinen lehto (9050), edustavuus 30.

Tavoite: Boreaalinen lehto (9050). Kävijöiden ohjaaminen kulkemaan selvemmin nykyistä polkua rantaan.

Hoito: Nykyinen polku rantaan tulisi avata kunnolla ja merkitä. Ei muita toimenpiteitä.

Kuvio 54

Nykytila: Rehevöitynyt ja heinittynyt niitty. Kuviolla on yksittäisiä katajia. Kasvistoa ovat esim. metsäkurjenpolvi, nurmipuntarpää, hiirenvirna, nurmilauha, koiranputki, pelto-ohdake, paimenmatara ja mesiangervo. Niityllä sijaitsee kostea painanne. Siinä kasvavat esim. jokapaikansara, luhtasara, ketohanhikki ja rantamatara. Kuviota ei ole laidunnettu ilmeisesti useaan vuoteen, vaikka se on aidattu, eivätkä laidunnuksen vaikutukset näy mitenkään kasvillisuudessa. Kuvion pinta-ala on 0,63 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Kuvio ei edusta mitään Natura 2000 –luontotyyppiä.

Tavoite: Runaslajien tuore niitty (6270) / tuore suurruohoniitty (6520). Typensuosijat vähenevät ja muut niittykasvit runsastuvat.

Hoito: Laidunnus erillään viereisestä kylvönurmesta. Näin voidaan välttää ylimääräisten ravinteiden kulkeutumista kylvönurmelta kuviolle.

Kuvio 55

Nykytila: Käenkaali-oravanmarjatyypin hieman kulttuurivaikutteinen lehto. Puusto on varttunutta kuusikkoja. Kuvion lounaisreunalla kasvaa myös tuomea ja harmaaleppää. Kenttäkerros on varjostuksen vuoksi niukkaa. Kasvistoa ovat esim. käenkaali, metsäkurjenpolvi, ahomansikka, lehtoarho, sormisara, metsälvejuuri, sudenmarja, nokkonen ja kivikkoalvejuuri. Pensaskerros koostuu punaherukasta, va-

delmasta, taikinamarjasta ja terttuseljasta. Kuviolla on hieman kapeaa maapuuta. Kuvion pinta-ala on 0,57 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Boreaalinen lehto (9050), edustavuus 30.

Tavoite: Boreaalinen lehto (9050).

Hoito: Ei toimenpiteitä. Kuviota voidaan tarvittaessa laiduntaa ilman, että siitä on haittaa luonnonarvoille.

Kuvio 56

Nykytila: Niityn ja puuryhmien mosaiikki. Puusto koostuu enimmäkseen harmaalepistä ja koivusta, mutta kuviolla kasvaa myös iso kuusi. Kasvistoa ovat esim. metsäkurjenpolvi, nurmipuntarpää, mesiangervo, paimenmatara, nokkonen, harakankello, nurmilauha ja särmäkuisma. Pensaskeroksessa kasvaa katajaa ja terttuseljaa. Kuvion pinta-ala on 0,31 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Kuvio ei edusta mitään Natura 2000 –luontotyyppiä.

Tavoite: Runsaslajinen tuore niitty (6270) / tuore suurruohoniitty (6520).

Hoito: Harmaalepät ja koivut kaadetaan. Katajat jätetään kasvamaan, mutta terttuseljat poistetaan. Ravauksen jälkeen kuviota aletaan laiduntaa.

Kuvio 57

Nykytila: Nurminiitty. Kuviolta on korjattu rehua vuonna 2007, ja kiinteistörajalla sijaitsevan ojan varrelta on kaadettu osa nuorista harmaalepistä. Kasvistoa ovat esim. metsäkurjenpolvi, nurmipuntarpää, harakankello, heinätähtimö, nurmiröllä, nokkonen, koiranputki, voikukka, hiirenvirna, syysmaitiainen, paimenmatara, juolavehnä ja nurmilauha. Kuvion pinta-ala on 1,33 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Kuvio ei edusta mitään Natura 2000 –luontotyyppiä.

Tavoite: Runsaslajinen tuore niitty (6270) / tuore suurruohoniitty (6520).

Hoito: Ojavarren loputkin harmaalepät kaadetaan ja kuljetetaan pois. Kuviota aletaan laiduntaa mahdollisuuksien mukaan omana erillisenä laitumenaan. Näin ehkäistään ravinteiden kulkeutumista nurminiityltä muille laitumille.

Kuvio 58

Nykytila: Voimakkaasti heinittynyt viljelykäytöstä poistunut pelto. Kuvion pohjoisreunalla sijaitsee entinen joen uoma ja siihen liittyvä pieni lampare. Kuvio on edelleen säilynyt puuttomana ja melko pensaattomana. Kasvistoa ovat esim. metsäkurjenpolvi, nurmipuntarpää, niittynätkelmä, hiirenvirna, nurmiröllä, koiranputki, pelto-ohdake, mesiangervo, nurmilauha, särmäkuisma, harakankello, juolavehnä ja nokkonen. Kuvion pinta-ala on 0,79 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Kuvio ei edusta mitään Natura 2000 –luontotyyppiä.

Tavoite: Runsaslajinen tuore niitty (6270) / tuore suurruohoniitty (6520).

Hoito: Laidunnus.

Kuvio 59

Nykytila: Kaksi lähekkäistä rehevää lampea entisessä joenuomassa. Läntisempää ei ole merkitty peruskarttaan. Tämä onkin huomattavasti enemmän umpeenkasvanut kuin itäinen lampi. Vesi virtaa tulva-aikoina edelleen lampien kautta, mutta kesällä vesi on seisovaa. Lampia yhdistää uoma, joka on kesällä lähes täysin kuiva. Uoman yli on rakennettu silta. Erittäin rehevää kasvistoa ovat esim. rentukka, lehtopalsami, rantamatara, korpikaisla, pikkulimaska, rantakukka, kurjenmiekkä, leveäosmankäämi, ojasorsimo, ratamosarpio, vehka, suoputki, järvikorte, kilpukka, suohorsma, myrkkyykeiso ja kalmojuuri. Kuvion pinta-ala on 0,18 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Kuvion voidaan tulkita olevan Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit –luontotyyppiä (3210), koska se muodostaa korkean veden aikaan osan Loimijoen nykyisestä sivuhaarasta, ja koska lampi sijaitsee joen entisessä uomassa.

Tavoite: Luontainen kehitys.

Hoito: Ei toimenpiteitä.

Kuvio 60

Nykytila: Nuorta lehtimetsää kasvava kuvio. Itäosassa kasvaa runsaasti haapaa. Muuten puusto on lähinnä harmaaleppää. Kuviolla on runsaasti kapeaa maapuuta. Kasvistoa ovat esim. metsäalvejuuri ja käenkaali. Pensaskerroksessa kasvavat esim. punaherukka, terttuselja ja vadelma, ja pohjakerroksessa metsälehtiväsammal, isomyyränsammal, metsälehtikosammal sekä aiemmin avoimemmasta kuviosta kertova niittylietikosammal. Kuvion pinta-ala on 0,29 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Boreaalinen lehto (9050), edustavuus 30.

Tavoite: Boreaalinen lehto (9050).

Hoito: Ei toimenpiteitä.

Kuvio 61

Nykytila: Saaren tilan piha ulkorakennuksineen, jossa muutama puupenkki ja nuotiopaikka. Päärakennuksella on purkutuomio (A. Ojansuu henk.koht.tiedonanto). Metsänreunaan on rakennettu hiukan riukuaitaa. Entistä koriste- ja hyötykasveista kasvavat pihassa vielä esim. syreeni, omenapuu, varsankello, isotuomipihlaja ja aitaorapihlaja. Myös vaahterat ovat varmaankin istutettuja. Pihaa hoidetaan niittämällä. Talon vieressä on roska-astia, mutta kuviolla on paikoin hieman roskia ja metsänreunassa ruostuneita romuja. Kuvion pinta-ala on 0,53 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Kuvio ei edusta mitään Natura 2000 –luontotyyppiä.

Tavoite: Pihaa kehitetään nuotio- ja levähdyspaikkana.

Hoito: Maisemallisista syistä nurmikon niittoa tulee jatkaa ja riukuaitaa ylläpitää. Nurmikon leikkaaminen ruohonleikkurilla ei istu perinteiseen maisemaan ja alueen muuhun hoitoon. Metsänreunan romut tulee kerätä pois. Nuotiopaikkaa kunnostetaan ja polttopuuhoito järjestetään.

Kuvio 62

Nykytila: Tiheä ja rehevä, puustoltaan melko nuori tuomi-harmaaleppälehto. Puusto koostuu harmaaleppälehden ohella myös vaahterasta, haavasta, pihlajasta ja tienreunan kuusista. Kuviolla on runsaasti lehtipuupötkelöitä ja –maapuuta. Edellä mainituista syistä metsä on vaikeakulkuista. Kasvistoa ovat esim. kurjenkello, linnunkaali, käenkaali, koiranvehnä, kyläkellukka, rönsyleinikki, vuohenputki, lehtotähtimö ja nokkonen. Pensaskerroksessa kasvavat esim. punaherukka ja terttuselja. Kuvion pinta-ala on 0,79 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Boreaalinen lehto (9050), edustavuus 30.

Tavoite: Boreaalinen lehto (9050).

Hoito: Ei toimenpiteitä.

Kuvio 63

Nykytila: Tiheä nuori varjoisa lehtimetsä. Puusto koostuu miltei kokonaan enimmäkseen vesasyntyisistä ränsistyneistä pihlajista. Kuviolla on myös muutamia kookkaita mäntyjä, muutama kookas vaahtera, yksi kookas raita, hieman koivua ja kuusta sekä pohjoisreunalla runsaasti nuorta haapaa ja harmaaleppää. Metsää on harvennettu muutama vuosi sitten, mutta kenttäkerros on edelleen niukka. Kasvistoa ovat esim. nokkonen, maahumala, kyläkellukka, linnunkaali, lehtotähtimö, koiranvehnä, sudenmarja ja kalliokieli. Kuviolla on melko runsaasti vaahteran taimia. Kapeaa lehtimaapuuta on suhteellisen runsaasti. Pohjoisreunalla on myös lehtipuupötkelöitä. Pensaskerroksessa kasvavat esim. punaherukka, terttuselja ja vadelma. Maasto on melko kivistä. Kuvion pinta-ala on 0,78 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Boreaalinen lehto (9050), edustavuus 40.

Tavoite: Metsälaidun. Laidunnettu boreaalinen lehto (9050).

Hoito: Puustoa harvennetaan kaatamalla noin puolet pihlajista, ja laidunnus tulee aloittaa uudelleen.

Kuvio 64

Nykytila: Kosteaa suuruuhoniitty. Korkean veden aikaan vesi virtaa myös saaren itäpuolen niityn kautta. Kasvistoa ovat esim. mesiangervo, rantatädyke, rantamatara, ruokohelpi, käenkukka, peltopähkämö, rantakukka, järvikorte, rentukka, nokkonen, koiranvehnä, rantanurmikka, lehtovirmajuuri, leveäosman-käämi, punakoiso, hiirenvirna, isokierto, korpikastikka, isosorsimo ja viiltosara. Virtausuoma on melko kivinen. Kuvion pinta-ala on 0,23 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Kosteaa suuruuhoniitty (6430), edustavuus 20.

Tavoite: Kosteaa suuruuhoniitty (6430).

Hoito: Ei toimenpiteitä.

Kuvio 65

Nykytila: Maurialankosken rannalla sijaitseva nuorehkoa lehtimetsää kasvava lehto. Kuvio muodostaa korkean veden aikaan saaren, kun vesi virtaa sen itäpuolelta. Metsän pohja on korkean tulvan aikoina veden alla. Tulvavaikutus ei kuitenkaan ole niin säännöllistä tai usein toistuvaa, että se näkyisi kasvillisuudessa. Kasvistoa ovat esim. metsäkurjenpolvi, ahomatara, ahomansikka, metsäörvokki, koiranvehnä, lehtovirmajuuri, mesiangervo ja kyläkellukka. Puusto koostuu enimmäkseen koivusta ja haavasta. Kuviossa on vaahteran taimia. Saarta halkoo pohjoisosassa kesällä kuiva tulvauoma. Uoman pohjoispuolella kasvillisuustyyppejä muuttuu tuomipensaikoksi. Kuvion pinta-ala on 0,21 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Boreaalinen lehto (9050), edustavuus 30.

Tavoite: Boreaalinen lehto (9050).

Hoito: Ei toimenpiteitä.

Kuvio 66

Nykytila: Puustoltaan harvahko kivinen hakamaa. Kuvio on aiemmin ollut melko tiheää metsää, minkä vuoksi maassa on runsaasti kariketta. Metsä on maapohjaltaan lehtoa. Kasvistoa ovat esim. metsäimarre, käenkaali ja lehtotähtimö. Harvassa pensaskerrossa kasvavat esim. taikinamarja, vadelma ja punaherukka. Melko vaihteleva puusto koostuu isoista männyistä, koivuista ja yhdestä kookkaasta raidasta sekä harmaalepistä, kuusesta, vaahterasta ja pihlajasta. Kuvion epifyyttisammaliin kuuluu rehevissä lehdossa viihtyvä suikalesammal. Lehtipuupötkelöitä on melko runsaasti. Hakamaata on myös laidunnettu, sillä sen reunoilla on hyväkuntoista aitaa. Vuonna 2007 laidunnusta ei kuitenkaan harjoitettu. Kuvion pinta-ala on 0,22 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Hakamaa (9070), edustavuus 30.

Tavoite: Hakamaan (9070) edustavuuden koheneminen.

Hoito: Kuvion puustorakenne on onnistuttu hyvin palauttamaan hakamaiseksi samalla kuitenkin säilyttäen arvokkaat kookkaat puut. Niinpä tarvetta lisäraivaukselle ei ole. Kuviota tulee laidunnaa osana laajempaa aluetta.

Kuvio 67

Nykytila: Entiselle pellolle istutettu erittäin tiheä nuori kuusikko. Kasvillisuus on varjostuksen vuoksi niukkaa. Kasvistoa ovat esim. käenkaali, ahomansikka, metsäkurjenpolvi, maahumala ja nokkonen. Myös pensaita on varsin vähän. Kuvion pinta-ala on 0,05 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Kuvio ei edusta mitään Natura 2000 –luontotyyppiä.

Tavoite: Runsaslajinen tuore niitty (6270) / tuore suurruohoniitty (6520).

Hoito: Koko puusto kaadetaan ja kuljetetaan pois. Kuviota aletaan laidunnaa osana laajempaa aluetta.

Kuvio 68

Nykytila: Erittäin tiheä harmaaleppä-tuomilehto. Kuvion pohjoisosassa sijaitsevan entisen joenuoman pohjalla on vettä. Metsässä kasvaa muutamia runkomaisia nuoria vaahteroita ja nuorta pihlajaa. Kasvistoa ovat esim. mesiangervo, lehtotähtimö, kyläkellukka, nokkonen, koiranvehnä ja rönsyleinikki. Pensaskerrossa kasvavat punaherukka, vadelma ja terttuselja. Metsässä on runsaasti kapeaa lehtimaapuuta ja pötkelöitä. Kuvion pinta-ala on 0,99 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Boreaalinen lehto (9050), edustavuus 30.

Tavoite: Boreaalinen lehto (9050).

Hoito: Ei tällä hetkellä hoitotarvetta. Lehtoa ei uhkaa kuusettuminen lähitulevaisuudessa, koska kuusta ei siellä kasva kuin hyvin vähän. Erittäin rehevä ja korkea kenttäkerros sekä tiheä lehtipuusto ja –pensainkko estänevät tehokkaasti havupuiden taimettumista. Myöhemmin metsän kasvaessa ja harvetessa kuusettuminen tulee kuitenkin alkamaan. Se tulisi estää poistamalla kuusentaimet, kun niitä alkaa enemmälti ilmaantua.

Kuvio 69

Nykytila: Jousiampumarata. Kuvion pinta-ala on 0,76 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Kuvio ei edusta mitään Natura 2000 –luontotyyppiä.

Tavoite: Jousiampumarata.

Hoito: Ei hoitotoimenpiteitä.

Kuvio 70

Nykytila: Entinen pelto. Kuvio on nykyään rehevää tuoretta heinäniittyä. Kasvistoa ovat esim. mesi-angervo, nurmipuntarpää, metsäkurjenpolvi, viitakastikka, niittynätkelmä, pelto-ohdake, koiranputki, rantanurmikka ja nurmirölli. Kuvion pinta-ala on 0,28 ha.

Nykyinen Natura –luontotyyppi: Kuvio ei edusta mitään Natura 2000 –luontotyyppiä.

Tavoite: Jousiampumaradan varoalue.

Hoito: Ei toimenpiteitä.

Kuvio 71

Nykytila: Melko vuolaasti virtaava koski. Kosken itäpäässä on betonisen padon rauniot. Kuvion pinta-ala on 0,68 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit (3210).

Tavoite: Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit (3210).

Hoito: Ei välttämättömiä toimenpiteitä.

Kuvio 72

Nykytila: Kosken rannan kivinen suurruohoniitty. Kauempänä rantaviivasta on monin paikoin pajukkoa. Kasvistoa ovat esim. mesiangervo, maitohorsma, hiirenvirna, koiranvehnä, lehtotähtimö, rantatädyke, koiranputki, pietaryrtti, nokkonen ja kurjenmieikka. Pajuista kasvaa esim. kiiltopajua. Koskikivillä on kookkaita isonäkinsammalia. Kuvion pinta-ala on 0,42 ha.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Osittain Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit (3210), osittain kostea suurruohoniitty (6430).

Tavoite: Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit (3210) / kostea suurruohoniitty (6430).

Hoito: Ei toimenpiteitä.

Kuvio 73

Nykytila: Joki.

Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit (3210), edustavuus 30.

Tavoite: Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit (3210).

Hoito: Ei välttämättömiä hoitotoimenpiteitä.

Kuvio 74

Nykytila: Joki.

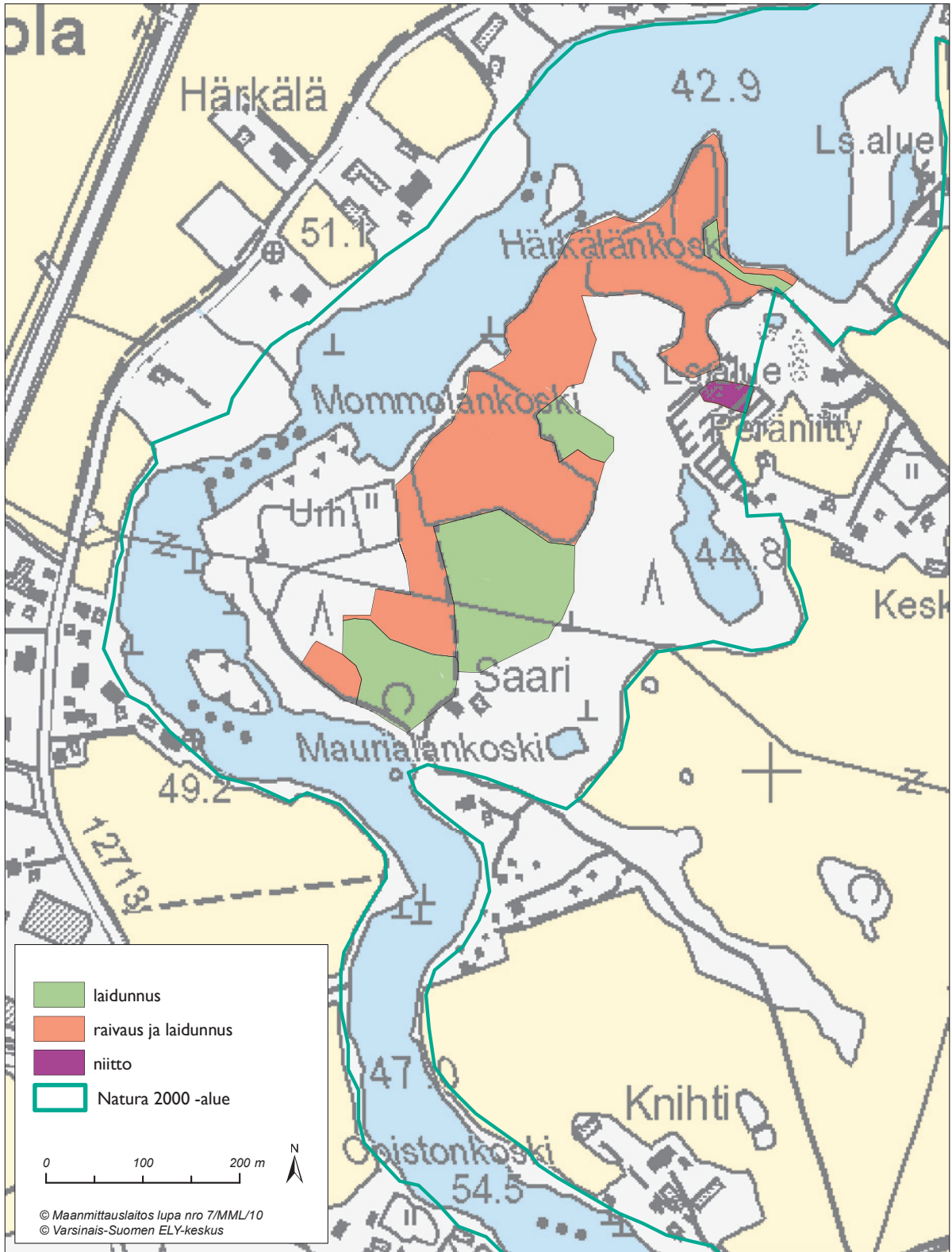
Nykyinen Natura 2000 –luontotyyppi: Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit (3210), edustavuus 30.

Tavoite: Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit (3210).

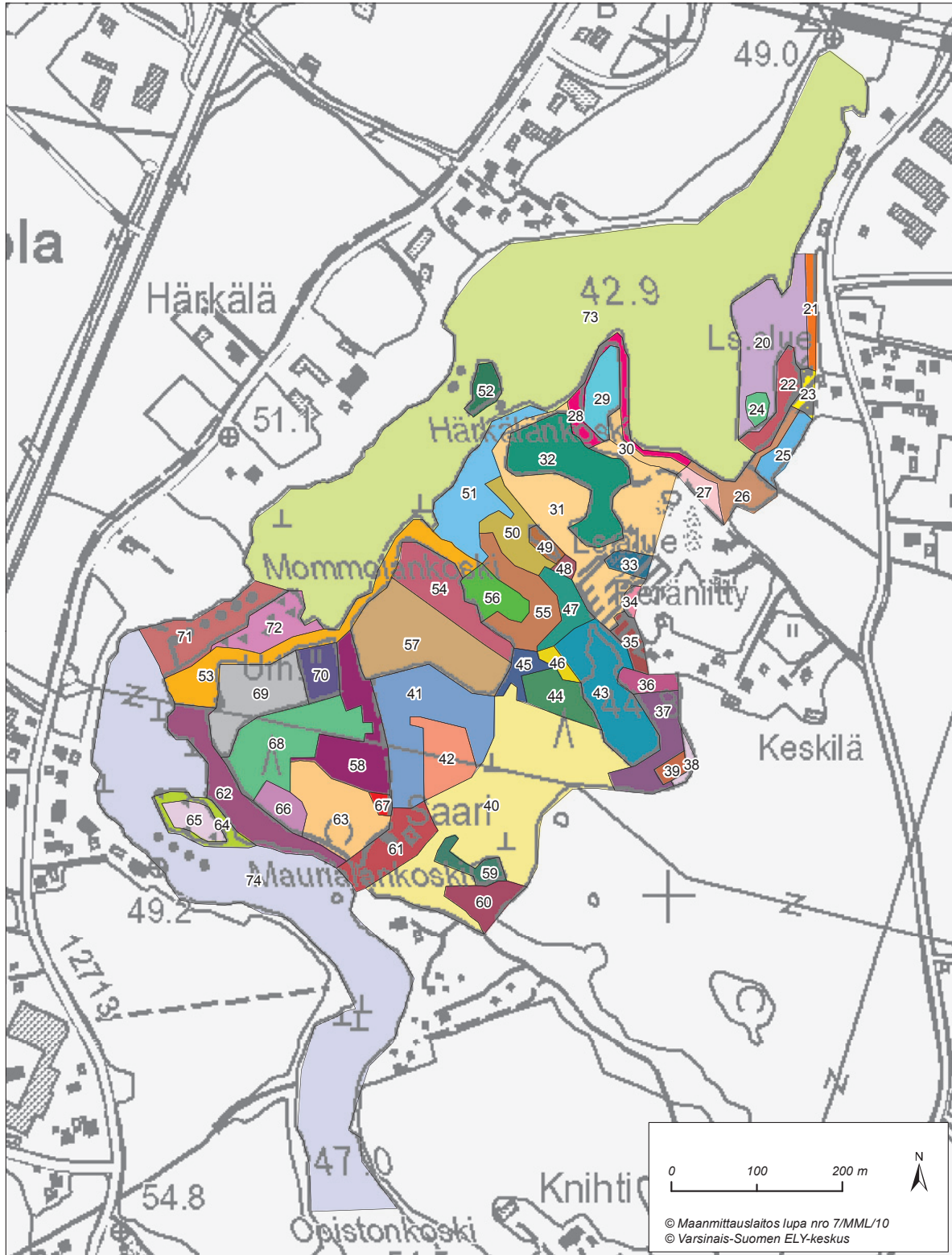
Hoito: Ei välttämättömiä hoitotoimenpiteitä.

Vanhakosken hoitotyöt

Vanhakosken hoito- ja kasvillisuuskuviot

Vanhakosken laidunalueiden hoitojärjestys

Yhteenveto Vanhakosken hoito- ja käyttösuunnitelmaehdotuksesta (17.9.2010) saaduista lausunnoista

Hoito- ja käyttösuunnitelmaehdotuksesta pyydettiin lausuntoa seitsemältä taholta. Lausunto saatiin kolmelta taholta:

- Huittisten kaupunki
- Huittisten seudun ympäristöyhdistys
(lausunto ei sisältänyt muutosehdotuksia tai täydennyksiä suunnitelmaan)
- Seppo Peltola
(maanomistaja, lausunnon mukaan se sisältää myös Huittisten matkailuyhdistyksen ja Huittisten kalakerhon näkemyksiä)

Lausuntojen sisältö on kirjattu alla olevaan taulukkoon, johon on myös kirjattu Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kommentti ja lausunnon vaikutus suunnitelmatekstiin.

Hoito- ja käyttösuunnitelman kohta, lausuja ja ehdotus	ELY-keskuksen kommentti ja muutos hoito- ja käyttösuunnitelmassa
<p>5.2 Kunnostus ja hoito</p> <p><i>Seppo Peltola</i></p> <p>Toimenpiteet alueella olevien lampien veden laadun parantamiseksi tulisi selvittää</p>	<p>Lampien veden laadun parantamista on arvioitu suunnitelmaehdotuksessa. Luontoarvojen kannalta lammet voidaan jättää kehittymään luonnontilaan, mutta kunnostusta voidaan arvioida maisemallisista syistä. Toimenpide edellyttää erillisen toimenpidesuunnitelman. Hankkeen edistäminen kuuluu luontevasti ja ensisijaisesti paikallisille toimijoille (kaupunki, järjestöt jne.).</p> <p>Ei muutoksia suunnitelmaan.</p>
<p>7.4 Palveluvarustus ja luonto-opastus</p> <p><u>Mommolankosken kävelysiltahanke</u></p> <p><i>Huittisten kaupunki</i></p> <p>Suunnitelmassa tulisi ottaa huomioon mahdollinen silta Mommolankoskelta Korkeakosken puolelle. Silta yhdistäisi kaksi aluetta ja toimisi opetuskohteena ja koululaisten oikotienä Loiman koululle. Hankkeen voisi toteuttaa esim. joku yhdistys projektinaan hakemalla rahoitusta Joutsenten reitiltä. Myös matkailun kannalta silta yhdistäisi kaksi pientä luontokohdetta.</p> <p><i>Seppo Peltola</i></p> <p>Ehdotus Huittisten matkailuyhdistyksen ja Huittisten kalakerhon kanssa Loimijoen ylittävän sillan suunnitteluyöstä hoito- ja käyttösuunnitelman jatkohankkeeksi. Vanhakosken vastarannalla olevan Huittisten kaupungin ns. sahan tontin liittämistä alueeseen tulisi selvittää. Mahdollinen siltarakenne (luku 7.4) yhdistäisi aluekokonaisuuden ja pääkulkua alueelle voisi tapahtua silloin täältä Vanhakosken pohjoispuolelta. Tätä ns. sahan tonttia voisi käyttää tällöin osin myös laidunalueena, mikä korostaisi kävijöille alueen luonnetta.</p> <p>Huittisten kalakerho on kiinnostunut selvittämään Saaren tilan rakennuksien käyttömahdollisuuden luontotupana. Tämä edellyttää ensin rakennusten kunnan arviointia.</p>	<p>Siltaa on arvioitu suunnitelmaehdotuksessa. Se edellyttää erillisen toimenpidesuunnitelman. Silta ei ole nykyisen käytön aiheuttamien mahdollisten haittojen (esim. maaston kuluminen) kannalta välttämätön rakenne, mutta sen avulla voidaan kehittää alueen virkistyskäyttöä monipuolisemmaksi. Alueen virkistyskäyttömahdollisuuksien kehittäminen luontoarvot säilyttäen on suunnitelman tavoitteiden mukaista. Siltahankkeen edistäminen ja Natura-alueen ulkopuolisten alueiden kytkeminen laajemmin virkistyskäyttökohteeksi kuuluu ensi sijaisesti paikallisille toimijoille (kaupunki, järjestöt jne.).</p> <p>Ei muutoksia suunnitelmaan</p> <p>Ei muutoksia suunnitelmaan</p>

Hoito- ja käyttösuunnitelman kohta, lausuja ja ehdotus	ELY-keskuksen kommentti ja muutos hoito- ja käyttösuunnitelmassa
<p>7.5 Muu virkistyskäyttö</p> <p><u>Hiihtolatuksen ylläpito</u></p> <p><i>Huittisten kaupunki</i></p> <p>Ehdotus mahdollisuudesta hiihtoladun ylläpitoon pienin raivauksin.</p> <p><i>Seppo Peltola</i></p> <p>Ehdotus hiihtoladun ylläpidosta pienin raivauksin.</p>	<p>Alueella ei ole määrättyjä tai vakioituja latureittejä. Suunnitelmaehdotuksen mukaan hiihtoladut tulee suunnitella avoimille paikoille, niin että vältetään mahdolliset lisäraivaukset. Tämä näkökulma tulee säilyttää alueen käytön ohjauksessa, mutta suunnitelman ohjeistamista voidaan täydentää niin, että kevyt ja ELY-keskuksen tai Metsähallituksen ohjauksessa tehty raivaus voi olla perinteisen hiihtoladun ylläpidossa mahdollista.</p> <p>Suunnitelman luku 7.5 muotoillaan hiihtoladun ylläpidon osalta tarkemmin.</p>

Etelä-Suomen luontopalvelut

1.3.2011
5226/623/2010

kirjeenne 9.12.2010

Huittisten Vanhakosken hoito- ja käyttösuunnitelman hyväksyminen

Etelä-Suomen luontopalvelut on viitekirjeellään lähettänyt Metsähallituksen hyväksyttäväksi Huittisten Vanhakosken hoito- ja käyttösuunnitelman. Vanhakosken Natura-alueen (FI0200049) pinta-ala on 101 ha. Siihen kuuluu noin 7,5 kilometrin pituinen osuus Loimijokea vesialueineen ja rantoineen. Metsähallituksen hallintaan kuuluvia alueita on noin 1,1 hehtaaria.

Suunnitelman on laatinut Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Metsähallituksen luontopalvelut on ollut mukana suunnitelman laadinnassa.

Metsähallitus hyväksyy suunnitelman esitetyssä muodossaan toteutettavaksi omien alueittensa osalta.

Luontopalvelujohtaja

Handwritten signature of Rauno Väisänen in black ink.

Rauno Väisänen

Erikoissuunnittelija

Handwritten signature of Timo Halme in black ink.

Timo Halme

TIEDOKSI: Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Etelä-Suomen luontopalvelut

Julkaisusarjan nimi ja numero Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen julkaisuja 1/2011				
Vastuualue Ympäristö ja luonnonvarat				
Tekijät Tapio Aalto		Julkaisuaika Tammikuu 2011		
		Julkaisija Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus		
		Hankkeen rahoittaja/toimeksiantaja		
Julkaisun nimi Vanhakosken Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma (Vård- och användningsplanen för natura 2000-området vanhakoski)				
Tiivistelmä Satakunnassa Huittisten kaupungissa sijaitseva Vanhakosken alue kuuluu Natura 2000 -verkostoon alueella esiintyvien luontotyyppien perusteella eli ns. SCI-alueena. Vanhakosken Natura-alueen (FI0200049) pinta-ala on 101 ha. Siihen kuuluu noin 7,5 kilometrin pituinen osuus Loimijokea vesialueineen ja rantoineen. Alueeseen sisältyy Vanhakosken lehtoalue, joka kuuluu myös kansalliseen lehtojen suojeluohjelmaan sekä maakunnallisesti arvokas Pappilanniemen perinnumaisema. Osana Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY) johtamaa ja EU:n LIFE -luontorahaston rahoittamaa Kokemäenjoki-LIFE -hanketta alueelle laadittiin hoito- ja käyttösuunnitelma, jonka tavoitteena on ohjata alueen hoitoa ja käyttöä luontoarvojen turvaamiseksi. Suunnitelma tehtiin Varsinais-Suomen ELYn ohjauksessa, ja suunnittelua varten perustettiin työryhmä, joka koottiin eri viranomistahojen, käyttäjäryhmien kuten alueella kalastavien ja retkeilevien sekä maanomistajien edustajista. Työryhmän tavoitteena oli tunnistaa alueen suojeluun ja käyttöön liittyvät mahdolliset ongelmat ja ristiriidat, ratkaista ja sovittaa niitä. Hoito- ja käyttösuunnitelman aikajänne on kymmenen vuotta. Suunnitelman mukaan alueen luontoarvojen kannalta alueen keskeisin ongelma on perinneympäristöjen ja osin myös lehtoalueen umpeenkasvu. Suunnitelma esittää hoitotoimenpiteinä paikoin laidunnusta ja raivauksia, mutta pääosin alue säilytetään luonnontilaisena. Alue sijaitsee aivan Huittisten kaupungin kupeessa, ja sillä on tärkeä merkitys paikallisena virkistyskäyttökohteena. Alueella on kaupungin ylläpitämä luontopolku, ja alueella harrastetaan myös kalastusta ja jousiammuntaa. Suunnitelman mukaan virkistyskäyttöä voidaan kehittää nykyisten käyttötapojen ja käyttäjämäärien puitteissa. Virkistyskäyttötärjonnassa keskitytään nykyisen polun ja sen rakenteiden ylläpitoon.				
Asiasanat Hoito- ja käyttösuunnitelma, Natura 2000, Vanhakoski, lehdot, perinneympäristöt				
ISBN (painettu) 978-257-211-0	ISBN (PDF) 978-952-257-212-7	ISSN-L 1798-8004	ISSN (painettu) 1798-8004	ISSN (verkkopainettu) 1798-8012
Kokonaissivumäärä 62		Kieli suomi	Hinta (sis. alv 8%)	
Julkaisun myynti/jakaja Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Ympäristö ja luonnonvarat, Lemminkäisenkatu 14-18 B, PL 52, 20101 Turku, puh. 020 636 0060				
Julkaisun kustantaja Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus				
Painopaikka ja -aika Erweko Publicom, Helsinki 2011				

Publikationens serie och nummer Närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finlands publikationer 1/2011				
Ansvarsområde Miljö och naturresurser				
Författare Tapio Aalto		Publiceringsdatum Januari 2011		
		Utgivare Närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland		
		Projektets finansiär/uppdragsgivare		
Publikationens titel Vanhakosken Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma (Vård- och användningsplanen för natura 2000-området vanhakoski)				
Sammandrag Området Vanhakoski, beläget i staden Huittinen i Satakunda, ingår i Natura 2000-nätverket baserat på förekommande naturtyper, dvs. som ett s.k. SCI-område. Arealen för Vanhakoski Natura-område (FI0200049) är 101 ha. I området ingår en cirka 7,5 kilometer lång del av Loimijoki med sina vattenområden och stränder. I området ingår Vanhakoski lundområde, som också ingår i det nationella skyddsprogrammet för lundområden, och det landskapsmässigt värdefulla Pappilanniemi traditionslandskap. Som en del av Kokemäenjoki-LIFE-projektet, som leddes av närings-, trafik- och miljöcentralen (NTM) i Egentliga Finland och finansierades av EU:s LIFE-naturfond, utarbetades en vård- och användningsplan för området, och syftet med planen är att styra vården och användningen av området för att trygga naturvärdena. Planen utarbetades under ledning av NTM-centralen i Egentliga Finland, och för planeringen bildades en arbetsgrupp, bestående av representanter för olika myndighetsaktörer, användargrupper som använder området för fiske och rekreation, samt markägare. Arbetsgruppens mål var att identifiera eventuella problem och konflikter relaterade till områdets skydd och användning, lösa dessa och medla mellan parterna. Vård- och användningsplanens giltighet är tio år. Enligt planen är områdets mest centrala problem med avseende på naturvärdena igenväxningen av de traditionella miljöerna och detta gäller delvis också lundområdet. Som vårdåtgärd presenterar planen anordnande av betesmark och gallring på vissa platser, men huvudsakligen bevaras området i sitt naturliga tillstånd. Området är beläget alldeles intill staden Huittinen och området har stor betydelse som rekreationsobjekt. I området finns en naturstig som underhålls av staden, och i området bedrivs fiske och bågskytte. Enligt planen kan rekreationsanvändningen utvecklas inom ramen för de nuvarande användningssätten och användarantalen. Utbudet av rekreationsanvändning koncentreras till underhåll av den befintliga naturstigen och dess strukturer.				
Nyckelord Vård- och användningsplan, Natura 2000, Vanhakoski, lundområden, traditionella miljöer				
ISBN (tryckt)	ISBN (PDF)	ISSN-L	ISSN (tryckt)	ISSN (webbpublikation)
978-952-257-211-0	978-952-257-212-7	1798-8004	1798-8004	1798-8012
Sidantal 62	Språk finska		Pris (inneh. moms 8%)	
Beställningar/distribution Närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland, Miljö och naturresurser, Lemminkäinengatan 14-18 B, PB 523, 20101 Åbo, växel 020 636 0060				
Förläggare Närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland				
Tryckeri, ort och tidpunkt Erweko Publicom, Helsinki 2011				

Julkaisu kuuluu EU:n LIFE Luonto -rahaston tukemaan Kokemäenjoki-LIFE -hankkeeseen. Rahasto tukee Natura 2000 -verkoston toteuttamista.

Varsinais-Suomen elinkeino-,
liikenne- ja ympäristökeskus
Lemminkäisenkatu 14-18 B
PL 523, 20101 Turku
puh. 020 636 0060
www.ely-keskus.fi

ISBN 978-952-257-221-9 (painettu)
ISBN 978-952-257-222-6 (PDF)

ISSN-L 1798-8004
ISSN 1798-8004 (painettu)
ISSN 1798-8012 (verkkajulkaisu)